

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

Office of the National Economic and Social Development Council

รายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

สารบัญ

สรุปสำหรับผู้บริหาร	4
---------------------	---

ส่วนที่ 1	13
-----------	----

ผลการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ภายใต้
เป้าหมายหลัก

ส่วนที่ 2	84
-----------	----

ประเด็นท้าทายการขับเคลื่อนและข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก	101
---------	-----

ตารางผลการพัฒนาตามเป้าหมายของ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

สรุปสำหรับผู้บริหาร

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2565 เป็นแผนระดับที่ 2 ที่กำหนดทิศทาง เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาประเทศ ในระยะเวลา 5 ปี เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” โดยมีการกำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนา 5 ประการ ที่สะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ได้แก่ (1) การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม (2) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ (3) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม (4) การเปลี่ยนผ่านการผลิตและการบริโภคไปสู่ความยั่งยืน และ (5) การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่

ที่ผ่านมา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเผยแพร่ต่อสาธารณชนเป็นประจำทุกปี สำหรับปี 2566 สศช. ได้จัดทำรายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนา ในปี ที่ 1 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ซึ่งมีความก้าวหน้าของการพัฒนาที่สำคัญในแต่ละเป้าหมายหลัก พร้อมทั้งประเด็นท้าทายการขับเคลื่อนและข้อเสนอแนะ สรุปได้ ดังนี้

ผลการพัฒนาประเทศในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ภายใต้เป้าหมายหลัก

1

การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม

1.1 ผลการขับเคลื่อนการพัฒนา มีการดำเนินงานที่สำคัญใน 3 ด้าน ได้แก่

1.1.1 การส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ที่ตอบโจทย์การพัฒนาของสังคมยุคใหม่ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีผลการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1) เกษตรกรรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมกับรูปแบบการผลิต (Smart Farming) และสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ผ่านการส่งเสริมและขยายผลต่อยอดงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ตลอดจนการสนับสนุนด้านองค์ความรู้และการรับรองมาตรฐานที่เอื้อต่อการผลิตในอุตสาหกรรมต่อเนื่องของอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ อาทิ การส่งเสริมการผลิตสมุนไพรและสารสกัด การผลิตอาหารทางการแพทย์ รวมถึงเพิ่มศักยภาพและโอกาสของเกษตรกรในการเข้าถึงเทคโนโลยีด้านการเกษตรและใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า และส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

2) ภาครัฐมีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาคการท่องเที่ยวและมาตรฐานการท่องเที่ยวคุณภาพสูง โดยสร้างจุดแข็งจากการใช้วัฒนธรรมที่มีศักยภาพ 5 ด้าน (5F – Food, Film, Fashion, Fighting, Festival) ส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยผ่านกลยุทธ์และการสื่อสารการตลาด โดยเฉพาะตลาดต่างประเทศ โดยในตลาดระยะใกล้จะมุ่งเน้นตลาดที่มีโอกาสเติบโตสูง อาทิ มาเลเซีย จีน และอินเดีย มุ่งเน้นการท่องเที่ยวในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเลือกประเทศไทยเป็นจุดหมายของการเดินทาง

ขณะที่ตลาดระยะไกลจะมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) ซึ่งรัฐบาลไทยได้ออกมาตรการยกเว้นการตรวจลงตราผ่านแดน (Visa Free) ให้กับนักท่องเที่ยวจากประเทศเป้าหมายแล้ว

3) โครงสร้างพื้นฐานและระบบนิเวศที่เอื้อต่อการยกระดับศักยภาพของอุตสาหกรรมมูลค่าสูง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์และสุขภาพได้รับการพัฒนาในหลายด้าน จากการสร้างระบบนิเวศการวิจัยให้เอื้อต่อการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาต่อยอดในเชิงพาณิชย์ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมหรือบริการทางการแพทย์และสุขภาพ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสู่ระดับสากล

4) ภาครัฐให้การสนับสนุนผู้ประกอบการไทยในการพัฒนาศักยภาพด้านนวัตกรรมให้สามารถเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะในภูมิภาค โดยในปี 2566 สามารถดึงดูดการลงทุนให้บริษัทเทคโนโลยีชั้นนำของโลกเข้ามาลงทุนในประเทศไทย 5 ราย ประกอบด้วย บริษัท Amazon Web Services บริษัท Google บริษัท Microsoft บริษัท Western Digital และบริษัท Analog Devices

5) มีการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ผ่านระบบ ID เดียว ทำให้ SME รวมถึงสตาร์ทอัพได้รับการที่เกี่ยวข้องอย่างสะดวกและทั่วถึง พร้อมทั้งสนับสนุนด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การยกระดับศักยภาพด้านการค้าระหว่างประเทศ และการสร้างเครือข่าย

6) การผลิตสินค้าและบริการมีการใช้เทคโนโลยีที่เน้นการนำทรัพยากรกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่อย่างครบวงจรเพิ่มขึ้น ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าจากขยะหรือเศษเหลือจากกระบวนการผลิตหรือการบริโภค ลดปริมาณการเกิดของเสียให้น้อยที่สุด โดยใช้องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการอย่างครบวงจร

1.1.2 การเชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย มีผลการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1) รายได้จากการท่องเที่ยวเมืองรองเพิ่มขึ้นร้อยละ 53.94 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า โดยในปี 2566 มีจำนวนชุมชนท่องเที่ยวที่ได้รับมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนจำนวน 13 ชุมชน อันเนื่องมาจากการสนับสนุนการยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2) วิสาหกิจเพื่อสังคมมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมของภาครัฐผ่านมาตรการทางภาษีและนวัตกรรมชุมชนอย่างต่อเนื่อง ผ่านการดำเนินการต่างๆ อาทิ กรมสรรพากร ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ผู้ที่บริจาคเงินเข้ากองทุนส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม

3) นักดิจิทัลพัฒนาเมืองรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนาเพื่อเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีการมอบตราสัญลักษณ์เพื่อรับรองการเป็นพื้นที่พัฒนาเมืองอัจฉริยะ จำนวน 36 เมือง ครอบคลุม 25 จังหวัด นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาบุคลากรรองรับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ ด้วยการจัดทำโครงการพัฒนานักดิจิทัลพัฒนาเมืองรุ่นใหม่ (Smart City Ambassadors) รุ่นที่ 2 จำนวน 150 คน เพื่อส่งเสริมและยกระดับทักษะที่จำเป็นด้านการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในพื้นที่

1.1.3 การพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม มีผลการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1) ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการมาตรการส่งเสริมการค้าการลงทุนเชิงรุกบูรณาการแนวทางการปรับปรุงและอำนวยความสะดวกในการย้ายฐานการผลิต รวมถึงปรับปรุงกฎหมายและแนวปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศในด้านต่างๆ ให้เอื้อต่อการลงทุนจากต่างประเทศ และการกระจายการลงทุนไปยังภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษ

2) ภาครัฐอยู่ระหว่างการปรับปรุงพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 เพื่อส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรม จากการดำเนินการสำคัญ ได้แก่ การยกเว้นประกาศเรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจอันเป็นการผูกขาด หรือลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในตลาด กรณีการกำหนดราคาแนะนำ ภายใต้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560

1.2 การบรรลุเป้าหมาย

รายได้ประชาชาติ (Gross National Income: GNI) ของไทย ในปี 2566 มีมูลค่า 502,878 ล้านดอลลาร์ สรอ. ปรับเพิ่มขึ้นจาก 479,734 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในปี 2565 โดยรายได้ประชาชาติต่อหัว (Per capita GNI) ในปี 2566 อยู่ที่ 7,180 ดอลลาร์ สรอ. ต่อคนต่อปี เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ที่มีมูลค่า 6,868 ดอลลาร์ สรอ. ต่อคนต่อปี ซึ่งยังคงต่ำกว่าเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ที่กำหนดให้รายได้ประชาชาติต่อหัวของไทยเพิ่มขึ้นเป็น 9,300 ดอลลาร์ สรอ. ต่อคนต่อปี ในปี 2570

2.

การพัฒนาศักยภาพคนสำหรับโลกยุคใหม่

2.1 ผลการขับเคลื่อนการพัฒนา มีการดำเนินงานที่สำคัญใน 3 ด้าน ได้แก่

2.1.1 การพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ พหุติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีผลการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1) เด็กปฐมวัยและวัยเรียนมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้และมีผลคะแนนทางการศึกษา ลดลง ขณะที่ระดับอาชีวศึกษา อุดมศึกษา และวัยแรงงานได้รับการพัฒนาทักษะ Upskill/Reskill จำนวนมาก ส่งผลให้ผลิตภาพแรงงานที่ลดลงในช่วงวิกฤตการระบาดของโรคโควิดกลับมาฟื้นตัวได้ นอกจากนี้ ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความยากจนหลายมิติลดลง เนื่องจากการส่งเสริมสวัสดิการ การจ้างงาน และพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมดีขึ้น

2) การร่วมมืออย่างเป็นเครือข่ายของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และสถาบันครอบครัวในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งผลให้เด็กและเยาวชนอายุ 13 - 24 ปี มีคะแนนทุนชีวิตในภาพรวมเพิ่มขึ้น มีค่านิยมและพฤติกรรมที่ดีขึ้น สามารถส่งต่อพลังบวกจากตนเองไปสู่สังคม

2.1.2 การเร่งรัดการเตรียมพร้อมกำลังคนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มีผลการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1) กำลังแรงงานของไทยได้รับการพัฒนาทักษะหลายด้าน โดยเฉพาะเพื่อรองรับสาขาการผลิตและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพของประเทศ จากการดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อปรับระบบการผลิตกำลังคน พัฒนาทักษะแรงงาน และดึงดูดกำลังคนที่มีสมรรถนะสูงให้เข้ามาทำงานในประเทศ

2) ธุรกิจสตาร์ทอัพได้รับการพัฒนาศักยภาพมากขึ้น ผ่านความร่วมมือของภาครัฐและภาคีเครือข่ายที่เปิดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งมีการจัดทำฐานข้อมูลผู้ประกอบการสตาร์ทอัพเพื่อสนับสนุนการออกมาตรการส่งเสริมที่เหมาะสมสำหรับแต่ละกลุ่ม

2.1.3 การสร้างหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมที่สามารถส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต
มีผลการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

- 1) คนไทยทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมมากขึ้นในหลายด้าน ทั้งการดูแลเด็กปฐมวัย โดยสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ได้มาตรฐาน แรงงานผู้ประกันตนได้รับสิทธิตรวจสุขภาพขั้นพื้นฐาน กองทุนการออมแห่งชาติเพิ่มอัตราเงินสมทบของรัฐ และผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข
- 2) มีการจัดตั้งกลไกคณะกรรมการบูรณาการเชื่อมโยงด้านสวัสดิการของรัฐ เพื่อบูรณาการการจัดการเชื่อมโยงฐานข้อมูลสวัสดิการต่างๆ ของรัฐ สำหรับการบริหารจัดการการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเป็นระบบ โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน

2.2 การบรรลุเป้าหมาย

ภาครัฐให้ความสำคัญในการพัฒนาคนในหลายด้านและในทุกช่วงวัยของชีวิต พัฒนาทักษะและศักยภาพของกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการส่งเสริมให้คนไทยมีความมั่นคงมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งผลให้ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) ปรับตัวสูงขึ้นจาก 0.6270 ในปี 2560 เป็น 0.6383 ในปี 2566 (เป้าหมายในปี 2570 อยู่ที่ 0.7209) เป็นผลมาจากค่าดัชนีย่อยที่ปรับตัวสูงขึ้นใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร ด้านเศรษฐกิจ และด้านชีวิตการงาน

3. การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม

3.1 ผลการขับเคลื่อนการพัฒนา มีการดำเนินงานที่สำคัญใน 2 ด้าน ได้แก่

3.1.1 การสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง และผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม โดยจำนวนครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นลดลง เป็นผลจากภาครัฐและหน่วยงานภาคีต่างๆ บูรณาการกลไกการให้ความช่วยเหลือและสวัสดิการด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการดำรงชีพและการศึกษาแก่กลุ่มครัวเรือนยากจนเป้าหมาย นอกจากนี้ อัตราการเข้าเรียนสุทธิของเด็กจากครัวเรือนยากจนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จากการดำเนินโครงการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาและการให้เงินอุดหนุน อย่างไรก็ตาม ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจนถึงระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า ปรับลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนหนึ่งเป็นผลจากข้อจำกัดด้านศักยภาพในการแบกรับภาระค่าใช้จ่ายของครัวเรือน

3.1.2 การกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ และบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง มีการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเติบโตและแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งด้านการจดทะเบียนพาณิชย์ การเข้าถึงสินเชื่อ และการชำระค่านายหน้าผ่านตลาดทุน และการสนับสนุนการกระจายโอกาสและความเจริญทางเศรษฐกิจลงสู่พื้นที่ ผ่านการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาและระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ส่งผลให้การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มขึ้น

3.2 การบรรลุเป้าหมาย

ความเหลื่อมล้ำด้านรายจ่ายมีแนวโน้มลดลง สะท้อนจากความแตกต่างด้านรายจ่ายระหว่างกลุ่มประชากรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงสุดร้อยละ 10 และต่ำสุดร้อยละ 40 มีแนวโน้มลดลงจาก 6.15 เท่าในปี 2560 เป็น 5.68 ในปี 2564 และลดลงเหลือ 5.47 เท่าในปี 2565 เป็นไปตามเป้าหมายของแผนที่กำหนดให้ความแตกต่างด้านรายจ่ายลดลงต่ำกว่า 5 เท่า จากการที่ภาครัฐมีมาตรการแก้ไขปัญหาความยากจน และความเหลื่อมล้ำ

ผ่านนโยบายการบรรเทาภาระค่าครองชีพ โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ 2561-2566 รัฐบาลได้ให้เงินช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ผ่านกองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคมรวมทั้งสิ้น 257,618.47 ล้านบาท

4.

การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน

4.1 ผลการขับเคลื่อนการพัฒนา มีการดำเนินงานที่สำคัญใน 3 ด้าน ได้แก่

4.1.1 การส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มการผลิตและการบริหารจัดการ นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก อาทิ ภาครัฐการเกษตรเพื่อลดก๊าซเรือนกระจก มีการนำก๊าซชีวภาพจากระบบบำบัดน้ำเสียฟาร์มปศุสัตว์มาใช้ในการจัดการมูลสัตว์โดยใช้ระบบบำบัดน้ำเสียแบบไร้อากาศที่มีการกักเก็บก๊าซชีวภาพ ทำให้ก๊าซมีเทนที่ผลิตได้ไม่ถูกปล่อยโดยตรงสู่บรรยากาศ สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เท่ากับ 3.25 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (MtCO_2eq) ในปี 2565 นอกจากนี้ การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 34.24 ในปี 2565 เป็น 34.55 ในปี 2566 และปริมาณขยะต่อหัวมีแนวโน้มลดลง จาก 1.13 กิโลกรัม/คน/วัน ในปี 2560 เป็น ปริมาณ 1.12 กิโลกรัม/คน/วัน ในปี 2566 คิดเป็นอัตราการลดลงร้อยละ 0.88

4.1.2 ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการบริหารจัดการให้มีสมรรถนะด้านสิ่งแวดล้อมดีขึ้น เป็นลำดับที่ 3 ของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยไทยได้คะแนน 38.10 คะแนน และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้ติดอันดับ 1 ใน 3 นอกจากนี้ การใช้พลังงานทดแทนมีปริมาณการใช้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.69 (11,718 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ) และพลังงานหมุนเวียนมีปริมาณการใช้ ลดลงร้อยละ 2.59 (9,323 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ) จากปีที่ผ่านมา ทำให้สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายของประเทศไทย ในปี 2566 อยู่ที่ร้อยละ 11.38

4.1.3 การมุ่งลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน โดยรูปแบบการลดก๊าซเรือนกระจกที่ผ่านมาของประเทศไทยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะแรกก่อนปี 2563 ประเทศไทยดำเนินการตามแผนการลดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมของประเทศ (Nationally Appropriate Mitigation Actions : NAMA) มุ่งเน้นการลดก๊าซเรือนกระจกในสาขาพลังงานและขนส่ง และระยะต่อมาระหว่างปี 2564 – 2573 ดำเนินการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contribution NDC) ใน 5 สาขา ตามแผนปฏิบัติการด้านการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ปี 2564 – 2573 ได้แก่ สาขาพลังงาน คมนาคมขนส่ง กระบวนการทางอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ การจัดการของเสีย ชุมชน และเกษตร ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ระหว่างการศึกษาการยกระดับตลาดคาร์บอนจากภาคสมัครใจเป็นภาคบังคับ เพื่อช่วยสนับสนุนการค้าระหว่างประเทศ สนับสนุนนโยบายลดคาร์บอน และเป้าหมายภูมิอากาศของประเทศ

4.2 การบรรลุเป้าหมาย

การพัฒนาตามเป้าหมายที่ 4 การเปลี่ยนผ่านการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืนในภาพรวมยังมีความก้าวหน้าไม่ด้นัก สะท้อนจากอัตราการลดก๊าซเรือนกระจก เทียบกับปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกรณีปกติที่ต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ แม้ว่าจะมีปริมาณขยะต่อหัวลดลงและมีการนำขยะมาใช้ใหม่มากขึ้น แต่การฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติยังไม่ดีเท่าที่ควร โดยพื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติลดลง และการใช้พลังงานทดแทนต่อการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายลดลง

5.

การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่

5.1 ผลการขับเคลื่อนการพัฒนา มีการดำเนินงานที่สำคัญใน 4 ด้าน ได้แก่

5.1.1 การสร้างความพร้อมในการรับมือและแสวงหาโอกาสจากการเป็นสังคมสูงวัย โดย

1) ภาครัฐจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป อาทิ การส่งเสริมให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน จัดการอบรมเพื่อประกอบอาชีพ และให้บริการด้านสาธารณสุขทั้งด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต

2) ภาครัฐส่งเสริมธุรกิจ/กิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุผ่านมาตรการจูงใจด้านสิทธิประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในกิจการดูแลผู้สูงอายุอย่างครบวงจร

5.1.2 การเตรียมความพร้อมรับมือภัยธรรมชาติและเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อาทิ

1) หน่วยงานระดับจังหวัดมีการเชื่อมโยงข้อมูลหลายมิติ และใช้แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับพื้นที่ในการบริหารจัดการความเสี่ยงต่างๆ

2) ชุมชน ท้องถิ่น อาสาสมัคร และเครือข่าย มีความสามารถในการจัดการความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเบื้องต้นได้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น จากการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมป้องกัน

5.1.3 การสร้างความพร้อมโครงสร้างพื้นฐาน และการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล โดยประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์ของไทยมีการพัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งด้านพิธีการศุลกากร การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานในโครงข่ายการขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวก การสนับสนุนผู้ให้บริการโลจิสติกส์ และการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในระบบการติดตามและตรวจสอบสินค้า

5.1.4 การปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารงานของภาครัฐ โดยมีผลการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ

1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน และการให้บริการสาธารณะมากขึ้น อาทิ เชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลจราจร และการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงแก่ประชาชน

2) ขยายการใช้ระบบ Single Submission ในบริการภาครัฐเพื่อภาคธุรกิจ (Biz Portal) เพื่อใช้ในระบบงานอนุมัติอนุญาตต่างๆ ของภาครัฐแบบดิจิทัล และเร่งรัดการเชื่อมโยงข้อมูลโดยใช้ ID เดียว โดยสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)

3) ภาครัฐมีความทันสมัย ใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและบริการประชาชนเพิ่มขึ้น สะท้อนจากดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government Development Index: EGDI) ที่จัดทำโดยสำนักงานกิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (UNDESA) ในปี 2565 ประเทศไทยมีคะแนนดัชนีอยู่ที่ 0.766 คะแนน โดยอยู่ในอันดับที่ 55 จาก 193 ประเทศทั่วโลก

5.2 การบรรลุเป้าหมาย

ประเทศไทยมีความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ในระดับดี พิจารณาจากตัวชี้วัดเพื่อสะท้อนความสามารถในการรับมือการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ ชีตความสามารถของการปฏิบัติตามกฎอนามัยระหว่างประเทศและการเตรียมความพร้อมฉุกเฉินด้านสุขภาพ ความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ ความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล และประสิทธิภาพของรัฐบาล โดยค่าดัชนีรวมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 69.06 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 88.35 ในปี 2566 เป็นไปตามกรอบเป้าหมายของแผนฯ 13 ที่กำหนดให้ค่าดัชนีรวมอยู่ที่ร้อยละ 100 เมื่อสิ้นสุดแผนฯ

ประเด็นท้าทายการขับเคลื่อนและข้อเสนอแนะ

ภาพรวมผลการพัฒนาในระยะ 1 ปีที่ผ่านมาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังมีความท้าทายในหลายๆ ด้าน เนื่องจากเป็นปีแรกของการเริ่มต้นการพัฒนาภายใต้แผนฯ ดังนั้นการพัฒนาในระยะต่อไป ควรให้ความสำคัญกับมิติการพัฒนาทั้ง 4 มิติ ดังนี้

1

มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

1.1 การพัฒนาภาคการเกษตรได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ทำให้กำลังแรงงานภาคเกษตรลดลง จึงควรกำหนดมาตรการลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะมีต่อภาคเกษตร อาทิ ส่งเสริมให้ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในกระบวนการผลิต ทำประกันภัยสินค้าเกษตร

1.2 การท่องเที่ยวยังคงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อและมีคุณภาพสูงเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยได้ไม่ติดนัก จึงต้องมุ่งพัฒนาระบบนิเวศและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวคุณภาพสูงในหลากหลายรูปแบบ

1.3 ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเดิมยังมีข้อจำกัดในการปรับการผลิตสู่อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับยานยนต์ไฟฟ้า และการบูรณาการความร่วมมือในการพัฒนาแรงงานให้มีศักยภาพตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการยังไม่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นจึงควรมีมาตรการสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการขึ้นส่วนยานยนต์ของไทยให้สามารถเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าได้ รวมทั้งกำหนดรูปแบบและกลไกเพื่อวางแผนและขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในการพัฒนาแรงงาน

1.4 อุตสาหกรรมและบริการแพทย์มูลค่าสูงของไทยยังขาดการพัฒนาและยกระดับศักยภาพบนฐานนวัตกรรม จึงควรเร่งส่งเสริมการพัฒนาห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ สนับสนุนการใช้ประโยชน์งานวิจัยเพื่อต่อยอดเชิงพาณิชย์ ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องและมาตรฐานทางการแพทย์และสาธารณสุข พัฒนาสิทธิประโยชน์ของระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐ

1.5 การค้าการลงทุนและโลจิสติกส์ยังต้องมีการพัฒนาและยกระดับความสามารถในการแข่งขันเพื่อการดึงดูดการลงทุน ด้วยการปรับปรุงกฎหมายและแนวปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศเพื่อลดข้อจำกัดต่อการค้าการลงทุน รวมทั้งส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการกระบวนการผลิตและการจัดการห่วงโซ่อุปทาน

1.6 การขาดแคลนกำลังแรงงานด้านดิจิทัลเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมในอนาคต รวมทั้งขาดข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมที่ครอบคลุม จึงควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเพื่อดึงดูดแรงงานทักษะสูงให้เข้ามาทำงานในอุตสาหกรรมดิจิทัลและสตาร์ทอัปเป้าหมาย และขยายฐานการจัดเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมของภาคเอกชนให้ครอบคลุมธุรกิจดิจิทัล

2

มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

2.1 ผู้ประกอบการ SME ยังเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนเหมาะสมได้ยาก และมีบางรายเสี่ยงการเข้าสู่ระบบ เป็นผลให้ฐานข้อมูล SME ของประเทศยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงต้องสนับสนุนการเพิ่มความสามารถของ SME ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมกับขนาดและประเภทธุรกิจ และพัฒนาระบบสิทธิประโยชน์จูงใจให้ผู้ประกอบการ SME ขึ้นทะเบียน/จดทะเบียนในระบบ

2.2 การกระจายประโยชน์จากการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ไปสู่พื้นที่เกี่ยวเนื่องและจังหวัดต่างๆ ยังไม่เพียงพอ จึงต้องสนับสนุนการเชื่อมโยงผู้ประกอบการและวิสาหกิจชุมชนไทยให้สามารถเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ระเบียงฯ เพื่อสร้างงานสร้างอาชีพในพื้นที่ และจูงใจให้แรงงานกลับสู่ภูมิลำเนา

2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่สามารถลงทุนให้บริการหรือจัดการระบบขนส่งมวลชนสาธารณะในท้องถิ่นได้ เนื่องจากข้อจำกัดด้าน กฎหมาย จึงควรเร่งปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องที่เป็นอุปสรรคต่อบทบาทของหน่วยงานท้องถิ่นในการให้บริการระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ เพื่อให้เกิดการพัฒนาบริการหรือจัดการระบบขนส่งมวลชนสาธารณะที่มีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของคนในแต่ละท้องถิ่น

2.4 เด็กและเยาวชนและผู้สูงอายุในครอบครัวยากจนประสบปัญหาขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและสวัสดิการของรัฐ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กในวัยเรียน และส่งเสริมให้ทุกพื้นที่จัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาคนยากจน ผ่านระบบข้อมูล Local Census เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายและวางแผนการแก้ปัญหายากจนข้ามรุ่นของเด็กและเยาวชน สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม และไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการที่จำเป็นควรมุ่งพัฒนาที่อยู่อาศัยในบ้นปลายชีวิตสำหรับผู้สูงอายุที่ดูแลตัวเองได้ และพัฒนาสถานดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงให้เพียงพอต่อความต้องการ และส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสีเงินอย่างเป็นระบบ

3

มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.1 การประเมินเชิงปริมาณและมูลค่าของเศรษฐกิจหมุนเวียนยังมีข้อจำกัดด้านข้อมูลที่ยังไม่ชัดเจนและครอบคลุม จึงควรมีการกำหนดนิยาม ขอบเขต วิธีการวัดในเชิงปริมาณและมูลค่าของเศรษฐกิจหมุนเวียนของไทยที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานสำหรับการวิเคราะห์และวางแผนนโยบายการพัฒนาที่ชัดเจนต่อไป

3.2 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาการแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานเกษตรและการเพิ่มผลิตภาพทาง

การเกษตร ดังนั้น ไทยจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อม โดยปรับใช้แนวทางการปรับตัวโดยอาศัยระบบนิเวศ (Ecosystem-based Adaptation: EbA) ในการรับมือกับภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

3.3 ประเทศไทยยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลมูลค่าความเสียหายที่แท้จริงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นจึงควรกำหนดนิยามของ “ความสูญเสีย (Loss)” และ “ความเสียหาย (Damage)” ให้ชัดเจน เพื่อใช้ในการประเมินมูลค่าความเสียหายที่แท้จริง ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศได้อย่างถูกต้องมากที่สุด

3.4 ระบบพยากรณ์และเตือนภัยพิบัติของไทยยังไม่สามารถสนับสนุนการรับมือกับภัยพิบัติที่มีความรุนแรงสูงและเกิดขึ้นฉับพลันได้ จึงควรมีการบูรณาการข้อมูลระหว่างกันของภาคส่วนต่างๆ เพื่อพัฒนาระบบการเตือนภัยล่วงหน้าให้มีความแม่นยำและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4

มิติหลักด้านการพลิกโฉมประเทศ

4.1 ประชากรวัยแรงงานไทยได้รับการฝึกอาชีพและประสงค์ที่จะฝึกอาชีพเพิ่มเติมมีสัดส่วนน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนแรงงานทั้งหมด และส่วนใหญ่เป็นผู้มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงควรพัฒนาระบบนิเวศให้เอื้อต่อการ Reskill/Upskill ควบคู่กับการสร้างแรงจูงใจของแรงงานในการพัฒนาความรู้และทักษะของตนเอง และให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมด้านทักษะแรงงานผ่านหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา สำหรับสร้างเสริมสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกอนาคต

4.1 หน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานมีระบบและเทคโนโลยีที่ไม่ทันสมัย เป็นอุปสรรคต่อการปรับเปลี่ยนให้รองรับการทำงานแบบดิจิทัล จึงต้องเร่งสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยี ระบบบริหารจัดการ ตลอดจนทักษะบุคลากรภาครัฐให้สามารถการทำงานแบบดิจิทัลของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ระบบนิเวศและกลไกส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนหรือภาคส่วนอื่นเป็นผู้ให้บริการสาธารณะแทนภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ และโปร่งใส ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ จึงควรเร่งผลักดันกฎหมาย/และกฎระเบียบที่เปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น

4.3 การถ่ายโอนงานภาครัฐให้ภาคส่วนอื่นร่วมดำเนินการหรือดำเนินการแทนยังไม่ครอบคลุมการถ่ายโอนภารกิจบริการ/ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง ผู้ด้อยโอกาส ดังนั้นจึงควรวิเคราะห์ ออกแบบกระบวนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมเข้ามาหนุนเสริมการทำงานภาครัฐในการให้บริการครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายกลุ่มดังกล่าวมากขึ้น

ส่วนที่

1

**ผลการพัฒนาของ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13
ภายใต้เป้าหมายหลัก**

1. บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 ซึ่งเป็นระยะ 5 ปีที่สองของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาให้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 มีพื้นฐานแนวคิด 4 ประการ ได้แก่ การยึดแนวทางการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างมีเหตุผล ความพอประมาณ ภูมิคุ้มกัน บนฐานของความรู้ คุณธรรม และความเพียร ตลอดจนคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์และเงื่อนไขระดับประเทศและระดับโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ การสร้างความสามารถในการ “ล้มแล้ว ลุกไว (Resilience)” โดยมุ่งเน้นการสร้างความแข็งแกร่งของประเทศใน 3 ระดับ ได้แก่ การพร้อมรับ การปรับตัว และการเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโต เพื่อสนับสนุนให้ประเทศสามารถเติบโตได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน การให้ความสำคัญกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของแนวคิด “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” มุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งในมิติการมีปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ การมีสภาพแวดล้อมที่ดี การมีปัจจัยสนับสนุนให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การมีโอกาที่จะใช้ศักยภาพของตนในการสร้างความเป็นอยู่ที่ดี รวมทั้งการปกป้องและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งต่อไปยังคนรุ่นต่อไป และการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) ซึ่งให้ความสำคัญกับการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจควบคู่กับการรักษาความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต การให้บริการ และการบริโภคเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

1.1 วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนา

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาเพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่า อย่างยั่งยืน” โดยมุ่งสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้างนโยบาย และกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวหน้าทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการยกระดับกิจกรรมการผลิตและการให้บริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงได้กำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนา 5 ประการ ดังนี้

1.1.1 การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม มุ่งยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการสำคัญ ผ่านการผลักดันส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ที่ตอบโจทย์พัฒนาการของสังคมยุคใหม่และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย รวมถึงพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม

1.1.2 การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ มุ่งพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ ทักษะทางพฤติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม และเร่งรัดการเตรียมพร้อมกำลังคนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเอื้อต่อการ

ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ภาคการผลิตและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพและผลิตภาพสูงขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมที่สามารถส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต

1.1.3 การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม มุ่งลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในเชิงรายได้ พื้นที่ ความมั่งคั่ง และการแข่งขันของภาคธุรกิจ ด้วยการสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง และผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม กระจ่ายโอกาสทางเศรษฐกิจ และจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งเพิ่มโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจให้เปิดกว้างและเป็นธรรม

1.1.4 การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริการไปสู่ความยั่งยืน มุ่งลดการก่อกมลพิษ ควบคู่ไปกับการผลักดันให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ ตลอดจนลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี 2593 และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี 2608

1.1.5 การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ มุ่งสร้างความพร้อมในการรับมือและแสวงหาโอกาสจากการเป็นสังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยโรคระบาด และภัยคุกคามทางไซเบอร์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและกลไกทางสถาบันที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารงานของภาครัฐให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีได้อย่างทันเวลามีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

1.2 หมายเหตุการพัฒนา

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดหมายเหตุการพัฒนา 13 หมายเหตุ โดยครอบคลุมใน 4 มิติ ซึ่งสะท้อนสิ่งที่ประเทศไทยมุ่งหมายที่จะเป็นหรือมุ่งหวังที่จะมี เป็นประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงที่จะต้องได้รับการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายหลักที่กำหนดไว้ ดังนี้

1.2.1 มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

หมายเหตุที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

หมายเหตุที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

หมายเหตุที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก

หมายเหตุที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

หมายเหตุที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค

หมายเหตุที่ 6 ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลของ

อาเซียน

1.2.2 มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

หมวดหมู่ที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้

หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เดิบดีได้อย่างยั่งยืน

หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม

1.2.3 มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

1.2.4 มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ

หมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

2. การบรรลุ 5 เป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

รายงานฉบับนี้ เป็นรายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนาในระยะ 1 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2565 ซึ่งเป็นวันที่เริ่มประกาศใช้แผนฯ จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2566 โดยการติดตามผลการพัฒนาในครั้งนี้ ได้เปลี่ยนแปลงรอบระยะเวลาการประเมินผลเป็นช่วงเวลาตามปีปฏิทิน ดังนั้น การประเมินผลในปีแรกของแผนฯ 13 จึงเป็นการประเมินในช่วงระยะเวลารวมทั้งสิ้น 1 ปี 3 เดือน จึงมีข้อจำกัดในด้านข้อมูลบางตัวชี้วัดที่ยังล่าช้าและไม่เป็นปัจจุบัน หรือไม่มีข้อมูลสำหรับปี 2566 เนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบข้อมูลอยู่ระหว่างการจัดทำข้อมูลเพื่อเผยแพร่อย่างเป็นทางการ นอกจากนี้ ข้อมูลสำหรับบางตัวชี้วัดยังไม่มีหน่วยงานใดจัดเก็บ ซึ่ง สศช. อยู่ระหว่างประสานหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำข้อมูลสำหรับการประเมินผลการพัฒนาในปีต่อไป

สำหรับความก้าวหน้าของการดำเนินการเพื่อบรรลุ 5 เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 มีดังนี้

เป้าหมายหลักที่ 1 >> การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนาด้านการปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม มุ่งยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการสำคัญ ผ่านการผลักดันส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ที่ตอบโจทย์พัฒนาการของสังคมยุคใหม่และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย รวมถึงพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม ทั้งนี้ได้กำหนดเป้าหมายให้รายได้ประชาชาติต่อหัวของไทยเพิ่มขึ้นเป็น 9,300 ดอลลาร์ สหรัฐ ในปี 2570 ผ่านประเด็นการพัฒนาสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ที่ตอบโจทย์พัฒนาการของสังคมยุคใหม่และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (2) ด้านการเชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย และ (3) ด้านการพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม ทั้งนี้ ผลการพัฒนาดังกล่าวมีความก้าวหน้า ดังนี้

สรุปความก้าวหน้าการพัฒนาตามเป้าหมายที่ 1 การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม

1 การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม

ผลการพัฒนา

รายได้ประชาชาติต่อหัว (Per capita GNI) ในปี 2565 มีมูลค่า 6,890 ดอลลาร์ สรอ. (241,632 บาท) ต่อคนต่อปี ปรับลดลงจากปี 2564 ที่มีมูลค่า 7,007 ดอลลาร์ สรอ. (224,233 บาท) ต่อคนต่อปี ต่ำกว่าเป้าหมายของแผนฯ ที่กำหนดให้รายได้ประชาชาติต่อหัวเพิ่มขึ้นเป็น 9,300 ดอลลาร์ สรอ. ต่อคนต่อปี ในปี 2570

1.1

การส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ที่ตอบโจทย์พัฒนาการของสังคมยุคใหม่และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- 1.1.1 เกษตรกรรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมกับรูปแบบการผลิต (Smart Farming) และสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่
- 1.1.2 ภาครัฐเตรียมความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ทำให้มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางมาไทย 28.1 ล้านคน เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 150 เมื่อเทียบกับปี 2565 และสร้างรายได้ 1.2 ล้านล้านบาท
- 1.1.3 มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบนิเวศที่เอื้อต่อการยกระดับศักยภาพของอุตสาหกรรมมูลค่าสูง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์และสุขภาพหลายด้าน
- 1.1.4 ภาครัฐให้ทุนสนับสนุนโครงการนวัตกรรม 379 โครงการ สามารถดึงดูดการลงทุนของ 5 บริษัทเทคโนโลยีชั้นนำของโลกในประเทศไทย
- 1.1.5 มีการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ (SME) ผ่านระบบ ID เดียว ทำให้ SME และสตาร์ทอัพได้รับบริการที่สะดวกและทั่วถึง
- 1.1.6 การผลิตสินค้าและบริการใช้เทคโนโลยีที่นำทรัพยากรกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่อย่างครบวงจรเพิ่มขึ้น

1.2

การเชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

- 1.2.1 ผู้ประกอบการภาคเกษตรรวมกลุ่มเข้มแข็งขึ้น มีจำนวนสหกรณ์ที่เข้มแข็งในชั้นที่ 1 จำนวน 498 แห่ง ร้อยละ 35.84 ของวิสาหกิจชุมชนมีศักยภาพอยู่ในระดับดี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 26.44 ในปี 2565
- 1.2.2 รายได้จากการท่องเที่ยวเมืองรองขยายตัวเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 53.94 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ผ่านการสนับสนุนการยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- 1.2.3 วิสาหกิจเพื่อสังคมมีจำนวนเพิ่มขึ้น จากมาตรการทางภาษีและนวัตกรรมชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- 1.2.4 นักดิจิทัลพัฒนาเมืองรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนาเพื่อเป็นแกนหลักขับเคลื่อนการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน

1.3

การพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม

- 1.3.1 ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินมาตรการส่งเสริมการค้าการลงทุนเชิงรุก และบูรณาการการปรับปรุงและอำนวยความสะดวกในการย้ายฐานการผลิต ส่งผลให้มีการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น
- 1.3.2 พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 อยู่ระหว่างการปรับปรุง เพื่อส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรม

ประเด็นที่ 1.1 การส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ที่ตอบ โจทย์พัฒนาการของสังคมยุคใหม่และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

มุ่งลงทุนวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร ขับเคลื่อนการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน ยกระดับศักยภาพและความเข้มแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พร้อมทั้ง สนับสนุนอุตสาหกรรมฐานนวัตกรรม อาทิ อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและดิจิทัล และอุตสาหกรรมทางการแพทย์และสุขภาพ เป็นต้น อุตสาหกรรมเหล่านี้สะท้อนความสามารถในการแข่งขันบนฐานการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีทิศทางดีขึ้น โดยมีผลการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1.1.1 เกษตรกรรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมกับรูปแบบการผลิต (Smart Farming) และสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

1) การส่งเสริมและขยายผลต่อยอดงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินโครงการสนับสนุนด้านองค์ความรู้และการรับรองมาตรฐานที่เอื้อต่อการผลิตในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อาทิ การส่งเสริมการผลิตสมุนไพรและสารสกัด การผลิตอาหารทางการแพทย์ และอาหารฟังก์ชัน (Functional Food)¹ ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งในปี 2566 มีการดำเนินการโครงการสำคัญ อาทิ (1) ส่งเสริมการแปรรูปสมุนไพร โดยสนับสนุนโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ต้นทุนต่ำในเขตปฏิรูปที่ดิน 40 แห่ง พัฒนาและปรับปรุงขั้นตอนกระบวนการแปรรูปวัตถุดิบสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน 2 แห่ง (2) พัฒนาการผลิตพืชสมุนไพรท้องถิ่นเพื่อการใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ 7 แปลง 6 จังหวัด (3) ส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้ในการผลิตพืชสมุนไพรให้มีคุณภาพมาตรฐานแก่เกษตรกร 690 ราย (4) ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เมืองสมุนไพรและจังหวัดข้างเคียงให้ผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน GAP/GACP หรืออินทรีย์ 14 จังหวัดเมืองสมุนไพร และ 10 จังหวัดข้างเคียง กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 24 กลุ่ม สมาชิก 720 ราย (5) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสมุนไพร การบริหารจัดการและการตลาดให้แก่เกษตรกร 1,100 ราย และ (6) สนับสนุนการวิจัยการพัฒนายาอุตสาหกรรมอาหารมูลค่าสูงเพื่อสุขภาพสำหรับกลุ่ม Functional Food

2) การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีของเกษตรกรและสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล โดยคำนึงถึงศักยภาพของเกษตรกรและพื้นที่ ด้วยการพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี การเกษตรที่เหมาะสมกับรูปแบบการผลิต (Smart Farming) และเพิ่มศักยภาพและโอกาสของเกษตรกรในการเข้าถึงเทคโนโลยีด้านการเกษตรและใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า อาทิ สนับสนุนบทบาทของธุรกิจให้บริการเทคโนโลยีการเกษตรแก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต ตลอดจนพัฒนาและขยายผลฟาร์มต้นแบบที่ประสบความสำเร็จด้านการจัดการฟาร์มและเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับเกษตรกร โดยในปี 2566 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการโครงการสำคัญ อาทิ

¹ อาหารฟังก์ชัน (Functional Food) หมายถึง อาหารที่ประกอบด้วยสารสำคัญหรือสารออกฤทธิ์ที่ไม่ได้มีเพียงคุณค่าทางโภชนาการพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย แต่ยังมีส่วนช่วยป้องกันและลดความเสี่ยงในการเกิดโรคต่างๆ ได้ เช่น ลดระดับน้ำตาลในเลือด ลดคอเลสเตอรอล เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน บำรุงสุขภาพร่างกาย อาหารฟังก์ชันยังรวมถึงการพัฒนาอาหารที่มีความเหมาะสมกับผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม เช่น ผู้สูงอายุ (อ้างอิงจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.))

(1) โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ โดยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง 1 ระบบ 150 ไร่ ส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่การปลูกของกลุ่มเกษตรกร การประเมินการระบาดของโรคและแมลงศัตรูข้าว และพัฒนาแพลตฟอร์มระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ 4 ระบบ ได้แก่ การวางแผนการผลิต การคาดการณ์ผลผลิต การเฝ้าระวังเตือนภัย และด้านการตลาด ให้สามารถใช้งานและแสดงผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (2) โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ อาทิ การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ข้าว 550 แปลง ในพื้นที่ 322,410.71 ไร่ โดยสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว 442,925 กิโลกรัม เพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวเจ้าคุณภาพดี 18,614.75 ไร่ ข้าวหอมมะลิคุณภาพสูงในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ 17,003 ไร่ และการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการเลี้ยงปศุสัตว์และการจัดการอาหารสัตว์ และ (3) การพัฒนามาตรฐานสินค้าและความปลอดภัย โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตให้เข้าสู่มาตรฐานสินค้าเกษตร ควบคู่กับการพัฒนามาตรการจูงใจ ทั้งในส่วนของประโยชน์จากการได้รับการรับรองมาตรฐาน และการลดต้นทุนทางธุรกรรมในกระบวนการขอรับรอง และการพัฒนาห้องปฏิบัติการทดสอบที่จำเป็นในการพัฒนาสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงที่รวมถึงอาหารทางการแพทย์ และ Functional Food ด้วย

1.1.2 ภาครัฐมีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาคการท่องเที่ยวและมาตรฐานการท่องเที่ยวคุณภาพสูง รวมทั้งส่งเสริมการขยายตลาดเฉพาะกลุ่ม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยในปี 2566 รัฐบาลได้ประกาศให้เป็น “ปีท่องเที่ยวไทย” มียกนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย 28.1 ล้านคน เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 150 เมื่อเทียบกับปี 2565 และสร้างรายได้จากการใช้จ่าย 1.2 ล้านล้านบาท โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยผ่านการวางกลยุทธ์และการสื่อสารทางการตลาด โดยเฉพาะตลาดต่างประเทศ ซึ่งในตลาดระยะใกล้จะมุ่งเน้นตลาดที่มีโอกาสเติบโตสูง อาทิ มาเลเซีย จีน และอินเดีย มุ่งเน้นการท่องเที่ยวในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเลือกประเทศไทยเป็นจุดหมายของการเดินทาง ขณะที่ ในตลาดระยะไกลจะมุ่งขยายตลาดไปยังพื้นที่ต่างๆ อาทิ รัสเซีย และคาซัคสถาน โดยมุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness Tourism) ซึ่งรัฐบาลไทยได้ออกมาตรการยกเว้นการตรวจลงตราผ่านแดน (Visa Free) ให้กับนักท่องเที่ยวจากประเทศเป้าหมายแล้ว นอกจากนี้ ในช่วงปีที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการเตรียมความพร้อมพัฒนาศักยภาพบุคลากรตามมาตรฐานสมรรถนะขั้นพื้นฐานบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และยกระดับมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวให้เป็นที่น่าเชื่อถือในระดับสากล โดยเฉพาะการดูแลความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในทุกมิติ

2) สร้างจุดแข็งจากการใช้วัฒนธรรมที่มีศักยภาพ 5 ด้าน ประกอบด้วย อาหาร (Food) ภาพยนตร์ (Film) การออกแบบแฟชั่นไทย (Fashion) ศิลปะการป้องกันตัวแบบไทย (Fighting) และเทศกาลประเพณีไทย (Festival) นอกจากนี้ ยังดำเนินการเตรียมความพร้อมแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวคุณภาพสูง เช่น การจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ภายใต้แนวคิดตะลุยเส้นทางผ่านมิติทะเลโลก ล้านปี การยกระดับศักยภาพพื้นที่กลุ่มภาคใต้ฝั่งอันดามันสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการพัฒนาเมืองสพาน้ำพุร้อนต้นแบบของประเทศไทย เป็นต้น

3) พัฒนาการท่องเที่ยวตามแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความยั่งยืนหรือ BCG Economy Model² โดยในปี 2566 มุ่งเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ผ่านแนวคิดการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนท่องเที่ยวหรือ CBT Smart Environment ช่วยเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เอื้อต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และสามารถใช้อัตลักษณ์ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดความรู้สึกร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชน

1.1.3 โครงสร้างพื้นฐานและระบบนิเวศที่เอื้อต่อการยกระดับศักยภาพของอุตสาหกรรมมูลค่าสูง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์และสุขภาพได้รับการพัฒนาในหลายด้าน ทั้งด้านการตรวจรับรองมาตรฐาน และการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ และสร้างความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และสุขภาพของไทย

1) พัฒนาศักยภาพการแข่งขันด้วยการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานสู่ระดับสากล โดยดำเนินการผ่านโครงการที่สำคัญ ดังนี้

1.1) โครงการสร้างศักยภาพการแข่งขันอุตสาหกรรมทางการแพทย์ Medical Hub ในระดับภูมิภาคด้วยมาตรฐานสากล ของสถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ ประกอบด้วย กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีมาตรวิทยาทางการแพทย์ และกิจกรรมให้การรับรองและยืนยันความถูกต้องของเครื่องมือทางการแพทย์แก่อุตสาหกรรมการให้บริการทางการแพทย์ รวมถึงผู้ผลิตและจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือแพทย์ สถานพยาบาลเพื่อ Medical Tourism และเพื่อบริการแก่ประชาชน เป็นต้น

1.2) โครงการรองรับการประเมินทางชีวภาพของเครื่องมือแพทย์ ทั้งในด้านคุณลักษณะทางเคมีและด้านการระบุคุณสมบัติทางกายภาพของวัสดุที่ใช้ทำเครื่องมือแพทย์ที่เหมาะสมและปลอดภัยของ สวทช. ที่มุ่งให้มีห้องปฏิบัติการทดสอบด้านวัสดุวิศวกรรมและเครื่องมือทางการแพทย์ สามารถรองรับการบริการทดสอบวัสดุ ทั้งที่เป็นวัสดุวิศวกรรมที่ใช้ทางการแพทย์ ชีววัสดุ หรืออุปกรณ์เครื่องมือแพทย์ 2 มาตรฐาน อยู่ระหว่างขยายขีดความสามารถให้บริการทดสอบวัสดุและผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ คาดว่าเมื่อดำเนินการสำเร็จจะทำให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจและอุตสาหกรรมทางการแพทย์ นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินโครงการศูนย์สัตว์ทดลอง โรงงานต้นแบบเภสัชชีวภัณฑ์ด้วย

2) สร้างระบบนิเวศการวิจัยให้เอื้อต่อการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาต่อยอดในเชิงพาณิชย์ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมหรือบริการทางการแพทย์และสุขภาพ อาทิ การปรับปรุงกระบวนการอนุมัติ อนุญาต การขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะการวิจัยสารออกฤทธิ์ทางเภสัชกรรม (Active Pharmaceutical Ingredients) ให้สามารถผลิตได้เองภายในประเทศ อันจะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ครุภัณฑ์ทางการแพทย์ ยาชีววัตถุ หรือชีวเภสัชภัณฑ์ และสร้างความมั่นคงด้านอุตสาหกรรมทางการแพทย์และสุขภาพของไทย โดยมีการดำเนินโครงการสำคัญ อาทิ

2.1) โครงการจัดตั้งศูนย์การแพทย์แม่นยำ (DMS Precision Medicine Center) ของกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) มุ่งจัดทำข้อมูลทางพันธุกรรมของคนไทยอย่างมีระบบ มีบริการทาง

² BCG Economy Model เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวมที่มุ่งเน้นการพัฒนา 3 เศรษฐกิจไปพร้อมกัน ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bioeconomy) มุ่งสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรชีวภาพ เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่าหรือยาวนานที่สุด และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) การพัฒนาเศรษฐกิจโดยคำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (อ้างอิงจาก สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.))

การแพทย์แนวใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัย และช่วยให้คนไทยสามารถเข้าถึงนวัตกรรมนี้ได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งจะส่งผลให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยของรัฐ และเอกชนในประเทศ เพื่อให้ทางวิจัยเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการสาธารณสุข รวมทั้งมีการร่วมมือกับสถาบันวิจัยในต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลทางเทคนิค ร่วมฝึกปฏิบัติและฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ

2.2) โครงการการต่อยอดผลงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมไทยด้านเครื่องมือแพทย์และชีววัตถุที่มีมูลค่าตลาดสูงเพื่อเข้าสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ประกอบด้วย

(1) การพัฒนาต่อยอดกลุ่มผลิตภัณฑ์อุปกรณ์และอวัยวะเทียม อยู่ระหว่างพัฒนาต่อยอดกลุ่มผลิตภัณฑ์อุปกรณ์และอวัยวะเทียมหลายผลิตภัณฑ์ ได้แก่

- *โลหะตามกระดูก* บริษัทผู้รับถ่ายทอดการผลิตแผ่นโลหะตามกระดูกอยู่ระหว่างยื่นแก้ไขใบรับแจ้งรายละเอียดการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์และดำเนินการประเมินผู้รับจ้างในกระบวนการผลิตรายใหม่ รวมทั้งอยู่ระหว่างรอการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
- *กระดูกต้นแขนเทียมแบบเฉพาะบุคคล* ขณะนี้อยู่ระหว่างประสานกับเอกชนผู้รับถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อดำเนินการขึ้นทะเบียนเครื่องมือแพทย์
- *ฟันเทียมถอดได้บางส่วน* ขณะนี้อยู่ระหว่างเตรียมข้อเสนอโครงการวิจัยทางคลินิก เพื่อขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

(2) การพัฒนาต่อยอดกลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์สำหรับโรคหัวใจและหลอดเลือด อยู่ระหว่างพัฒนาต่อยอดกลุ่มผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้แก่

- *ขดลวดค้ำยันผนังหลอดเลือดหัวใจ* ได้รับการรับรองมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ ISO 13485 ในขอบข่ายการวิจัยและพัฒนา (Scope R&D) ขณะนี้ได้ผลการทดสอบมาตรฐานทางกลในหัวข้อ Crush Resistance to Radially Applied Load และ 3-point bending และอยู่ระหว่างการขึ้นทะเบียนต้นแบบห้องปฏิบัติการขดลวดค้ำยันผนังหลอดเลือดหัวใจชนิดไม่เคลือบยา

3) สร้างความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และสุขภาพของไทย เพื่อส่งเสริมการขยายตลาด โดยมีการดำเนินโครงการสร้างความเชื่อมั่นในการใช้งานเครื่องมือแพทย์ไทย ผ่านกลไกกระเบทราย (Sandbox) ของ สวทช. โดย (1) สนับสนุนการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ไทย ได้แก่ แก้วทำฟันสำหรับผู้พิการ รวมทั้งสนับสนุนการขยายผลเครื่องเดนตีสแกนรุ่นดูโอ เพื่อให้บริการทางทันตกรรมผ่านระบบคลาวด์ (2) สร้างเครือข่ายเพื่อทดสอบนวัตกรรมไทยแล้ว 2 แห่ง ได้แก่ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคลินิกทันตกรรมทันตแพทย์วรนนท์ และอยู่ระหว่างพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับโรงพยาบาลเพิ่มเติมอีก 6 แห่ง และ (3) สร้างความเชื่อมั่นในเครื่องมือแพทย์ไทยแล้ว 2 รายการ ได้แก่ เครื่องเดนตีสแกนรุ่นดูโอ และแก้วทำฟันสำหรับผู้พิการ อยู่ระหว่างคัดเลือกและสนับสนุนการขยายผลนวัตกรรมเครื่องมือแพทย์ และร่วมทดสอบการใช้งานกับโรงพยาบาลในเครือข่ายเพิ่มเติม

1.1.4 ภาครัฐให้การสนับสนุนทุนแก่ผู้ประกอบการไทยในการพัฒนาศักยภาพด้านนวัตกรรม ให้สามารถเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะในภูมิภาค ส่งผลให้สามารถดึงดูดการลงทุนของหลายบริษัทเทคโนโลยีชั้นนำระดับโลกในประเทศไทย ประเทศไทยมีการพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และอุตสาหกรรมดิจิทัลด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้เป็นไปตาม

เป้าหมายในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการพัฒนาต่อยอดฐานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในปัจจุบันให้เป็นอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่มุ่งเน้นผลิตชิ้นส่วนที่เป็นส่วนประกอบสำคัญในห่วงโซ่อุปทานในภูมิภาคอาเซียนให้เป็นที่ต้องการของตลาดในอนาคต โดยสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติได้ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการให้ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลผ่านการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพด้านนวัตกรรมให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจฐานนวัตกรรมหลากหลายโครงการ พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการให้ประยุกต์ใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลในการดำรงชีวิต ผ่านการให้ทุนสนับสนุนโครงการนวัตกรรม 379 โครงการ (ไม่ได้จำกัดเฉพาะด้านดิจิทัล)

นอกจากนี้ ในปี 2566 สามารถดึงดูดการลงทุนให้บริษัทเทคโนโลยีชั้นนำของโลกเข้ามาลงทุนในประเทศไทย จำนวน 5 ราย ประกอบด้วย บริษัท Amazon Web Services บริษัท Google บริษัท Microsoft บริษัท Western Digital และบริษัท Analog Devices

1.1.5 มีการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ผ่านระบบ ID เดียว ทำให้ SME รวมถึงสตาร์ทอัพได้รับบริการที่เกี่ยวข้องอย่างสะดวกและทั่วถึง รวมทั้งได้รับการสนับสนุนด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การยกระดับศักยภาพด้านการค้าระหว่างประเทศ และการสร้างเครือข่าย การดำเนินการที่ผ่านมา ได้แก่

1) การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ SME ผ่าน ID เดียว เพิ่มขึ้น มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ร่วมกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) พัฒนาระบบการขึ้นทะเบียน “SME One ID” ซึ่งเป็นระบบให้บริการแก่ผู้ประกอบการผ่านหมายเลข ID เพียงตัวเดียว เปิดให้ผู้ประกอบการ SME ทั้งนิติบุคคล บุคคลธรรมดา และวิสาหกิจชุมชนสามารถขึ้นทะเบียนการประกอบกิจการ โดยใช้รูปแบบการยืนยันตัวตนของผู้ขึ้นทะเบียนผ่านระบบ Digital ID ของ สพร. เป็นหลัก โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่กลางปี 2565 เป็นต้นมา โดยมีช่องทาง การขึ้นทะเบียนผ่าน 3 ช่องทาง คือ (1) เว็บไซต์ “Biz Portal” (2) แอปพลิเคชัน “ทางรัฐ” และ (3) แอปพลิเคชัน “SME CONNEXT” มีผู้ขึ้นทะเบียนแล้วทั้งสิ้น³ 283,013 ราย แบ่งเป็น บุคคลธรรมดา 67,922 ราย นิติบุคคล 132,342 ราย และวิสาหกิจชุมชน 82,749 ราย

2) การสนับสนุนผู้ประกอบการสตาร์ทอัพ และ SME ให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ ภายใต้แนวทาง การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการลงทุนเชิงรุกระหว่างปี 2567 - 2570 ผ่านโครงการสนับสนุนสินเชื่อ SME เชื่อมไทย เชื่อมโลก ด้วยการค้าการลงทุนระหว่างประเทศของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย มาตรการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยี (Technology Development) ด้วยการให้เงินสนับสนุน Deep-Tech Startup ในรูปแบบ Matching Fund จากกองทุนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย นอกจากนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมกับกระทรวงการคลังให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ SME ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ผ่านมาตรการสินเชื่อฟื้นฟูและสินเชื่อเพื่อการปรับตัว รวมทั้งมีโครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (Soft Loan) ของธนาคารออมสิน สำหรับการฟื้นฟู (Re-open) ธุรกิจ และ Supply Chain ของโรงแรม และโครงการสินเชื่อ EXIM Biz Transformation Loan ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย สำหรับสนับสนุนการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ ส่งผลให้การเข้าถึงสินเชื่อของ SME ในปี 2566 มีมูลค่ารวม 5,106,361 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 44.5 ของมูลค่าสินเชื่อธุรกิจรวม

³ ข้อมูล ณ วันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2566

3) การยกระดับการให้บริการด้านการค้าระหว่างประเทศผ่านระบบบริการ E-Service และการสร้างเครือข่ายพันธมิตรการค้า ได้จัดกิจกรรมบ่มเพาะ ขยายเครือข่ายธุรกิจผ่านช่องทางออนไลน์ และพัฒนาระบบนิเวศให้เอื้อต่อการลงทุน โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมสำหรับการประกอบธุรกิจตามแนวทางการประเมิน Business Ready (B-Ready) ของธนาคารโลก ซึ่งในปี 2566 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมิน B-Ready อาทิ ศึกษาแนวทางและจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจของประเทศใน 3 ด้าน ได้แก่ การชำระภาษี การค้าระหว่างประเทศ และการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ รวมถึงจัดการประชุมเพื่อสร้างการรับรู้และเตรียมความพร้อมร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

1.1.6 การผลิตสินค้าและบริการมีการใช้เทคโนโลยีที่เน้นการนำทรัพยากรกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่อย่างครบวงจรเพิ่มขึ้น โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ การเพิ่มมูลค่าจากขยะหรือเศษเหลือจากกระบวนการผลิตหรือการบริโภค โดยใช้องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการอย่างครบวงจร เพื่อลดปริมาณการเกิดของเสียให้น้อยที่สุด รวมถึงการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ จากรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2566 การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่มีปริมาณเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จากร้อยละ 34.24 ในปี 2565 เป็นร้อยละ 34.55

ประเด็นที่ 1.2 การเชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

เพื่อกระจายผลประโยชน์สู่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องภายในประเทศอย่างทั่วถึง และเป็นรูปธรรม โดยมีผลการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1.2.1 ผู้ประกอบการภาคการเกษตรมีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มมากขึ้น ผ่านการดำเนินโครงการสำคัญ อาทิ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ปรับปรุงเกณฑ์การประเมินความเข้มแข็งของสหกรณ์ภาคเกษตร เริ่มใช้ในปี 2566 โดยมีจำนวนสหกรณ์ภาคเกษตรที่มีความเข้มแข็งในชั้นที่ 1 จำนวน 498 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 14.80 ของจำนวนสหกรณ์ภาคการเกษตรทั้งหมด ขณะเดียวกัน ในปี 2566 พบว่า ศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 35.84 ของจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่นำมาประเมินศักยภาพ ซึ่งเพิ่มจากร้อยละ 26.44 ในปี 2565

1.2.2 รายได้จากการท่องเที่ยวเมืองรองเพิ่มขึ้นผ่านการสนับสนุนการยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวรายย่อยเชื่อมโยงกับชุมชน ในปี 2566 รายได้จากการท่องเที่ยวเมืองรองขยายตัวเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 53.94 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมา มีชุมชนที่ได้รับมาตรฐานการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปี โดยปี 2563 มีชุมชนท่องเที่ยวได้รับมาตรฐานมากที่สุด จำนวน 58 ชุมชน รองลงมาคือปี 2565 จำนวน 50 ชุมชน อย่างไรก็ตาม ในปี 2566 แม้ว่าจะมีจำนวนชุมชนท่องเที่ยวที่ได้รับมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนจำนวน 13 ชุมชน หรือลดลงกว่า 37 ชุมชน เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณพัฒนาของหน่วยงานภาครัฐ แต่ชุมชนการท่องเที่ยวต่างๆ ได้มีความตื่นตัวในการพัฒนาตนเองให้ได้มาตรฐานมากขึ้น

1.2.3 วิสาหกิจเพื่อสังคมมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมของภาครัฐผ่านมาตรการทางภาษีและนวัตกรรมชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2566 มีจำนวนวิสาหกิจเพื่อสังคมจดทะเบียน จำนวน 53 กิจการ ขยายตัวเพิ่มขึ้นจาก 46 กิจการ ในปี 2565 หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 15.2 โดยภาครัฐได้มีการ ดำเนินการต่างๆ อาทิ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) มีมาตรการส่งเสริมการลงทุนเพื่อ พัฒนาชุมชนและสังคม ให้สิทธิประโยชน์ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ระยะเวลา 3 ปี วงเงินร้อยละ 200 แก่ผู้ที่ สนับสนุนโดยตรงให้องค์กรท้องถิ่น อาทิ สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจเพื่อสังคม องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ รวมถึงกรมสรรพากร ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ผู้ที่บริจาคเงินเข้ากองทุน ส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม

นอกจากนี้ ได้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและยกระดับการรวมกลุ่มอาชีพสู่ วิสาหกิจเพื่อสังคม ณ ตำบลบ้านไถ่น อำเภอยะยี่ จังหวัดขอนแก่น ปัจจุบันมีเกษตรกรเข้าร่วม 150 ราย มี พื้นที่ปลูกข้าว 1,500 ไร่ และพื้นที่ปลูกผัก 19 ไร่ ซึ่งหน่วยงานภาคเอกชนได้ร่วมกับสถาบัน การศึกษา พัฒนา เชิงพื้นที่แบบองค์รวมในการพัฒนากลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ และจัดตั้งวิสาหกิจเพื่อสังคม ที่มุ่งเน้นการเพิ่ม ผลผลิตข้าวและส่งเสริมการปลูกผักสวนครัวปลอดสารพิษ เพื่อสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับชุมชนในพื้นที่ โดย ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้และงานวิจัยด้านการพัฒนาคุณภาพข้าว และผักปลอดสารพิษให้ตรงตามความต้องการตลาด และหนุนเสริมการใช้ประโยชน์จากผลงานวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ผ่านกลไก CIGUS Model ที่มุ่งสร้างผลกระทบเชิงบวกให้กับชุมชน (Community) และ ภาคเอกชน (Industries) โดยมีมหาวิทยาลัย (University) เป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก และบูรณาการแบบองค์รวม ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ (Government) ในการต่อยอดการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ การเพิ่มผลิตภาพข้าว นวัตกรรมเตียงพลิกตัวสำหรับผู้ป่วยติดเตียง และโรงเรียนทางการเกษตรโดยพลังงานแสงอาทิตย์

1.2.4 นักดิจิทัลพัฒนาเมืองรุ่นใหม่ได้รับการพัฒนาเพื่อเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการเตรียม ความพร้อมสู่การเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยมีการดำเนินการผ่านคณะกรรมการขับเคลื่อนและบริหาร โครงการเมืองอัจฉริยะ⁴ ที่ได้เห็นชอบรายชื่อโครงการแผนพัฒนาเมืองอัจฉริยะ และหลักเกณฑ์การประเมิน และคุณสมบัติ วิธีการ และกระบวนการพิจารณาการเป็นเมืองอัจฉริยะตามประกาศคณะกรรมการการ ขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ ที่ 1/2562 และได้มอบตราสัญลักษณ์เพื่อรับรองการเป็นพื้นที่พัฒนาเมือง อัจฉริยะ จำนวน 36 เมือง ครอบคลุม 25 จังหวัด กระจายตัวอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ ได้แก่ ภาคเหนือ 7 เมือง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 เมือง ภาคกลาง 8 เมือง ภาคตะวันออก 7 เมือง และภาคใต้ 11 เมือง นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำบัญชีบริการดิจิทัล (Thailand Digital Catalog) รวบรวมสินค้าและบริการดิจิทัลจาก ผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ทั้งในด้านมาตรฐานและราคา เพื่ออำนวยความสะดวกในการคัดกรอง สินค้าและบริการดิจิทัล รวมทั้งพัฒนาบุคลากรรองรับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ ด้วยการจัดทำโครงการพัฒนา นักดิจิทัลพัฒนาเมืองรุ่นใหม่ (Smart City Ambassadors) รุ่นที่ 2 จำนวน 150 คน เพื่อส่งเสริมและยกระดับ ทักษะที่จำเป็นด้านการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในพื้นที่

⁴ ประกาศคณะกรรมการขับเคลื่อนและบริหารโครงการเมืองอัจฉริยะ เรื่อง การมอบตราสัญลักษณ์เพื่อรับรองการเป็นพื้นที่พัฒนา เมืองอัจฉริยะ

ประเด็นที่ 1.3 การพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม

เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการของประเทศ อันจะนำไปสู่การเป็นประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยเศรษฐกิจนวัตกรรม โดยมีผลการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1.3.1 ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินมาตรการส่งเสริมการค้าการลงทุนเชิงรุก และบูรณาการแนวทางการปรับปรุงและอำนวยความสะดวกในการย้ายฐานการผลิต รวมถึงพิจารณากฎหมายและแนวปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศในด้านต่างๆ ที่อาจจะเป็นเงื่อนไขในการเจรจาการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ ส่งผลให้มีการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น และมีการกระจายการลงทุนไปยังภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ โดยเฉพาะเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1) กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการลงทุนเชิงรุก โดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินมาตรการส่งเสริมการลงทุนเชิงรุกจากต่างประเทศใน 5 อุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมโมเดลเศรษฐกิจ BCG (เศรษฐกิจชีวภาพ Bio Economy เศรษฐกิจหมุนเวียน Circular Economy และเศรษฐกิจสีเขียว Green Economy) (2) อุตสาหกรรมยานยนต์ (โดยเฉพาะยานยนต์ไฟฟ้า) (3) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน (4) อุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และ (5) อุตสาหกรรมรองรับการเป็นศูนย์กลางธุรกิจระหว่างประเทศ พร้อมทั้งผลักดันวาระสำคัญเพื่อการเปลี่ยนผ่านสู่อุตสาหกรรมใหม่ 5 วาระสำคัญ⁵ ได้แก่ การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว (Green Transformation) การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยี (Technology Development) การเป็นศูนย์กลางบุคลากรทักษะสูง (Talent Development and Attraction) การกระจายการลงทุนและสร้างความเจริญตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่ทั่วประเทศ (Cluster-based Investment) และการอำนวยความสะดวกเพื่อดึงดูดการลงทุน (Ease of Investment) ซึ่งที่ผ่านมา BOI ได้ดำเนินการเชิงรุกเพื่อดึงดูดการลงทุนจาก บริษัทชั้นนำในอุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และอุตสาหกรรมดิจิทัล เช่น บริษัท Amazon Web Service บริษัท Google บริษัท Microsoft บริษัท Western Digital และบริษัท Analog Devices โดยประสบความสำเร็จในการดึงดูดการลงทุนของบริษัทขนาดใหญ่ของไทยจำนวน 10 บริษัท อาทิ บริษัท Gold Circuit Electronics ITEQ Corporation และ Taiwan Union Technology ซึ่งได้ย้ายฐานการผลิตแผ่นวงจรพิมพ์ (Printed Circuit Board: PCB) จากประเทศจีนมาลงทุนในประเทศไทย⁶

2) ส่งเสริมการกระจายการลงทุนในภูมิภาคต่างๆ และในพื้นที่เฉพาะ ได้แก่ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนอย่างต่อเนื่อง ภายใต้มาตรการส่งเสริมการลงทุนสำหรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค โดยได้ออกประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 18/2565 มีผลตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2566 กำหนดประเภทกิจการเป้าหมายในคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมายและสิทธิประโยชน์ ซึ่งมุ่งให้เกิดการลงทุนในพื้นที่พัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษมากขึ้น และเกิดการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคในแต่ละพื้นที่ที่มีการดำเนินงานต่างๆ อาทิ

⁵ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)

⁶ รายงานการค้าและเศรษฐกิจไทย ณ กรุงไทเป กระทรวงต่างประเทศ

2.1) การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ได้ดำเนินการตามแผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560 – 2565 มาโดยลำดับ เน้นการส่งเสริมการลงทุนในทุกด้าน โดยปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.) ดำเนินโครงการศูนย์ธุรกิจ EEC และเมืองใหม่น่าอยู่อัจฉริยะ ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดหาที่ดินและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภค

2.2) การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค ปัจจุบันอยู่ในช่วงแรกของการพัฒนาและมีความก้าวหน้ามาโดยลำดับ โดยเฉพาะการกำหนดขอบเขตพื้นที่ การกำหนดคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมาย มาตรการส่งเสริมการลงทุน รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการจัดทำแผนขับเคลื่อนการดำเนินงานและเร่งพัฒนาความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและดึงดูดการลงทุนในระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ โดยในปี 2566 มีมูลค่าการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค (NEC - Creative LANNA, NeEC - Bioeconomy, CWeC, SEC) รวม 69,620 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในกิจการเชื้อเพลิงชีวมวลอัด การผลิตพลังงานไฟฟ้าหรือพลังงานไฟฟ้าและไอน้ำจากพลังงานหมุนเวียน เช่น แสงอาทิตย์ ลม ชีวมวล และก๊าซชีวภาพ (ยกเว้นขยะ) การผลิตแป้งดิบ (Native Starch or Native Flour) เป็นต้น

2.3) การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน 10 แห่ง ในปี 2566 BOI ได้ออกมาตรการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน มีผลตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม 2566 โดยเพิ่มเติมกิจการเป้าหมาย จากเดิม 13 กลุ่มกิจการ 72 ประเภทกิจการ เป็น 13 กลุ่มกิจการ 89 ประเภทกิจการ อาทิ กิจการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนหรือการผลิตเชื้อเพลิงจากขยะ กิจการศูนย์การแพทย์ กิจการผลิตอาหารทางการแพทย์ เป็นกิจการที่พื้นที่มีศักยภาพและภาคเอกชนมีความสนใจลงทุน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันขับเคลื่อนโครงการสำคัญในด้านการบริหารจัดการแรงงาน ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ เช่น โครงการขยายการค้าการลงทุนชายแดนและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการและสินค้าและบริการเป้าหมาย เชื่อมโยงการตลาดจังหวัดตราดสู่นานาชาติ เป็นต้น

ในปี 2558 – 2566 พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน 10 แห่ง มีมูลค่าการลงทุนสะสม 45,000 ล้านบาท และเฉพาะในปี 2566 มีมูลค่าการลงทุนรวม 6,553 ล้านบาท โดยเป็นการลงทุนของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กมากกว่า 700 ราย ครอบคลุมกิจการประเภทการผลิตเมล็ดกาแฟยางแท่งและยางผสม การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ ก่อสร้างทั่วไป ค่าปลีก-ส่ง ตัวแทนดำเนินพิธีการศุลกากร และกิจการคัดแยกเสื้อผ้า กิจการโลจิสติกส์ และสถานบริการน้ำมันที่ดำเนินการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมในเขตฯ สงขลาและเขตฯ สระแก้ว

1.3.2 ปัจจุบันภาครัฐอยู่ระหว่างการปรับปรุงพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 เพื่อส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรม จากการดำเนินการสำคัญ ได้แก่ มีการยกร่างประกาศเรื่อง แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาการกระทำร่วมกันของผู้ประกอบธุรกิจอันเป็นการผูกขาด หรือลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในตลาด กรณีการกำหนดราคาแนะนำ ภายใต้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 โดยสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าอยู่ระหว่างพิจารณาผลการรับฟังความเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขประกาศ ก่อนเสนอคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาอีกครั้งเพื่อความรอบคอบ คาดว่าจะออกประกาศและมีผลบังคับใช้ได้ในปี 2567

ผลการพัฒนาตามเป้าหมาย

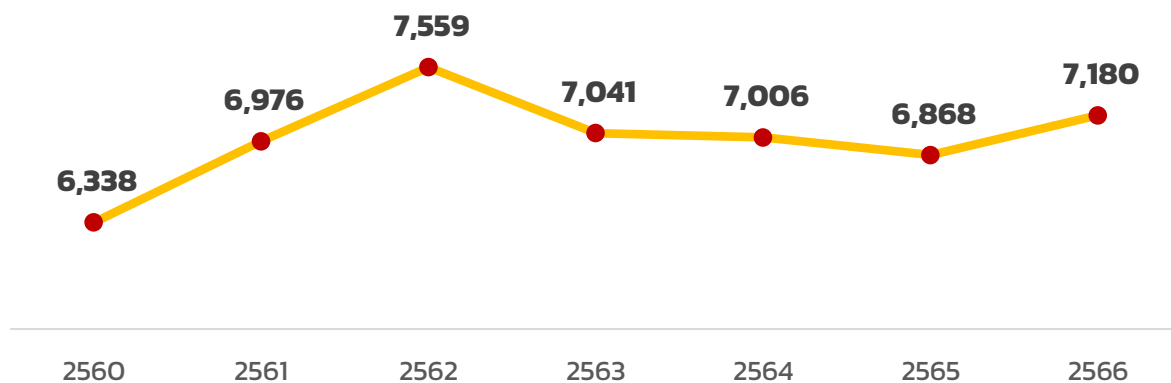
การดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการผลิตและบริการเป้าหมายที่กำหนดตามแผนฯ ผ่านนโยบาย มาตรการ และโครงการสำคัญต่างๆ ในช่วงตั้งแต่บังคับใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ในเดือนตุลาคม 2565 ส่งผลให้ **ในปี 2566 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เศรษฐกิจไทยขยายตัวร้อยละ 1.9** ชะลอตัวลงจากการขยายตัวร้อยละ 2.5 ในปี 2565 โดยในด้านการใช้จ่าย ในปี 2566 การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนขยายตัวในเกณฑ์สูงร้อยละ 7.1 เติบโตขึ้นจากร้อยละ 6.2 ในปี 2565 ขณะที่การลงทุนรวมชะลอตัวลง โดยขยายตัวร้อยละ 1.2 ในปี 2566 เทียบกับการขยายตัวร้อยละ 2.3 ในปี 2565 ตามการลดลงของการลงทุนภาครัฐ เนื่องจากความล่าช้าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2567 และการส่งออกปรับตัวลดลงร้อยละ 1.7 ในปี 2566 เทียบกับการขยายตัว ร้อยละ 5.4 ในปี 2565

ขณะที่ **ด้านการผลิต** ภาคการเกษตรที่ประกอบด้วย สาขาเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมงมีการขยายตัวร้อยละ 1.9 ชะลอตัวลงจากการขยายตัวร้อยละ 2.5 ในปี 2565 ขณะที่ภาคบริการในสาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหารชะลอตัวลง โดยขยายตัวร้อยละ 18.0 เทียบกับการขยายตัวร้อยละ 34.5 ในปี 2565 สาขา ก่อสร้างปรับตัวลดลงร้อยละ 0.6 เทียบกับการลดลงร้อยละ 2.4 ในปี 2565 อย่างไรก็ตาม การบริการสาขา การขายส่งและขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ขยายตัวเร่งขึ้นเป็นร้อยละ 3.8 ในปี 2566 จาก ร้อยละ 3.7 ในปี 2565 และสาขาการขนส่งและสถานที่เก็บสินค้าขยายตัวร้อยละ 8.4 เติบโตขึ้นจากการขยายตัว ร้อยละ 8.0 ในปี 2565

ในภาพรวม รายได้ประชาชาติ (Gross National Income: GNI) ของไทย ในปี 2566 มีมูลค่า 502,878 ล้านดอลลาร์ สรอ. ปรับเพิ่มขึ้นจาก 479,734 ล้านดอลลาร์ สรอ. ในปี 2565 โดยรายได้ประชาชาติต่อหัว (Per capita GNI) ในปี 2566 อยู่ที่ 7,180 ดอลลาร์ สรอ. ต่อคนต่อปี เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ที่มีมูลค่า 6,868 ดอลลาร์ สรอ. ต่อคนต่อปี ซึ่งยังคงต่ำกว่าเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ที่กำหนดให้รายได้ประชาชาติ ต่อหัวของไทยเพิ่มขึ้นเป็น 9,300 ดอลลาร์ สรอ. ต่อคนต่อปี ในปี 2570

รายได้ประชาชาติต่อหัว (Per capita GNI)

หน่วย : ดอลลาร์ สรอ. ต่อคนต่อปี

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในช่วงปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เป็นผลมาจากการขับเคลื่อนการพัฒนาสาขาการผลิตและบริการเป้าหมายในหลายด้าน ทั้งภาคเกษตร ท่องเที่ยว อุตสาหกรรมและบริการทาง การแพทย์และสาธารณสุข และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และดิจิทัล โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ การเชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่า ของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย รวมทั้งการพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม ด้วยการปรับปรุงมาตรการส่งเสริมการลงทุนใหม่และการย้ายฐานการผลิต การส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรมของ ผู้ประกอบการธุรกิจ และการใช้กลไกตลาดเงินตลาดทุนและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อการเจริญเติบโตอย่าง ยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แม้ว่ารายได้ประชาชาติต่อหัวของไทยปรับตัวเพิ่มขึ้นจาก 6,868 ดอลลาร์ สรอ. ต่อคนต่อปี ในปี 2565 เป็น 7,180 ดอลลาร์ สรอ. ต่อคนต่อปี ในปี 2566 แต่ภาพรวมเศรษฐกิจไทยในปี 2566 จะลดตัวลงจากปี 2565 จากความล่าช้าของการฟื้นตัวของภาคเศรษฐกิจจริง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากความผันผวนของภาวะ เศรษฐกิจโลก และความล่าช้าของความเร็วในการปรับโครงสร้างการผลิต ประกอบกับการลดลงของจุดแข็ง ด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ดังนั้น ในระยะต่อไปประเทศไทยจึงต้องเร่งสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจด้วย การเสริมสร้างศักยภาพทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจให้ สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและผันผวนของบริบทต่างๆ ในประเทศและในโลกควบคู่ไปกับการ รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ที่กำหนดให้รายได้ประชาชาติต่อหัวเพิ่มขึ้นเป็น 9,300 ดอลลาร์ สรอ. ในปี 2570 ได้

เป้าหมายหลักที่ 2 » การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่

เป้าหมายหลักของการพัฒนาด้านการพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 คือ มุ่งให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ ทักษะทางพฤติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม เร่งรัดการเตรียมพร้อมกำลังคนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ภาคการผลิตและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพและผลิตภาพสูงขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมที่สามารถส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต ทั้งนี้ได้กำหนดเป้าหมายให้ ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI) อยู่ที่ 0.7209 ในปี 2570 ผ่านประเด็นการพัฒนาสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ (2) ด้านการเตรียมพร้อมกำลังคนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ และ (3) ด้านการสร้างหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคม ทั้งนี้ผลการพัฒนาดังกล่าวมีความก้าวหน้า ดังนี้

สรุปความก้าวหน้าการพัฒนาตามเป้าหมายที่ 2 การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่

2

การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่

ผลการพัฒนา

ค่าดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI) ลดลงจาก 0.6445 ในปี 2565 เป็น 0.6383 ในปี 2566 แต่เป็นการปรับตัวสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2560 ที่มีค่าดัชนี 0.6270 โดยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดให้ดัชนีความก้าวหน้าของคน อยู่ที่ 0.7209 ในปี 2570

2.1

การพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ ด้านพฤติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม

2.1.1 เด็กปฐมวัยและวัยรุ่นมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้และคะแนนทางการศึกษาลดลง ขณะที่ระดับอาชีวศึกษาอุดมศึกษา และวัยแรงงานได้รับการพัฒนาทักษะ Upskill/Reskill ส่งผลให้ผลิตภาพแรงงานที่ลดลงในช่วงการระบาดของโรคโควิด 19 พ้นตัวขึ้น และผู้สูงอายุที่ยากจนหลายมิตลดลง เนื่องจากการส่งเสริมสวัสดิการ การจ้างงาน และพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมดีขึ้น

2.1.2 การร่วมมือของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และสถาบันครอบครัวในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งผลให้เด็กและเยาวชนอายุ 13 - 24 ปี มีคะแนนทุนชีวิตในภาพรวมเพิ่มขึ้น มีค่านิยมและพฤติกรรมดีขึ้น สามารถส่งต่อพลังบวกไปสู่สังคม

2.2

การเร่งรัดการเตรียมพร้อมกำลังคนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ภาคการผลิตและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพ

2.2.1 กำลังแรงงานของไทยได้รับการพัฒนาทักษะหลายด้าน เพื่อรองรับสาขาการผลิตและบริการเป้าหมายของประเทศ ควบคู่กับมาตรการเพื่อดึงดูดกำลังคนสมรรถนะสูงให้เข้ามาทำงานในไทย

2.2.2 ธุรกิจสตาร์ทอัพได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านความร่วมมือของภาครัฐและภาคีเครือข่ายที่เปิดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการมีมาตรการส่งเสริมที่เหมาะสมสำหรับแต่ละกลุ่ม

2.3

การสร้างหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมที่สามารถส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต

2.3.1 คนไทยทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมมากขึ้นในหลายด้าน ทั้งการดูแลเด็กปฐมวัยโดยสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ได้มาตรฐาน แรงงานผู้ประกันตนได้รับสิทธิตรวจสุขภาพขั้นพื้นฐาน กองทุนการออมแห่งชาติเพิ่มอัตราเงินสมทบของรัฐ และผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข

2.3.2 จัดตั้งกลไกคณะกรรมการบูรณาการเชื่อมโยงด้านสวัสดิการของรัฐ เพื่อบูรณาการการเชื่อมโยงฐานข้อมูลสวัสดิการต่างๆ ของรัฐ เพื่อบริหารจัดการสวัสดิการสังคมอย่างเป็นระบบ โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน

ประเด็นที่ 2.1 การพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ ด้านพฤติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีผลการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

2.1.1 เด็กปฐมวัยและวัยเรียนมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้และมีผลคะแนนทางการศึกษาลดลง ขณะที่ระดับอาชีวศึกษา อุดมศึกษา และวัยแรงงานได้รับการพัฒนาทักษะ Upskill/Reskill จำนวนมาก ส่งผลให้ผลิตภาพแรงงานที่ลดลงในช่วงวิกฤตการณ์ระบาดของโรคโควิดกลับมาฟื้นตัวได้ และผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความยากจนหลายมิติลดลง เนื่องจากการส่งเสริมสวัสดิการ การจ้างงาน และพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมดีขึ้น โดยมีผลการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

1) การพัฒนาคนในช่วงปฐมวัย การขับเคลื่อนการพัฒนาในช่วงปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังไม่ก้าวหน้ามากนัก โดยในด้านพัฒนาการทางปัญญา พบว่า เด็กมีการเรียนรู้และพัฒนาการที่ถดถอยจากการเสียโอกาสในการเรียนรู้ ส่งผลให้ทักษะต่างๆ ที่เด็กควรได้รับการพัฒนาตามช่วงวัยสูญเสียไปด้วย สืบเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ที่มีมาตรการควบคุมการระบาดต่างๆ เช่น การปิดสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ความล่าช้าในการถ่ายโอนภารกิจโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น⁷ เป็นต้น นอกจากนี้ การพัฒนาการด้านสุขภาพยังมีความก้าวหน้าไม่มากนัก เด็กมีภาวะผอมแห้งร้อยละ 5.4 ของจำนวนเด็กปฐมวัย และภาวะเตี้ยแคระแกร็นร้อยละ 11.3 ของจำนวนเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะในกลุ่มครอบครัวยากจนด้อยโอกาส ขณะที่เด็กอีกกลุ่มกลับมีภาวะโภชนาการเกินหรือเป็นโรคอ้วนที่ร้อยละ 9.3 ของจำนวนเด็กปฐมวัย ซึ่งอาจนำมาสู่การเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังต่างๆ (NCDs) ได้ในอนาคต อย่างไรก็ตาม ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พยายามส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัยผ่านโครงการต่างๆ และการผลักดันเชิงนโยบายที่สำคัญมีดังนี้

1.1) การเตรียมความพร้อมช่วงตั้งครรภ์ ผ่าน “โครงการมหัศจรรย์ 2,500 วันแรกของชีวิต” ที่มุ่งเน้นดูแลเด็กปฐมวัยแบบองค์รวม ตั้งแต่ตั้งครรภ์จนถึงอายุ 5 ปี กิจกรรม “Sod Smart” เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับกลุ่มคนโสดในการสร้างครอบครัวที่มีคุณภาพ กิจกรรม “ส่งเสริมการมีบุตร” เพื่อเตรียมพร้อมการสร้างครอบครัวคุณภาพก่อนการมีบุตร เพื่อสร้างคุณภาพของเด็กตั้งแต่ก่อนเกิด

1.2) การแก้ปัญหาภาวะการเรียนรู้ถดถอย (Learning Loss) ในปี 2566 มีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันในระดับพื้นที่ เช่น โครงการ “เด็กปฐมวัย คิดได้ ทำเป็น เล่นสนุก” มีโรงเรียนเข้าร่วม 81 โรงเรียน เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและเรียนรู้ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย การพัฒนาเด็กปฐมวัยด้วยหนังสือและการอ่าน โดยองค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย ได้มีการจัดอบรมให้ครู ผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ความเข้าใจเพื่อเสริมพลังสมรรถนะด้านภาษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยผ่านการอ่านหนังสือ เพื่อแก้ปัญหาภาวะพัฒนาการและการเรียนรู้ที่ถดถอยร่วมกับครอบครัวและชุมชน พร้อมทั้งพัฒนาโมเดลต้นแบบที่มีแนวปฏิบัติอ่านหนังสือให้เด็กฟัง กลุ่มเป้าหมายคือครูจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) 276 แห่ง และโรงเรียนอนุบาล 4 แห่งในสังกัด กทม. นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการฝึกฝนและพัฒนา Executive Functions (EF) เช่น โครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย จัดกิจกรรม STEM กิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะสมอง (EF และ BBL) หรือโครงการพัฒนาศักยภาพพลโลกด้านครอบครัว (การเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านทักษะสมอง (Executive Function: EF เพื่อป้องกันยาเสพติด)

⁷ รายงานการประชุมติดตามผลการดำเนินงานและสรุปผลการขับเคลื่อนงานพัฒนาการเด็กปฐมวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

1.3) การจัดทำดัชนีชี้วัดสมรรถภาพครั้งที่ 16 ประเด็น “การส่งเสริมการพัฒนาประชากรให้เกิดและเติบโตอย่างมีคุณภาพ” ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กให้เกิดและเติบโตเป็นทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพ อันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ และดำเนินการขับเคลื่อนมิติสมรรถภาพแห่งชาติร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

2) การพัฒนาคนในวัยเรียน มีการดำเนินการพัฒนาในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา ดังนี้

2.1) การพัฒนาเด็กในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในช่วงที่ผ่านมา มีการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการ PISA แห่งชาติ เพื่อกำหนดทิศทางและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ โดยมีการขับเคลื่อนงานที่สำคัญ อาทิ การจัดทำแผนการขับเคลื่อนการยกระดับผลการทดสอบ PISA 2025 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเครื่องมือประเมินเพื่อพัฒนาความฉลาดรู้ การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านให้กับนักเรียนในทุกระดับชั้นทุกสังกัด โดยใช้บทอ่านที่มีเนื้อหาความหลากหลาย และซับซ้อนตามช่วงวัย การพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะ และการขับเคลื่อนการพัฒนาด้วยคู่มือเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนวิทยาศาสตร์พลังสิบกับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาวิทยากรแกนนำของเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีการพัฒนาวิทยากรแกนนำมากกว่า 2,140 คน ครอบคลุมโรงเรียนหลากหลายสังกัดและพื้นที่ การปรับปรุงและเผยแพร่ระบบออนไลน์ข้อสอบ PISA-Like รวมทั้งได้กำหนดให้ประเด็นการยกระดับผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามมาตรฐานสากลเป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดการขับเคลื่อนการบูรณาการร่วมกัน (Joint KPIs) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนไทยให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล เนื่องจากผลการประเมินจาก “โปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล” ปี 2565 (PISA 2022) พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ 394 คะแนน ด้านวิทยาศาสตร์ 409 คะแนน และด้านการอ่าน 379 คะแนน ลดลงจากการประเมินฯ เมื่อปี 2561 (PISA 2018) ที่นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ 419 คะแนน ด้านวิทยาศาสตร์ 426 คะแนน และด้านการอ่าน 393 คะแนน นอกจากนี้ ระดับสมรรถนะดังกล่าวต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD ค่อนข้างมาก (คะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ คือ 472 คะแนน ด้านวิทยาศาสตร์ คือ 485 คะแนน และด้านการอ่าน คือ 476 คะแนน) ประกอบกับมีนักเรียนไทยกว่าร้อยละ 46.3 มีระดับสมรรถนะรวม 3 ด้านต่ำกว่าระดับพื้นฐาน (ระดับที่ 2)

นอกจากนี้ ยังมีการนำร่องปรับปรุงแบบการจัดการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อเป็นพื้นที่ทดลองและนำร่องการใช้นวัตกรรมการบริหารจัดการการเรียนการสอน รวมถึงนวัตกรรมเชิงนโยบายที่จะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำ ให้อิสระแก่สถานศึกษา ครอบคลุมพื้นที่ 20 จังหวัด มีสถานศึกษาเข้าร่วมนำร่อง 1,498 โรงเรียน มีการพัฒนาและทดลองใช้หลักสูตรปรับปรุง และหลักสูตรฐานสมรรถนะ 193 หลักสูตร และหลักสูตรต่างประเทศ 1 หลักสูตร โดยผลการดำเนินงานพื้นที่นวัตกรรมในระยะที่ผ่านมาช่วยให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนเพิ่มมากขึ้น และช่วยส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการสอนสามารถนำรูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่มาใช้ในห้องเรียน และมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 547,190 คน จากกิจกรรมการพัฒนาและบุคลากรทางการศึกษาหลักที่ดำเนินงาน 9 กิจกรรม อาทิ การพัฒนาสมรรถนะครูให้มีความเป็นเลิศและเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Excellent Teacher) 10,752 คน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 7,178 คน และการเพิ่มศักยภาพครูให้มีสมรรถนะของครูยุคใหม่สำหรับการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 จำนวน 105,474 คน

2.2) การพัฒนาผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา การดำเนินการที่ผ่านมา มีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบัณฑิตฐานสมรรถนะ ทั้งในระดับปริญญา (Degree) ในรูปแบบ Cooperative and Work Integrated Education (CWIE) สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ดำเนินการโดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในรูปแบบทวิภาคี โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ในภาพรวมปี 2566 มีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาฐานสมรรถนะทั้งในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษารวมกันประมาณร้อยละ 21.9 จำแนกเป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบ CWIE คิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 6.1⁸ (115,065 คน) ซึ่งเพิ่มขึ้นค่อนข้างมากจากร้อยละ 3.4 ในปี 2564 และการจัดการศึกษาในรูปแบบทวิภาคีร้อยละ 15.8 (978,059 คน)

นอกจากนี้ มีการพัฒนาหลักสูตรรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกแห่งอนาคต อาทิ โครงการบัณฑิตพันธุ์ใหม่ และการจัดทำหลักสูตร Sandbox หรือการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาก้าวข้ามข้อจำกัดในการจัดการศึกษา สามารถออกแบบและจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่เป็นนวัตกรรมอุดมศึกษาได้ ซึ่งปัจจุบันมีหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติแล้วทั้งหมด 6 หลักสูตร คือ (1) หลักสูตรการผลิตและพัฒนากำลังคนสาขาฉุกเฉินการแพทย์ ตั้งเป้าผลิตกำลังคน 15,000 คน ภายใน 10 ปี (2) หลักสูตรการผลิตบุคลากร High-tech Entrepreneur ตั้งเป้าผลิตกำลังคน 400 คน ภายใน 7 ปี (3) หลักสูตรการผลิตบุคลากรด้านวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์และดิจิทัล ตั้งเป้าผลิตกำลังคน 1,880 คน ภายใน 8 ปี (4) หลักสูตรการผลิตกำลังคนศักยภาพสูงที่มีความรู้เชิงลึกด้านวิทยาศาสตร์และแนวคิดเชิงนวัตกรรม ตั้งเป้าผลิตกำลังคน 175 คน ภายใน 9 ปี (5) หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล ตั้งเป้าผลิตกำลังคน 1,200 คน โดยนิสิตจะได้ฝึกงานสม่ำเสมอทุกปี และ (6) หลักสูตรการจัดการบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบินนานาชาติ ตั้งเป้าผลิตกำลังคน 300 คน ในเวลา 5 ปี และอยู่ระหว่างเร่งผลิตกำลังคนในหลักสูตร Semiconductor Engineering Sandbox เพิ่มเติม โดยปัจจัยสำคัญของความก้าวหน้าของการพัฒนา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและสถานประกอบการเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาบัณฑิตบนฐานสมรรถนะมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนการดำเนินการในอนาคต

3) การพัฒนาคนในวัยแรงงาน ปัญหาหลักของการพัฒนาคนในวัยแรงงาน คือ ผลิตภาพแรงงานยังต่ำกว่าเป้าหมายของแผนฯ ที่กำหนดไว้ให้เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 4 ต่อปี โดยพบว่าในช่วงปี 2563 ผลิตภาพแรงงานลดลงอย่างฮวบฮาบ โดยอัตราขยายตัวลดลงจากร้อยละ 2.8 ในปี 2562 มาอยู่ที่ร้อยละ -6.4 อันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ส่งผลให้มีการหยุดชะงักหรือการปิดกิจการของหลายธุรกิจ และเริ่มฟื้นตัวดีขึ้นในปี 2564 แต่ยังมีอัตราการขยายตัวลดลง อยู่ที่ -1.4 อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2565-2566 ผลิตภาพแรงงานเริ่มขยับตัวดีขึ้น โดยในปี 2566 มีอัตราการขยายตัวอยู่ที่ 2.9 อยู่ในระดับใกล้เคียงกับสถานการณ์ก่อนการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19

ผลิตภาพแรงงาน ปี 2561 - 2566

ปี	2561	2562	2563	2564	2565	2566
ผลิตภาพแรงงาน (บาท/คน/ปี)	282,407	290,409	271,934	268,096	272,303	280,268
อัตราเพิ่ม	3.1	2.8	-6.4	-1.4	1.6	2.9

ที่มา : สศช.

⁸ ข้อมูล ณ ปี 2565 จาก สอศ. และ อว.

การฟื้นตัวของผลิตภาพแรงงาน เป็นผลมาจากการเร่งขับเคลื่อนการพัฒนาแรงงานในช่วงที่ผ่านมา ที่มุ่งส่งเสริมการพัฒนาแรงงานให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินการสำคัญ ดังนี้

3.1) การพัฒนาศักยภาพและทักษะแรงงาน ในช่วงปี 2566 มีผู้เข้ารับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน ผ่านกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน 1,582 คน สามารถสำเร็จการฝึกเตรียมเข้าทำงาน 1,028 คน และได้งานทำ 346 คน ขณะที่การฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน มีผู้เข้ารับการฝึก 67,502 คน สามารถสำเร็จการฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน 65,458 คน และได้งานทำ 47,625 คน ในส่วนของการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ มีผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน 10,520 คน⁹ จากผู้เข้าทดสอบมาตรฐานทั้งหมด 16,798 คน อีกทั้งมีการดำเนินโครงการยกระดับผลิตภาพและพัฒนากำลังคนเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันภาคอุตสาหกรรมให้แก่บุคลากรและกำลังแรงงานในสาขาอุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-Curve) จำนวน 6,066 คน และมีผู้ผ่านการฝึกอบรม 5,225 คน

3.2) การส่งเสริมการศึกษาและการมีงานทำแก่นักเรียน โดยพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของนักเรียน นักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ และตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ โดยการ Upskill ของนักเรียน นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย (ม.6 ปวช. ปวส. ป.ตรี) ก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน ตลอดจนทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และมาตรฐานฝีมือแรงงานตามอัตราค่าจ้างฝีมือแรงงาน ซึ่งมีนักเรียน นักศึกษาได้รับการพัฒนา 6 แสนคน นอกจากนี้ ยังมีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลเพื่อใช้วิเคราะห์อุปสงค์และอุปทานด้านแรงงาน รวมทั้งเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการพัฒนาทักษะของนักเรียนนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ปัจจุบันมีการนำร่องในจังหวัดปทุมธานี นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา และกรุงเทพมหานคร

3.3) การพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อเชื่อมโยงอุปสงค์และอุปทานในตลาดแรงงาน ทั้งการจัดทำแอปพลิเคชันและเว็บไซต์ “ไทยมีงานทำ” เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้เข้าถึงแหล่งงานจากผู้ประกอบการโดยตรง และสามารถจับคู่ตำแหน่งงานให้ตรงกับความต้องการและความถนัดของผู้หางาน รวมทั้งมีหลักสูตรการฝึกอบรมแรงงานเพื่อพัฒนาความสามารถและเพิ่มโอกาสในการมีงานทำ

4) การพัฒนาคนในวัยสูงอายุ โดยมุ่งพัฒนาผู้สูงอายุให้เป็นพลังของสังคม ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ทำงานตามศักยภาพ พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย รวมทั้งพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ ให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข การพัฒนาที่ผ่านมาส่งผลให้ดัชนีจำนวนผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความยากจนหลายมิติลดลง จากร้อยละ 0.0141 ในปี 2565 เป็นร้อยละ 0.0024 ในปี 2566 (ลดลงร้อยละ 82.98)¹⁰ โดยหน่วยงานต่างๆ มีการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่

4.1) การส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย โดยมีการสื่อสารความรู้รอบรู้ทักษะการสร้างสุขให้กับผู้สูงอายุ ผ่านช่องทางออนไลน์ในชมรมผู้สูงอายุ/โรงเรียนผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุที่อยู่ที่บ้าน 496,188 คน นอกจากนี้ ยังมีโครงการ Coding เพื่อพัฒนาศักยภาพและยกระดับการส่งเสริมทักษะด้านดิจิทัลให้ผู้สูงอายุในกลุ่มอาชีพขาดแคลนเพื่อให้กลับเข้าสู่ตลาดแรงงาน อาทิ ทักษะการตลาดออนไลน์ การออกแบบและสร้างเว็บไซต์ การวิเคราะห์ข้อมูล และด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ รวมทั้งหมดจำนวน 3,500 คน

⁹ สถานการณ์ด้านแรงงาน รายปี 2566 จัดทำโดยกองเศรษฐกิจการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

¹⁰ รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2566

4.2) การส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุให้ได้ทำงานตามศักยภาพ ผ่านแผนงานบูรณาการเตรียมพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย เพื่อส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุ โดยมีผู้สูงอายุเข้าร่วมโครงการจำนวนรวมทั้งสิ้น 13,074¹¹ คน อาทิ โครงการส่งเสริมการมีงานทำและมีรายได้ของผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ โดยจัดฝึกอบรมด้านอาชีพจากฐานภูมิปัญญาและความรู้ด้านการตลาด รวมทั้งพัฒนาศักยภาพและสร้างแบรนด์/ผลิตภัณฑ์ของตนเองได้ 1,441 คน เกิดรายได้ 7,661,596 บาท และกิจกรรมพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์สู่ตลาดออนไลน์ โดยจัดฝึกอบรมให้กับผู้สูงอายุที่ต้องการประกอบอาชีพอิสระและมีความพร้อมในการใช้สื่อออนไลน์ 304 คน นอกจากนี้ มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) ส่งเสริมอาชีพและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผู้สูงอายุ เพื่อสร้างรายได้และอาชีพให้กับผู้สูงอายุ โดยในปี 2565¹² มีจำนวน ศพอส. รวม 1,995 แห่ง มีผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรม 188,900 คน และมีการสนับสนุนการจัดตั้ง ศพอส. แห่งใหม่เพิ่มเติมอีก 29 แห่ง

4.3) การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังของสังคมและการปรับสภาพแวดล้อม โดยให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาให้แก่คนรุ่นหลัง ผ่านโครงการเสริมพลังคลังปัญญาเพื่อคนทุกวัย โดยมีผู้สูงอายุที่เป็นคลังปัญญาฯ จำนวน 872 คน รวมถึงกิจกรรมฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่การเป็นวิทยากรถ่ายทอดภูมิปัญญา จำนวน 262 คน นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ อาทิ โครงการบ้านเกษราสุขเกษม ออกแบบภายใต้หลัก Universal Design พร้อมทั้งมีการส่งเสริมสุขภาพควบคู่กัน ในปี 2566 มีการดำเนินการแล้ว 3,956 หน่วย การปรับปรุงที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมให้ผู้สูงอายุ จำนวน 8,251 แห่ง ในปี 2566 เพิ่มขึ้นจาก 7,700 แห่ง ในปี 2565 ซึ่งช่วยให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและปลอดภัยในการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้น

5) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

5.1) การพัฒนาระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปัจจุบันยังไม่มีตัวชี้วัดเรื่องการประเมินสมรรถนะผู้ใหญ่ในระดับนานาชาติ จึงประเมินโดยพิจารณาจากทักษะทุนชีวิต (Foundational Skills) กลุ่มประชาชนในช่วงวัย 15 – 64 ปี ที่พัฒนาโดยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ร่วมกับธนาคารโลก (World Bank) และสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) ซึ่งประเมินทักษะใน 3 มิติ ได้แก่ ทักษะการรู้หนังสือ ทักษะดิจิทัล และทักษะทางอารมณ์และสังคม โดยข้อมูลจากการสำรวจในปี 2565 ชี้ให้เห็นว่า เยาวชนและประชากรวัยแรงงานร้อยละ 64.7 มีทักษะทุนชีวิตในด้านการรู้หนังสือที่ต่ำกว่าเกณฑ์ทำให้ไม่สามารถอ่านและเข้าใจข้อความสั้นเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ได้ ร้อยละ 74.1 มีปัญหาด้านทักษะดิจิทัลที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ส่งผลให้กลุ่มดังกล่าวประสบปัญหาในการใช้อุปกรณ์ชี้ตำแหน่งและแป้นพิมพ์ และร้อยละ 30.3 มีทักษะทุนชีวิตทางอารมณ์และสังคมที่ต่ำกว่าเกณฑ์ หมายความว่า กลุ่มบุคคลเหล่านี้ขาดแนวโน้มที่จะคิดริเริ่มเพื่อสังคมหรือมีความกระตือรือร้นและมีจินตนาการ¹³ ทั้งนี้ มีการดำเนินการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สำคัญ อาทิ

¹¹ สรุปผลการดำเนินงานแผนบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566, กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

¹² รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2565

¹³ กสศ.; ธนาคารโลก และ สสช. (2567) ทิศทางพัฒนาทักษะทุนชีวิต : เพื่ออนาคตที่เข้มแข็งและยั่งยืนของประเทศ. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก https://www.eef.or.th/wp-content/uploads/2024/02/ASAT-report_TH.pdf, ทั้งนี้ การสำรวจดังกล่าวยังคงเป็นขั้นตอนการนำร่องซึ่งยังคงมีความไม่แน่นอนในเชิงความต่อเนื่องของการดำเนินการในปีต่อๆ ไป

5.1.1) การส่งเสริมการพัฒนาเมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City)

ตามแนวคิดของ UNESCO โดยพัฒนาเมืองให้เป็นกลไกของการส่งเสริมการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา การส่งเสริมการเรียนรู้ในครอบครัวและชุมชน การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในที่ทำงาน การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย การส่งเสริมคุณภาพและความเป็นเลิศในการเรียนรู้ และการสนับสนุนวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเข้มแข็ง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในระดับพื้นที่ อาทิ กรุงเทพมหานคร เทศบาลเมืองลำพูน เทศบาลเมืองอุดรธานี เทศบาลนครตรัง เทศบาลเมืองยะลา เทศบาลเมืองตาก เทศบาลเมืองเบตง และเทศบาลเมืองบึงกาฬ พัฒนาพื้นที่การเรียนรู้เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ นอกจากนี้ มีการสร้างแพลตฟอร์มและเครือข่ายเมืองแห่งการเรียนรู้ในประเทศ เพื่อร่วมแบ่งปันทรัพยากรและขยายผลจากเมืองแห่งการเรียนรู้ต้นแบบ โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการเชื่อมโยงให้เป็นฐานข้อมูลการเรียนรู้ในระดับประเทศ และการพัฒนาตัวชี้วัดที่ทุกฝ่ายสามารถนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

5.1.2) การพัฒนาระบบ E-workforce Ecosystem (EWE) เป็นแพลตฟอร์มเชื่อมโยง

ข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน อาทิ กรมการจัดหางาน สำนักงานประกันสังคม กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และกรมการปกครองให้เป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ด้านแรงงาน เป็นระบบในการสร้างโพรไฟล์เพื่อรองรับการเพิ่มทักษะ การมีงานทำ การศึกษาต่อ อันจะเป็นกลไกสำคัญต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วยบริการแนะแนวและค้นหาทักษะ ระบบสะสมสมรรถนะการเรียนรู้ บริการระบบให้คู่มือสำหรับการเพิ่มพูนและพัฒนาทักษะเพื่อพัฒนาคนทำงาน (อยู่ระหว่างการนำร่อง) และบริการจับคู่งาน โดย ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 มีผู้ใช้งานระบบแฟมอีเล็คทรอนิกส์ จำนวน 50,688 คน¹⁴

5.1.3) การขับเคลื่อนธนาคารหน่วยกิต มีการออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง

แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิต ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2567 เป็นหลักเกณฑ์กลางในการสะสมผลการเรียน โดยให้นำผลลัพธ์จากการเรียนรู้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาหรือการเทียบระดับการศึกษา ทั้งนี้ กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่เป็นธนาคารหน่วยกิตกลาง ส่งเสริม สนับสนุน และบูรณาการการดำเนินการของธนาคารหน่วยกิตแต่ละระดับให้สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างเป็นองค์รวม¹⁵ นอกจากนี้ ได้มีการพัฒนาระบบการขึ้นทะเบียนและรับรองหลักสูตรตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ซึ่งจะระบบอำนวยความสะดวกในการขึ้นทะเบียนหลักสูตรตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ¹⁶

5.2) การพัฒนาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบ

การศึกษาปกติ ส่งผลให้สัดส่วนกลุ่มประชากรอายุ 15 – 24 ปี ที่ไม่ได้เรียน ไม่ได้ทำงาน หรือไม่ได้ฝึกอบรม (NEETs) มีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี 2563 จากร้อยละ 15.64 เป็นร้อยละ 12.81 ในปี 2566 โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

5.2.1) การพัฒนาตัวแบบการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีความหลากหลายและมี

ข้อจำกัดในการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ในระบบตามปกติ อาทิ กลุ่มเด็กที่อยู่ในสถานพินิจ กลุ่มเด็กที่มีฐานะยากจนและต้องทำงาน โดยตัวแบบที่ได้พัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ ตัวแบบ 1 โรงเรียน

¹⁴ สคช. (2566) รายงานผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566) (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <https://www.tpqi.go.th/downloadFile.php?WP=qUOcPauCpWOGhKstGREgFJqeqPMcZ3t4pQSGAUqCQWOghJstqREcFKuw>

¹⁵ โปรดดูประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2567 ลงวันที่ 5 เมษายน 2567 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 141 ตอนพิเศษ 119 ง.

¹⁶ โปรดดู <http://www.thailandnqf.org/index.php>

3 ระบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยกำหนดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนรู้แบบเดียวหรือต่างรูปแบบทั้ง 3 รูปแบบและประสบการณ์ทำงาน ให้มีความสำคัญกับ 3 หลักการ คือ สลายปมในและนอกระบบ ตอบโจทย์ชีวิตจริง และเติบโตอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งโรงเรียนจะให้ความสำคัญไม่เพียงแต่การให้เด็กเข้าสู่ระบบการศึกษาได้เท่านั้น หากแต่เน้นการออกแบบกระบวนการไม่ให้เด็กหลุดจากระบบซ้ำอีก อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันรูปแบบการจัดการศึกษาในลักษณะดังกล่าวยังคงเป็นการดำเนินการในลักษณะนำร่อง ซึ่งอยู่ระหว่างการขยายผลไปสู่พื้นที่อื่นๆ ต่อไป

5.2.2) การบูรณาการฐานข้อมูล โดยขับเคลื่อนมาตรการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้กลายเป็นศูนย์ (Thailand Zero Dropout) ด้วยการบูรณาการฐานข้อมูลทะเบียนนักเรียนรายบุคคลที่หลุดจากระบบการศึกษา อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงสาธารณสุข เพื่อระบุตัวกลุ่มเด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา และพัฒนากลไกมาตรการติดตาม ช่วยเหลือ ส่งต่อ และดูแลเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวในระดับพื้นที่ และส่งต่อให้เข้าสู่ระบบการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน

5.2.3) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ โดยในปี 2566 มีการดำเนินโครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ โดยได้พัฒนาตัวแบบระดับจังหวัด 15 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลำปาง พะเยา สุโขทัย พิษณุโลก ขอนแก่น สุรินทร์ ระยอง สมุทรสงคราม สุราษฎร์ธานี สงขลา ปัตตานี เชียงราย นครพนม และยะลา ทั้งนี้ ในปี 2567 มีแผนการดำเนินการเพิ่มในอีก 25 จังหวัด กำหนดเป้าหมายเด็ก 20,000 คน และจะได้ขยายพื้นที่การขับเคลื่อนเป็น 77 จังหวัด เป้าหมายเด็ก 100,000 คน ในปี 2568 และภายในปี 2570 ได้กำหนดเป้าหมายในการช่วยเหลือกลุ่มเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา จำนวน 1 ล้านคน

1.1.2 การร่วมมืออย่างเป็นเครือข่ายของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา และสถาบันครอบครัว ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งผลให้เด็กและเยาวชนอายุ 13 - 24 ปี มีคะแนนทุนชีวิตในภาพรวมเพิ่มขึ้น มีค่านิยมและพฤติกรรมที่ดีขึ้น สามารถส่งต่อพลังบวกจากตนเองไปสู่สังคม โดยมีผลการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนงานส่งเสริมคุณธรรมเพื่อให้เกิดการขยายผลอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการสมัชชาคุณธรรม เพื่อส่งเสริมสนับสนุน และเชื่อมโยงการดำเนินงานขององค์กรภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคการศึกษา ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม ชุมชน ครอบครัว เด็กและเยาวชน เครือข่ายองค์กรทางศาสนา และสื่อมวลชน โครงการส่งเสริมเครือข่ายครอบครัวคุณธรรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาครอบครัวให้เข้ามามีบทบาทสำคัญในกระบวนการกล่อมเกลาสมาชิกในครอบครัวให้มีพฤติกรรมหรือค่านิยมที่ดีงาม โครงการพัฒนาครอบครัวพลังบวกและระบบพี่เลี้ยงที่ปรึกษาชุมชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการป้องกัน คัดกรอง และพัฒนาเด็กในพื้นที่ การส่งเสริมให้เกิดชุมชน องค์กร อำเภอ และจังหวัดคุณธรรมต้นแบบ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำความดี ปรับเปลี่ยนวิถีคิด ค่านิยม และพฤติกรรมของคนในสังคม เป็นต้น สอดคล้องกับผลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดพลังบวกทั้งต่อตนเองและสังคมผ่านแบบสำรวจทุนชีวิต¹⁷

¹⁷ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ (1) พลังตัวตน วัดการเห็นคุณค่า การมีศรัทธา การเชื่อมั่นในตนเอง การยึดมั่นในความยุติธรรม ความเท่าเทียม การรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีวินัย ไม่ข้องเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยง (2) พลังครอบครัว วัดความรัก ความห่วงใย ความเข้าใจ การเป็นแบบอย่างที่ดี รวมถึงความรู้สึกถึงความอบอุ่นปลอดภัยในครอบครัว (3) พลังเพื่อนและกิจกรรม วัดการทำกิจกรรมที่สร้างประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมร่วมกับกลุ่มเพื่อน (4) พลังชุมชน วัดสภาพของชุมชน ความเอื้ออาทรช่วยเหลือกันของคนในชุมชน การมีกิจกรรมร่วมกัน รวมถึงความรู้สึกถึงความอบอุ่น

ของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ที่พบว่า เด็กและเยาวชนอายุ 13 - 24 ปี มีคะแนนทุนชีวิตในภาพรวมเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 76.97 ในปี 2565 เป็นร้อยละ 80.50 ในปี 2566 ซึ่งด้านพลังตัวตนได้คะแนนสูงสุด ร้อยละ 84.67 รองลงมาเป็นด้านพลังครอบครัว ได้คะแนนร้อยละ 82.88 ด้านพลังสร้างปัญญา ได้คะแนนร้อยละ 80.21 ด้านพลังเพื่อนและกิจกรรม ได้คะแนนร้อยละ 80.16 และด้านพลังชุมชน ได้คะแนนร้อยละ 74.56

ประเด็นที่ 2.2 การเร่งรัดการเตรียมพร้อมกำลังคนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงานและเอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ภาคการผลิตและบริการ เป้าหมายที่มีศักยภาพ มีผลการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

2.2.1 กำลังแรงงานของไทยได้รับการพัฒนาทักษะหลายด้าน โดยเฉพาะเพื่อรองรับสาขาการผลิตและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพของประเทศ ในขณะที่มีดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อดึงดูดกำลังคนที่มีสมรรถนะสูงให้เข้ามาทำงานในประเทศ มีผลการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

1) การพัฒนาผู้ประกอบการและแรงงานในอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า ในช่วงปี 2560-2566 มีผู้ได้รับการพัฒนาฝีมือแรงงานด้านยานยนต์สมัยใหม่จำนวน 244,713 คน โดยเป็นการดำเนินการพัฒนาฝีมือแรงงานโดยภาครัฐ 2,212 คน และการส่งเสริมพัฒนาฝีมือแรงงานในสถานประกอบการ 767 กิจการ 242,501 คน อย่างไรก็ตาม การฝึกอบรมฝีมือแรงงานเป็นการฝึกอบรมทักษะที่เกี่ยวข้องกับยานยนต์สมัยใหม่ในภาพรวม ไม่ได้เจาะจงเฉพาะทักษะที่เกี่ยวข้องกับยานยนต์ไฟฟ้า

2) พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวคุณภาพสูง ในปี 2566 มีการเปิดอบรมหลักสูตรผู้สอนและผู้ประเมินด้านการท่องเที่ยวและบริการระดับประเทศ เพื่อให้บุคลากรในภาคการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาศักยภาพ นำไปสู่การต่อยอดและยกระดับการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น

3) การปรับระบบการผลิตคนในระดับอุดมศึกษาเพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ตั้งเป้าหมายในระยะ 5 ปี ในการผลิตบุคลากรด้านเคมีคอนดักเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ขั้นสูง 80,000 คน ด้านรถยนต์ไฟฟ้า (EV) 150,000 คน และด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) 50,000 คน โดยได้เริ่มดำเนินการผลิตกำลังคนรองรับกลุ่มอุตสาหกรรมแห่งอนาคต 6 โครงการ ประกอบด้วย โครงการ STEM PLUS หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น สำหรับกำลังคนที่อยู่ในอุตสาหกรรม โดยมีการมุ่งใจให้บริษัทเอกชนที่ส่งบุคลากรมาเรียน สามารถนำค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมไปลดหย่อนภาษีได้ ร้อยละ 250 ปัจจุบันมีหลักสูตรด้านอิเล็กทรอนิกส์ขั้นสูง 150 หลักสูตร ด้าน EV 124 หลักสูตร และด้าน AI 313 หลักสูตร โครงการ Coop+ หรือ สหกิจศึกษาพลัส ที่นำนักศึกษาที่เรียนด้านเคมีคอนดักเตอร์มาพัฒนาทักษะเพิ่มเติมและฝึกงานกับภาคอุตสาหกรรม หลังจบการศึกษาแล้วยังสามารถทำงานกับบริษัทได้ทันที โดยเริ่มนำร่องกับ 8 บริษัทชั้นนำ โครงการสหกิจศึกษาในต่างประเทศ โดยการส่งนักศึกษาไปฝึกงานในมหาวิทยาลัยหรืออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับ 3 ด้านในต่างประเทศ การจัดทำหลักสูตร Sandbox เคมีคอนดักเตอร์ ในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ใน 15 มหาวิทยาลัย ทั้งนี้ จะเปิดการสอนด้าน EV ในปี 2568 ขณะที่ด้าน AI ได้เปิดสอนแล้ว 2 หลักสูตรใน 6 มหาวิทยาลัย การจัดทำหลักสูตรเคมีคอนดักเตอร์ EV และ AI ร่วมกับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศ ระดับปริญญาตรีและโท และ การสนับสนุนทุนการศึกษาระดับ

ปilot และ (5) พลังสร้างปัญญา วัดความมุ่งมั่นในการเพิ่มพูนปัญญา การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในและนอกระบบการศึกษารวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น

ปัญญาเอก โดยได้ร่วมมือกับ Imperial College London ในการส่งนักเรียนทุนไปศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกด้านเคมีคอนดักเตอร์ และจะดำเนินการในลักษณะเดียวกันในสาขา EV และ AI ต่อไป

4) การดำเนินงานด้านพัฒนาบุคลากรตามแนวทาง EEC Model คณะทำงานประสานงานพัฒนาบุคลากรและการศึกษา (EEC HDC) ได้พัฒนาระบบการผลิตบุคลากร อาทิ EEC model type A และ EEC model type B¹⁸ โดยที่ผ่านมามีดำเนินการกับอุตสาหกรรมกว่า 300 แห่ง ให้ได้รับการยกระดับกิจการและบุคลากร มีหลักสูตรสนับสนุนกว่า 200 หลักสูตร และนอกเหนือจากรูปแบบการจัดการศึกษาแบบ EEC Model ทั้งแบบ A และ B แล้ว EEC HDC ยังได้ขับเคลื่อนงานปรับระบบนิเวศแวดล้อมทางการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการทักษะด้านดิจิทัล อาทิ ระดับการศึกษาพื้นฐานได้ประสานเพิ่มการเรียนการสอนด้านภาษาเพิ่มขึ้น 3 ภาษา รวมถึงการเรียนการสอนด้าน STEAM¹⁹ และ Coding ในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในช่วงปี 2563 – 2566 มีการผลิตบุคลากรทักษะสมรรถนะใหม่ตามแนวทาง EEC Model รวม 139,408 คน

5) การพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนและพัฒนากำลังคน มีการจัดทำแพลตฟอร์มการใช้ประโยชน์กำลังคนระดับสูงของประเทศ (Talent Utilization Platform) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนากำลังคน อาทิ โรงเรียน มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ สามารถวางแผนการใช้ประโยชน์กำลังคนระดับสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันแพลตฟอร์มได้รวบรวมข้อมูลกำลังคนระดับสูงใน 10 กลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย มีกำลังคนผู้มีศักยภาพสูงที่อยู่ในแพลตฟอร์ม 9,092 คน นอกจากนี้ได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานและบริการเบ็ดเสร็จ (STEM One – Stop Service: STEM OSS) หรือ แพลตฟอร์มพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงที่เชื่อมโยง Demand และ Supply วิเคราะห์ความต้องการกำลังคน และการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อให้ภาคเอกชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ อาทิ การจับคู่กำลังคนที่มีทักษะตรงตามตำแหน่งงาน Job Positioning Reskill/Upskill ให้แก่บุคลากรขององค์กร Co-Creation เพื่อผลิตและพัฒนาบุคลากรร่วมกันระหว่างสถานประกอบการและภาคอุดมศึกษา รวมถึงการจัดตั้งศูนย์ฝึกปฏิบัติงาน หรือ Industrial Training Center เพื่อใช้ประโยชน์ระบบประมวลผลและเผยแพร่ข้อมูลมาตรการด้านการพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง²⁰

6) การส่งเสริมการนำเข้ากำลังคนสมรรถนะสูง รัฐบาลมีการวางแผนเป้าหมายเพื่อสนับสนุนให้มีบุคลากรที่มีความสามารถและกำลังคนสมรรถนะสูงเข้ามาภายในประเทศ เมื่อพิจารณาผลการประเมินคะแนนการจัดอันดับในด้านบุคลากรผู้มีความสามารถโดยสถาบันการจัดการนานาชาติในตัวชี้วัดย่อยด้านการดึงดูดบุคลากรที่มีความสามารถ (Appeal) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนความสามารถในการเข้าถึงผู้มีความสามารถในต่างประเทศ พบว่า ปี 2566 มีคะแนนอยู่ที่ 55.31 เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ที่มีคะแนนอยู่ที่ 50.20 สะท้อนถึงความก้าวหน้าด้านการดึงดูดกำลังคนสมรรถนะสูง ผ่านมาตรการอำนวยความสะดวกด้านการตรวจลงตราในประเภทต่างๆ รวมทั้งการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษี สิทธิในการทำงาน ทำให้มีบุคลากรต่างชาติที่ได้รับการอนุมัติวีซ่าและใบอนุญาตทำงานในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ทั้งวีซ่าและใบอนุญาตทำงานสำหรับผู้เชี่ยวชาญต่างชาติที่ทำงานภายใต้โครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน วีซ่าพำนักระยะยาว (Long-Term Resident Visa: LTR Visa) ที่มุ่งเน้นการดึงดูดชาวต่างชาติที่มีศักยภาพสูง 4 กลุ่มเข้าสู่ประเทศไทย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ

¹⁸ EEC model type A เป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาภาคอุตสาหกรรม โดยให้ภาคอุตสาหกรรมสนับสนุนทุนการศึกษา และร่วมจัดทำหลักสูตรกับสถาบันการศึกษา ส่วน EEC model type B เป็นการพัฒนาระดับทักษะบุคลากรที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่กำลังปรับสู่เทคโนโลยีการผลิตใหม่

¹⁹ สตรีมศึกษา หรือ STEAM Education เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการวิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering) ศิลปะ (Arts) และ คณิตศาสตร์ (Mathematics) เข้าด้วยกัน โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะในการแก้ไขปัญหา และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ในการดำเนินชีวิต

²⁰ รายงานประจำปี 2566 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

พิเศษ ผู้ที่ต้องการทำงานจากประเทศไทย ผู้ที่มีความมั่งคั่งสูง และผู้เกษียณอายุ ให้สามารถพำนักในประเทศไทยได้ 10 ปี ไม่จำกัดจำนวนครั้งที่เดินทางเข้า/ออกประเทศ และวีซ่าดึงดูดบุคลากรทักษะสูงและนักลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ (Smart Visa) ผ่านศูนย์ One Stop Service ทั้งนี้ มีบุคลากรต่างชาติที่ได้รับอนุมัติวีซ่าและใบอนุญาตทำงาน รวมแล้วกว่า 56,000 คน²¹ ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญต่างชาติที่เข้ามาทำงานภายใต้การส่งเสริมการลงทุน

2.2.2 ธุรกิจสตาร์ทอัพได้รับการพัฒนาศักยภาพมากขึ้น ผ่านความร่วมมือของภาครัฐและภาคีเครือข่ายที่เปิดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งมีการจัดทำฐานข้อมูลผู้ประกอบการสตาร์ทอัพเพื่อสนับสนุนการออกมาตรการส่งเสริมที่เหมาะสม

ภาครัฐและเอกชนร่วมมือกันส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ฐานข้อมูลสตาร์ทอัพไทยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทำให้ธุรกิจสตาร์ทอัพมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมากขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายเพื่อเพิ่มธุรกิจสตาร์ทอัพ ให้มีผู้ประกอบการอัจฉริยะที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พบว่า ณ มกราคม 2567 มีสตาร์ทอัพจำนวนกว่า 2,100 ราย²² โดยอยู่ในระยะเริ่มต้น (Pre-Seed) จำนวน 700 ราย ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการปรับฐานข้อมูลสตาร์ทอัพให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทำให้มีรายละเอียดข้อมูลของผู้ประกอบการสตาร์ทอัพที่ชัดเจน ที่ผ่านมามีการดำเนินงานสนับสนุนการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการสตาร์ทอัพให้มีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อต่อยอดธุรกิจ โดยเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการสร้างความเข้มแข็งด้านระบบนวัตกรรม ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ ตลอดจนส่งเสริมโอกาสในการเติบโตและการเข้าถึงแหล่งทุนของผู้ประกอบการ ผ่านโครงการต่างๆ เช่น โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยแห่งการประกอบการ (Startup Thailand League) การดำเนินการของสถาบันวิทยาการนวัตกรรม (NIA Academy) โครงการส่งเสริมธุรกิจนวัตกรรมที่ใช้เทคโนโลยีเชิงลึกในระดับภูมิภาค เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการวิสาหกิจฐานนวัตกรรม (IDEs) เป็นต้น

ประเด็นที่ 2.3 การสร้างหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมที่สามารถส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต มีผลการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

2.3.1 คนไทยทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมมากขึ้นในหลายด้าน ทั้งการดูแลเด็กปฐมวัย โดยสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ได้มาตรฐาน แรงงานผู้ประกันตนได้รับสิทธิตรวจสุขภาพขั้นพื้นฐาน กองทุนการออมแห่งชาติเพิ่มอัตราเงินสมทบของรัฐ และผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข โดยมีผลการดำเนินการที่สำคัญดังนี้

1) ความคุ้มครองทางสังคมสำหรับเด็ก รัฐบาลให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความคุ้มครองทางสังคมแก่ประชาชนตั้งแต่วัยเด็ก โดยในปี 2566 กรมอนามัยได้ริเริ่มดำเนินนโยบายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอายุ 0 - 2 ปี นำร่องการดำเนินงานในโรงเรียนนานาชาติตากสินแกลง อ.แกลง จ.ระยอง และจากการสำรวจ

²¹ ประเภทวีซ่าและใบอนุญาตทำงานสำหรับผู้เชี่ยวชาญต่างชาติที่ทำงานภายใต้โครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน มีผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญต่างชาติที่เข้ามาทำงาน ภายใต้โครงการส่งเสริมการลงทุน จำนวนประมาณ 50,000 คน ประเภท LTR Visa รวมทั้งสิ้นกว่า 4,000 คน จากสหรัฐอเมริกา 791 คน รองลงมา ได้แก่ รัสเซีย 479 คน สหราชอาณาจักร 332 คน จีน 277 คน เยอรมัน 236 คน ญี่ปุ่น 207 คน และฝรั่งเศส 198 คน ประเภท Smart Visa และกลุ่ม Startup รวมทั้งสิ้น 2,170 คน ซึ่งส่วนใหญ่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกา รัสเซีย สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น และเยอรมัน

²² https://www.thairath.co.th/money/tech_innovation/startup/2758092

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในสังกัดของกระทรวงสาธารณสุข พบว่า มีสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความประสงค์เปิดบริการดูแลเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต้น เพื่อเข้ารับการสนับสนุนในการเปิดบริการจำนวน 291 แห่ง²³ นอกจากนี้ ยังมีการจัดอบรมและจัดทำคู่มือหลักสูตรการดูแลเด็ก 0 - 3 ปี แบบองค์รวมเพื่อพัฒนาทีมวิทยากรให้มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับครูผู้ดูแลเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

2) ความคุ้มครองทางสังคมสำหรับวัยแรงงาน มีการดำเนินการในหลายด้าน ได้แก่

2.1) ด้านสุขภาพของแรงงาน โดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) และสำนักงานประกันสังคม (สปส.) ร่วมกันปรับปรุงสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตน โดยการส่งเสริมให้ผู้ประกันตนมาใช้สิทธิตรวจสุขภาพตามรายการสุขภาพพื้นฐานของ สปสช. และสนับสนุนการใช้สิทธิตรวจสุขภาพเพิ่มเติมของ สปส. ได้ฟรี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่ง สปส. ได้ปรับปรุงประกาศคณะกรรมการการแพทย์ของสำนักงานประกันสังคม และเพิ่มสิทธิการตรวจสุขภาพของผู้ประกันตน (มีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 เมษายน 2567) เพิ่มรายการตรวจสุขภาพ 14 รายการ ให้ได้รับการตรวจสุขภาพที่ถี่ขึ้นตามช่วงอายุที่เหมาะสม อาทิ ช่วงอายุ 35 ปีขึ้นไป ได้ตรวจสุขภาพประจำปีฟรี 1 ครั้งทุกปี ครอบคลุมการตรวจไขมันในเส้นเลือด น้ำตาลในเลือด การทำงานของไต ความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด ตรวจปัสสาวะ และเพิ่มรายการตรวจคัดกรองมะเร็งลำไส้ใหญ่และลำไส้ตรง (FIT TEST) การตรวจวัดความดันของหลอดเลือดในลูกตา รวมถึงเพิ่มความถี่การถ่ายภาพรังสีทรวงอก เพื่อให้ผู้ประกันตนมีหลักประกันในการสร้างเสริมสุขภาพที่ดี ซึ่งจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ลดอัตราการลางาน ลดอัตราการเจ็บป่วยเรื้อรังที่อาจทำให้เกิดอันตราย พิกัด หรือเสียชีวิตได้

2.2) ด้านการส่งเสริมความมั่นคงทางการเงินและเตรียมความพร้อมหลังเกษียณ มีการดำเนินการดังนี้

- กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ได้พัฒนาระบบการออมภาคสมัครใจ โดยเพิ่มจำนวนเงินสะสมสูงสุดของสมาชิกที่จ่ายเข้ากองทุนจากเดิมสูงสุดปีละ 13,200 บาท เป็นปีละ 30,000 บาท และเพิ่มอัตราเงินสมทบของรัฐสูงสุดจากเดิม 1,200 บาทต่อปี เป็น 1,800 บาทต่อปี นอกจากนี้ กอช. ได้พัฒนาระบบการให้บริการสำหรับสมาชิก และประชาชนที่สนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิก ผ่านแอปพลิเคชัน “ทางรัฐ” สามารถตรวจสอบสิทธิ สมัครสมาชิก กอช. และติดตามความเคลื่อนไหวยอดเงินออมของสมาชิกได้ รวมถึงเปิดบริการ “ออมเพลิน” บนแอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” สำหรับแรงงานนอกระบบ ภายใต้แนวคิดการออมเงินอัตโนมัติเพื่อการเกษียณ โดยสมาชิก กอช. สามารถออมเงินผ่านการใช้จ่ายในระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ โดยภาครัฐ (G Wallet) บนแอปพลิเคชันเป๋าตัง และเก็บไว้ในกระเป๋้าพัก “ออมเพลิน” โดยกำหนดเงินออมขั้นต่ำ 5 บาท ต่อการใช้จ่ายในแต่ละครั้ง และเมื่อสะสมครบ 50 บาท จะสามารถนำส่งเงินเข้า กอช. ได้ทันที

- กระทรวงการคลังร่วมกับสภาธุรกิจตลาดทุนไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และสมาคมบริษัทจัดการลงทุนได้จัดตั้งกองทุน Thai ESG หรือกองทุนรวมไทยเพื่อความยั่งยืน เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้ลงทุนสามารถนำจำนวนเงินลงทุนมาหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้สูงสุดไม่เกินร้อยละ 30 ของรายได้ทั้งปี และลงทุนสูงสุดได้ไม่เกิน 100,000 บาท โดยไม่มีกำหนดเงินลงทุนขั้นต่ำ และจะไม่ถูกนับรวมกับกองทุนการออมเพื่อการ

²³ รายงานผลการดำเนินงานขับเคลื่อนการเสริมศักยภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี (ข้อมูล ณ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2567) สถาบันพัฒนาอเนกวัยเด็กแห่งชาติ

เกษียณอายุอื่นๆ ได้แก่ กองทุนรวมเพื่อส่งเสริมการออมระยะยาว กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสงเคราะห์ครูโรงเรียนเอกชน กองทุนการออมแห่งชาติ และเบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญ ที่ปัจจุบันกำหนดเพดานลดหย่อนภาษีรวมกันได้ไม่เกิน 500,000 บาท เป็นอีกหนึ่งทางเลือกของการออมภาคสมัครใจ สำหรับกลุ่มคนที่ต้องการลดหย่อนภาษีเงินได้

- ในด้านการส่งเสริมการตระหนักรู้และความรู้ด้านการออม กอช. ร่วมกับธนาคารทิสโก้ ส่งเสริมความรู้ทางการเงินแก่คนไทยด้วยการสร้างค่านิยมทางการเงินที่ดี การปรับเปลี่ยนทัศนคติ และการปรับพฤติกรรมกรรมการออม ผ่านโครงการของกลุ่มธนาคารทิสโก้ที่จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนกลุ่มต่างๆ และ กิจกรรม “ฉลาดเก็บ ฉลาดใช้” โดยเจ้าหน้าที่สาขาออกไปให้ความรู้แก่ลูกค้าและประชาชนในชุมชนพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อรองรับภาระค่าใช้จ่ายในช่วงวัยเกษียณ

- ในด้านสิทธิประโยชน์อื่นๆ ของวัยแรงงาน มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายหลายฉบับ ได้แก่ (1) ร่าง พ.ร.บ. ประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยสำนักงานประกันสังคมอยู่ระหว่างการเสนอร่างกฎหมายนี้ ซึ่งเป็นการขยายสิทธิประโยชน์ให้กับผู้ประกันตนในการได้รับเงินสงเคราะห์บุตร เงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร การขยายความคุ้มครองกรณีพิบัติภัย รวมถึงการกำหนดและขยายอายุผู้ประกันตนให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น และการทบทวนจำนวนเงินที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบเป็นประจำ (2) ร่าง พ.ร.บ. ส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานอิสระ พ.ศ. ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมให้แรงงานอิสระสามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงานหรือการประกอบอาชีพ มีความปลอดภัยในการทำงาน มีหลักประกันทางสังคม การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับพลวัตตลาดแรงงานและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การกู้ยืมเงินจากกองทุนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพ การจัดให้มีประกันภัย การคุ้มครองสุขภาพ รวมถึงสิทธิในการรวมกลุ่ม และ (3) การปรับปรุงกฎกระทรวงค่ารักษาพยาบาลที่ให้นายจ้างจ่าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2567 ที่ออกภายใต้พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 โดยเพิ่มค่ารักษาพยาบาลที่นายจ้างต้องจ่ายให้แก่ลูกจ้างตามจริง ในกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย จากเดิมไม่เกิน 50,000 บาท เป็นไม่เกิน 65,000 บาท รวมถึงมีการแก้ไขวิธีการรักษาจากการบาดเจ็บรุนแรงของศีรษะ เพื่อให้สอดคล้องกับอัตราค่ารักษาพยาบาลที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะค่าหัตถการทางการแพทย์

3) ความคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ในปี 2566 มีผู้สูงอายุยากจนจำนวน 621,464 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.61 ของผู้สูงอายุทั่วประเทศ ในระยะที่ผ่านมา ภาครัฐดำเนินนโยบายเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยอย่างต่อเนื่อง มีการดำเนินการผ่านโครงการ/มาตรการสำคัญ ดังนี้

3.1) โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มุ่งลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนของผู้มีรายได้น้อยโดยให้เงินช่วยเหลือสำหรับซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค ส่วนลดค่าซื้อก๊าซหุงต้ม ส่วนลดค่าใช้จ่ายเดินทาง ครอบคลุมผู้สูงอายุในปี 2566 จำนวน 5,157,649 คน คิดเป็นร้อยละ 39 ของผู้สูงอายุทั่วประเทศ

3.2) โครงการ “บริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุข สำหรับผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง” โดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงให้สามารถเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ที่มีการดูแลระยะยาวสำหรับประชาชนไทยทุกคนที่เป็นผู้ป่วย “ติดบ้าน - ติดเตียง” ทั้งอัมพฤกษ์ อัมพาต คนพิการ และผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ให้มีสิทธิได้รับการดูแลสุขภาพที่บ้านอย่างต่อเนื่อง มีการเยี่ยมบ้านโดยทีมสหสาขาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุข (ทีมหมอครอบครัว) การดูแลติดตามอาการ การใช้ยาและแนะนำอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ

กายภาพบำบัด ให้ยืมเครื่องมืออุปกรณ์การแพทย์ที่จำเป็นเพื่อนำกลับมาใช้ที่บ้านและในชุมชน และในส่วนของหน่วยบริการที่จัดบริการนั้น ทาง สปสช. จะสนับสนุนค่าบริการสาธารณสุขสำหรับการดูแลผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนในอัตราเหมาจ่าย 6,000 บาท/คน/ปี โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

(1) *ด้านระบบสวัสดิการทางเลือก* จัดโดย อปท. และภาคีการพัฒนาต่างๆ ผ่านกองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งเป็นกองทุนระดับตำบล/เมือง ที่มุ่งจัดสวัสดิการให้สมาชิกในด้านต่างๆ อาทิ ค่าใช้จ่ายในการเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล สวัสดิการเสียชีวิต/จัดงานศพ เงินทุนประกอบอาชีพ และเงินเยียวยาภัยพิบัติต่างๆ โดยในปี 2567 (ข้อมูล ณ วันที่ 10 เมษายน 2567) มีกองทุนสวัสดิการชุมชนทั่วประเทศ 5,958 กองทุน มีสมาชิกกองทุนฯ 6,641,758 คน และมีเงินสะสม 21,553.52 ล้านบาท²⁴

(2) *ด้านการบูรณาการข้อมูลด้านสวัสดิการและเงินช่วยเหลือทั้งหมดของผู้สูงอายุ* คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ ทั้งในรูปแบบเงินสวัสดิการและที่ไม่เป็นตัวเงิน เพื่อให้เกิดการบูรณาการการขับเคลื่อนงานผู้สูงอายุ โดยพบว่ามีสวัสดิการทั้งหมด 43 รายการ แบ่งเป็นสวัสดิการที่เป็นตัวเงิน 24 รายการ และที่ไม่เป็นตัวเงิน 19 รายการ

(3) *ด้านการเพิ่มการดูแลระยะยาว* โดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินโครงการขับเคลื่อนระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิงระยะยาวแบบบูรณาการ (Long Term Care: LTC) โดยในปีงบประมาณ 2566 มีผู้สูงอายุและผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง จำนวน 366,976 คน ได้รับการดูแลตาม Care Plan จำนวน 353,033 คน คิดเป็นร้อยละ 96.20 (ข้อมูลจากโปรแกรม LTC (3C)) และมีตำบลที่มีระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุระยะยาวในชุมชนผ่านเกณฑ์ จำนวน 7,124 ตำบล จากตำบลทั้งหมด 7,255 ตำบล รวมถึงมีการพัฒนาศักยภาพของผู้จัดการการดูแลผู้สูงอายุ (Care Manager) ตามคู่มือแนวทางการฝึกอบรมหลักสูตร Care Manager ของกระทรวงฯ ตลอดจนมีโรงพยาบาลที่ดำเนินการคลินิกผู้สูงอายุในโรงพยาบาล จำนวน 825 แห่ง จากโรงพยาบาลทั้งหมด 901 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 91.6²⁵

(4) *การพัฒนาบุคลากรเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ* โดยในปี 2566 มีหลายหน่วยงานดำเนินการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้บริการดูแลผู้สูงอายุ อาทิ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ อาสาสมัครบริบาลท้องถิ่น (อสบ.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) กรมกิจการผู้สูงอายุ อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุ กรมกิจการผู้สูงอายุ (อพมส.) จำนวนรวมกว่า 1.2 ล้านคน²⁶

(5) *ด้านการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถอยู่อาศัยในบ้านตนเอง* ด้วยการสนับสนุนการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสม กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มีการบูรณาการความร่วมมือกับ 7 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุขพัฒนา “ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ (Age – Friendly Communities)” เพื่อส่งเสริมให้มีการปรับสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ชุมชนหรือเมือง โดยมีการปรับสภาพแวดล้อมและโครงสร้างพื้นฐานให้เอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถเข้าถึงบริการทาง

²⁴ พอช. สรุปผลการปฏิบัติงานไตรมาส 2 (มกราคม - มีนาคม 2567) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

²⁵ ข้อมูลจากสถาบันเวชศาสตร์สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวรเพื่อผู้สูงอายุ ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2566

²⁶ ประมวลผลโดย สศช. ณ เดือน มกราคม 2566 ทั้งนี้ อาสาสมัคร 1 คนอาจเป็นอาสาสมัครในหลายหน่วยงาน

สังคมอย่างทั่วถึง²⁷ โดยในปี 2566 มีพื้นที่ดำเนินการขับเคลื่อนงานชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ 126 แห่ง ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ โดยมีพื้นที่ที่มีการดำเนินการครบทุกด้าน 31 แห่ง²⁸ นอกจากนี้ การเคหะแห่งชาติ มีการพัฒนาชุมชนต้นแบบของการดูแลผู้สูงอายุร่วมกับสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ โครงการบ้านเอื้ออาทรรัตนนิสเรศ (ท่าอิฐ) ที่มีศูนย์ดูแลและฟื้นฟูสุขภาพผู้สูงอายุ (Elderly Day Care) ให้บริการผู้สูงอายุในชุมชนได้ฟื้นฟูทำกายภาพบำบัดและดูแลสุขภาพของตนเอง และได้มีการขยายผลไปยังโครงการที่อยู่อาศัยของการเคหะแห่งชาติในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีอีก 9 แห่งอีกด้วย

2.3.2 มีการจัดตั้งกลไกคณะกรรมการบูรณาการเชื่อมโยงด้านสวัสดิการของรัฐ เพื่อบูรณาการการจัดการเชื่อมโยงฐานข้อมูลสวัสดิการต่างๆ ของรัฐ เพื่อบริหารจัดการการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเป็นระบบ โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

1) กรมบัญชีกลางดำเนินการพัฒนาระบบบูรณาการฐานข้อมูลสวัสดิการสังคม (e-Social Welfare) เพื่อใช้เป็นช่องทางในการเบิกจ่ายและการตรวจสอบสิทธิของผู้มีสิทธิรับเงินสวัสดิการที่จ่ายกรณีปกติเป็นรายเดือน ปัจจุบันสามารถแสดงจำนวนผู้รับสิทธิได้ 5 รายการ คือ (1) เงินช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2) เงินค่าป่วยการ อสม./ออสส. (3) เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด (4) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และ (5) เบี้ยความพิการ อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีระบบเชื่อมโยงสิทธิสวัสดิการต่างๆ ดังกล่าวและส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาในลักษณะรายโครงการอย่างแยกส่วนกัน

2) การจัดตั้งคณะกรรมการที่มีองค์ประกอบเป็นผู้แทนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง อาทิ คณะกรรมการบูรณาการเชื่อมโยงด้านสวัสดิการของรัฐ มีหน่วยงานรับผิดชอบหลัก คือ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ และสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) สามารถเชื่อมโยงข้อมูลสวัสดิการได้ทั้งสิ้น 13 มาตรการ/โครงการ และอยู่ระหว่างการประสานงานเพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูลอีก 9 รายการ รวมเป็น 22 มาตรการ/โครงการ

3) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้มีการพัฒนาแบบสอบถามเพื่อการพัฒนาคน หรือ “Local Census” และระบบสารสนเทศเพื่อรองรับการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว โดย Local Census เป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลในระบบ Thai People Map and Analytics Platform (TPMAP) มีรายละเอียดที่ครอบคลุมการวิเคราะห์ความยากจนข้ามรุ่นในเชิงลึก สามารถใช้ในการวางรากฐานเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลแบบตัวอย่างซ้ำในระยะยาวของประเทศ (Longitudinal Data) และนำไปสู่การออกแบบมาตรการ/โครงการ นโยบายที่แก้ปัญหายากจนข้ามรุ่นในระดับพื้นที่ได้อย่างมุ่งเป้ามากยิ่งขึ้น ปัจจุบัน ระบบข้อมูล Local Census ประกอบด้วย ระบบแบบสอบถามหลักและระบบแบบสอบถามย่อย โดยระบบแบบสอบถามหลักมีการจัดเก็บข้อมูลทั้งในระดับครัวเรือนและระดับบุคคล ขณะที่แบบสอบถามย่อยมุ่งสำรวจข้อมูลในประเด็นปัญหาที่มีความเฉพาะเจาะจง ซึ่งมีการพัฒนาแบบสอบถามแล้วเสร็จใน 2 ประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาใช้สนับสนุนการลดความยากจนข้ามรุ่น ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการส่งเสริมเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา การทำงาน หรือการฝึกอบรม (Youth Not in Education Employment or Training: NEETs) และแบบสอบถามเพื่อการบริหารจัดการบริการสำหรับเด็กพิการ ทั้งนี้ ในช่วงที่ผ่านมา สศช. ได้ดำเนินการทดสอบการ

²⁷ องค์การอนามัยโลก ได้กำหนดองค์ประกอบเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุไว้ 8 ด้าน ได้แก่ (1) อาคารสถานที่และบริเวณภายนอก (2) ระบบขนส่งและยานพาหนะ (3) ที่อยู่อาศัย (4) การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม (5) การให้ความเคารพและการยอมรับ (6) การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน (7) การสื่อสารและการให้ข้อมูล และ (8) การบริการชุมชนและการบริการสุขภาพ

²⁸ รายงานผลการดำเนินงานชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ (Age – Friendly Communities) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566, กรมอนามัย https://eh.anamai.moph.go.th/th/afcal/download?id=119419&mid=37425&mkey=m_document&lang=th&did=35202

ใช้งานระบบแบบสอบถาม Local Census ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่นำร่อง 6 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก สงขลา นครสวรรค์ สระบุรี กรุงเทพมหานคร (เขตบางกอกน้อย และบางพลัด) และอุดรธานี และเริ่มเก็บข้อมูลจริงเพื่อใช้ในการออกแบบมาตรการการลดความยากจนแล้ว ในพื้นที่ อ.ลำทะเมนชัย จ.นครราชสีมา อีกทั้งมีการวางแผนขยายผลการเก็บข้อมูลในพื้นที่อื่นๆ ทั่วประเทศ

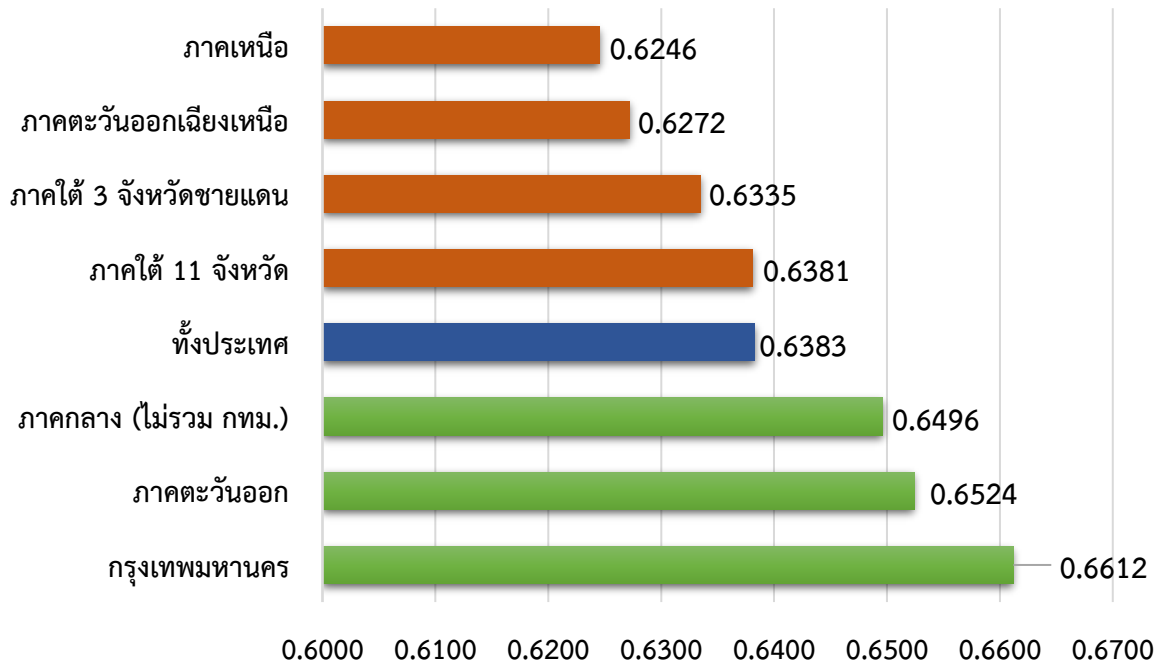
ผลการพัฒนาตามเป้าหมาย

ในระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการพัฒนาคนและสังคมอย่างต่อเนื่อง สะท้อนได้จากดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index: HAI) แม้ว่าจะลดลงจาก 0.6445 ในปี 2565 เป็น 0.6383 ในปี 2566 แต่เป็นการปรับตัวสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2560 ที่มีค่าดัชนี 0.6270 โดยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดให้ดัชนีความก้าวหน้าของคน อยู่ที่ 0.7209 ในปี 2570

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนในภาพรวมสูงขึ้นในปี 2566 เป็นผลมาจากค่าดัชนีย่อยที่ปรับตัวสูงขึ้นใน 3 ด้าน ประกอบด้วย (1) ดัชนีย่อยด้านการคมนาคมและการสื่อสาร ที่มีความก้าวหน้าเป็นอย่างมากจากการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนหมู่บ้านที่ถนนสายหลักใช้การได้ตลอดปี ที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 57.59 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 70.86 ในปี 2566 เป็นผลมาจากการถ่ายโอนภารกิจงานก่อสร้างและบำรุงรักษาถนนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจมีทิศทางที่ปรับตัวดีขึ้นในทุกองค์ประกอบ คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวเพิ่มขึ้น สัดส่วนประชากรยากจนลดลง คร่าวเรือนที่มีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภคลดลง และดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่ายลดลง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากมาตรการในการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ รวมถึงมาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สิน และ (3) ดัชนีย่อยด้านชีวิตการงาน เป็นไปในทิศทางดีขึ้นจากการลดลงของอัตราการทำงานต่ำกว่าระดับจากร้อยละ 0.81 ในปี 2560 เป็นร้อยละ 0.51 ในปี 2566 และจากการลดลงของอัตราการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน จาก 8.82 คนต่อลูกจ้าง 1,000 คน ในปี 2560 เป็น 6.83 คนต่อลูกจ้าง 1,000 คน ในปี 2566

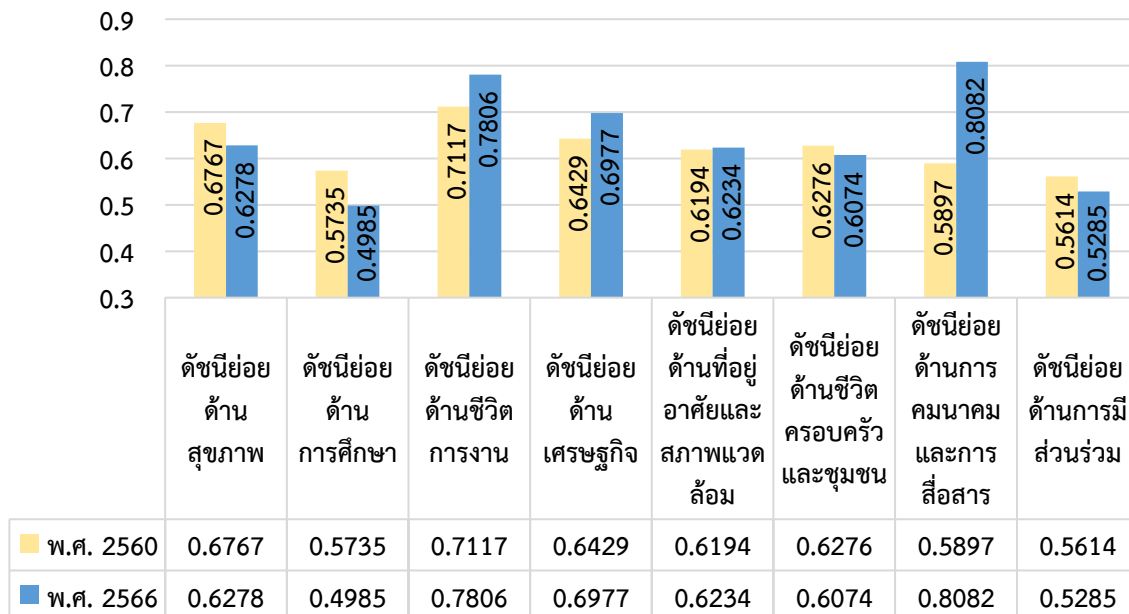
อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความก้าวหน้าของการพัฒนาคนเปรียบเทียบระหว่างภูมิภาค พบว่า ค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนระหว่างภูมิภาคต่างๆ กับกรุงเทพมหานครยังมีความเหลื่อมล้ำสูง โดยกรุงเทพมหานครมีค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนสูงที่สุด อยู่ที่ 0.6612 รองลงมา คือ ภาคตะวันออก และภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพฯ) มีค่าดัชนีความก้าวหน้าของคน เท่ากับ 0.6524 และ 0.6496 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าคนที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคที่เป็นเมืองใหญ่และเป็นศูนย์กลางความเจริญ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่หรือเป็นฐานอุตสาหกรรม จะมีระดับการพัฒนาที่ก้าวหน้าสูงกว่าระดับการพัฒนาของคนในภาพรวมของประเทศ ขณะที่คนในกลุ่มภูมิภาคอื่นๆ ที่อยู่ห่างไกลออกไปจะมีระดับการพัฒนาคนที่ต่ำกว่า และค่อนข้างใกล้เคียงกัน

ค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนในระดับภาค ปี 2566

ที่มา : กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
หมายเหตุ : คะแนนเต็ม 1 (ยิ่งค่าดัชนีเข้าใกล้ 1 ยิ่งดี)

ค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนในแต่ละด้าน เปรียบเทียบระหว่างปี 2560 และ 2566

ที่มา : กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
หมายเหตุ : คะแนนเต็ม 1 (ยิ่งค่าดัชนีเข้าใกล้ 1 ยิ่งดี)

เป้าหมายหลักที่ 3 » การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนาด้านการมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม โดยมุ่งลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในเชิงรายได้ พื้นที่ ความมั่งคั่ง และการแข่งขันของภาคธุรกิจ ด้วยการสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง และผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ และจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งเพิ่มโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจให้เปิดกว้างและเป็นธรรม ทั้งนี้ได้กำหนดเป้าหมายให้ความแตกต่างของความเป็อยู่ (รายจ่าย) ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงสุด ร้อยละ 10 และต่ำสุดร้อยละ 40 ต่ำกว่า 5 เท่า ในปี 2570 ผ่านประเด็นการพัฒนาสำคัญ 2 ด้าน ได้แก่ (1) การสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง และผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และ (2) กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ และจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งเพิ่มโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจให้เปิดกว้างและเป็นธรรม ผลการพัฒนาดังกล่าวมีความก้าวหน้า ดังนี้

สรุปความก้าวหน้าการพัฒนาตามเป้าหมายที่ 3 การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม

3

**การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาส
และความเป็นธรรม**

ผลการพัฒนา

ความเหลื่อมล้ำด้านรายจ่ายมีแนวโน้มลดลง สะท้อนจากความแตกต่างด้านรายจ่ายระหว่างกลุ่มประชากรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงสุดร้อยละ 10 และต่ำสุดร้อยละ 40 ลดลงจาก 6.15 เท่าในปี 2560 เป็น 5.47 เท่าในปี 2565 มีแนวโน้มเป็นไปตามเป้าหมายของแผนฯ ที่กำหนดให้ต่ำกว่า 5 เท่า ในปี 2570

3.1

**การสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางและผู้ด้อยโอกาสให้
มีโอกาสนในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม**

3.1.1 จำนวนครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นลดลง เป็นผลจากภาครัฐและหน่วยงานภาคีต่างๆ บูรณาการกลไกการให้ความช่วยเหลือและสวัสดิการด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการดำรงชีพ และการศึกษาแก่กลุ่มครัวเรือนยากจนเป้าหมาย

3.2

**กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ และจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
ในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งเพิ่มโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจให้เปิดกว้างและเป็นธรรม**

3.2.1 สัดส่วน SME ที่จดทะเบียนนิติบุคคลต่อจำนวน SME ทั้งหมดเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 27.1 ในปี 2566 จากร้อยละ 26.2 ในปี 2565 และผู้ประกอบการ SME ที่จดทะเบียนนิติบุคคลเพิ่มขึ้นเป็น 874,526 ราย จากจำนวนผู้ประกอบการ SME ทั้งหมด 3,225,743 ราย ขณะที่สัดส่วนการเข้าถึงสินเชื่อของ SME ต่อสินเชื่อรวมลดลง อยู่ที่ร้อยละ 44.5 ในปี 2566 ลดลงจากร้อยละ 46.1 ในปี 2565 ยังต่ำกว่าเป้าหมายของแผนฯ ที่กำหนดให้มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 60.0 ในปี 2570 ค่อนข้างมาก

3.2.2 ภาครัฐสนับสนุนการกระจายโอกาสและความเจริญทางเศรษฐกิจลงสู่พื้นที่ ผ่านการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาและระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ส่งผลให้การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มขึ้นจาก 236,116 ล้านบาทในปี 2566 เป็น 245,280 ล้านบาท ประกอบด้วย การลงทุนใน (1) เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก 232,735 ล้านบาท (2) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ 5,992 ล้านบาท และ (3) เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน 6,553 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายปี 2566 ที่กำหนดให้มีมูลค่าการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษรวมไม่น้อยกว่า 130,000 ล้านบาท

ประเด็นที่ 3.1 การสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง และผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม

3.1.1 จำนวนครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นลดลง เป็นผลจากภาครัฐและหน่วยงานภาคีต่างๆ บูรณาการกลไกการให้ความช่วยเหลือและสวัสดิการด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการดำรงชีพ และการศึกษาแก่กลุ่มครัวเรือนยากจนเป้าหมาย มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ

1) การแก้ปัญหาความยากจนข้ามรุ่นแบบมุ่งเป้า พบว่า ปี 2566 ครัวเรือนที่มีแนวโน้มจะส่งต่อความยากจนข้ามรุ่นไปสู่ลูกหลานมีจำนวน 200,138 ครัวเรือนทั่วประเทศ (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) คิดเป็นร้อยละ 5.2 ของครัวเรือนที่มีเด็กและเยาวชนเป็นสมาชิก ลดลงจากปี 2562 ที่มีครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นจำนวน 512,600 ครัวเรือน หรือร้อยละ 61 และลดลงจาก ปี 2565 ที่มีครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นเพิ่มขึ้นจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ถึง 597,248 ครัวเรือน ทั้งนี้ ครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ ร้อยละ 34.2 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 26.2 และภาคเหนือร้อยละ 17.4 ตามลำดับ โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครัวเรือนไม่สามารถหลุดพ้นความยากจนข้ามรุ่น คือ การขาดความมั่นคงทางการเงิน เนื่องจากครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่มีการออมเงิน (ร้อยละ 78.9) รองลงมา คือ ความขัดสนทางการศึกษา จากการที่เด็กอายุ 6 - 14 ปี ไม่ได้เข้าสู่ระบบการศึกษาภาคบังคับ (ร้อยละ 9.9) และในช่วงที่ผ่านมาเด็กจำนวนมากต้องหลุดออกจากระบบการศึกษา เป็นผลมาจากครอบครัวไม่สามารถแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ตลอดระยะเวลาการศึกษาภาคบังคับ

จำนวนครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นที่ลดลง เป็นผลมาจากการที่ภาครัฐได้ดำเนินมาตรการช่วยเหลือเยียวยาครัวเรือนกลุ่มเปราะบางอย่างต่อเนื่องที่สำคัญ ได้แก่ โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ปี 2565 มีผู้ผ่านเกณฑ์ตามโครงการฯ ที่ยืนยันตัวตนสำเร็จ จำนวน 13,841,344 ราย นอกจากนี้ ยังมีมาตรการบรรเทาภาระค่าไฟฟ้าและค่าน้ำประปาแก่ผู้ได้รับสิทธิโครงการฯ ซึ่งมีเงื่อนไขการให้สวัสดิการแบบ 1 ครัวเรือนต่อ 1 สิทธิต่อ 1 รหัสประจำบ้าน มีผู้ลงทะเบียนจำนวนทั้งสิ้น 2,399,549 ราย²⁹ ประกอบกับนโยบายส่งเสริมการเปิดประเทศช่วงหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อาทิ มาตรการลดภาระหนี้ โครงการติดตามเด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษาให้กลับเข้าสู่ระบบอีกครั้ง มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจทั้งภาคอุตสาหกรรมและบริการ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ที่เริ่มกลับมาให้บริการตามปกติและมีสัญญาณฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ที่ผ่านมา ภาครัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนากลไกการแก้ไขปัญหาความยากจนข้ามรุ่นแบบมุ่งเป้าในระดับพื้นที่ ผ่านการดำเนินงานของศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ที่บูรณาการการให้ความช่วยเหลือและยกระดับศักยภาพของครัวเรือนกลุ่มเป้าหมายโดยความร่วมมือของภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องผ่านระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform: TPMAP) ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการสนับสนุนการดำเนินงาน และมีการจัดตั้ง ศจพ. จังหวัด (ศจพ.จ.) ศจพ. อำเภอ (ศจพ.อ.) รวมถึง ศจพ. กรุงเทพมหานคร (ศจพ.กทม.) ศจพ. เขต (ศจพ.ข.) และทีมปฏิบัติการในระดับพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินงานแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยมีความสอดคล้อง เชื่อมโยง และมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน

²⁹ ข่าวกระทรวงการคลัง ฉบับที่ 20/2567 วันที่ 15 มีนาคม 2567

2) การสร้างโอกาสที่เสมอภาคแก่เด็กจากครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น

เมื่อพิจารณาอัตราการเข้าเรียนสุทธิแบบปรับ (Adjusted Net Enrolment Rate: ANER) ของเด็กจากครัวเรือนยากจน³⁰ พบว่า อัตราการเข้าเรียนสุทธิของเด็กนักเรียนจากครัวเรือนยากจน ที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 68.2 ในปี 2565 เป็นร้อยละ 68.6 ในปี 2566 ขณะที่เด็กนักเรียนจากครัวเรือนยากจน ที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ปรับลดลงอย่างมีนัยสำคัญจากร้อยละ 50.4 ในปี 2565 มาอยู่ที่ร้อยละ 41.5 ในปี 2566 เช่นเดียวกันกับในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า ที่ปรับลดลงจากร้อยละ 9.1 ในปี 2565 มาอยู่ที่ร้อยละ 4.0 ในปี 2566 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากข้อจำกัดด้านศักยภาพในการแบกรับภาระค่าใช้จ่ายของครัวเรือน โดยเฉพาะช่วงชั้นรอยต่อ อาทิ การเตรียมความพร้อมในการเรียนต่อ³¹ ค่าธรรมเนียมการสมัครเรียน ค่าเดินทาง ส่งผลให้เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา และเมื่อพิจารณาอัตราการเข้าเรียนสุทธิในแต่ละระดับชั้น พบว่า อัตราการเข้าเรียนลดลงในระดับชั้นการศึกษาที่สูงขึ้น

ที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กในครัวเรือนยากจนอย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) จัดสรรเงินอุดหนุนทุนเสมอภาคแก่นักเรียนยากจนพิเศษ ในอัตรา 3,000 บาท/คน/ปี ซึ่งในปี 2566 มีนักเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุนทั้งสิ้น 2,839,253 คน และกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ดำเนินโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายการค่าจัดการเรียนการสอน ค่าหนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เงินอุดหนุนปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งในปีการศึกษา 2566 มีนักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 6,627,264 คน อีกทั้ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีการจัดสรรเงินอุดหนุนสำหรับส่งเสริมศักยภาพการจัดการศึกษาท้องถิ่น (ค่าปัจจัยพื้นฐานสำหรับนักเรียนยากจน) ให้กับเด็กและเยาวชนในครอบครัวที่มีรายได้ต่อครัวเรือนไม่เกิน 36,000 บาท/ปี ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา (ป.1- ป.6) อัตราคนละ 500 บาทต่อภาคเรียน และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) อัตราคนละ 1,500 บาทต่อภาคเรียน โดยปีการศึกษา 2566 ได้จัดสรรงบประมาณให้กับนักเรียน 6,491 คน รวมจำนวน 7,703,000 บาท โครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) สำหรับสนับสนุนการศึกษาให้แก่เด็ก/นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ (รายได้ครัวเรือนต่อปี ไม่เกิน 360,000 บาท) โดยปัจจุบันมีผู้กู้ยืมเงินกองทุนฯ ทั้งสิ้น 6,809,339 ราย รวมถึงการดำเนินงานด้านการป้องกันและลดปัญหาการตกหล่นและออกกลางคันของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านโครงการ “พาน้องกลับมาเรียน” (สพฐ.) โดยในปี 2566 มีเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษา จำนวน 2,835 คน สามารถนำเด็กกลับเข้าสู่ระบบและให้ความช่วยเหลือตามความต้องการของเด็กคิดเป็นร้อยละ 99.66

เมื่อพิจารณาการสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าของเด็กจากครัวเรือนยากจน พบว่า ในปี 2566 เด็กจากครัวเรือนยากจนสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 10,490 คน มีอัตราลดลงร้อยละ 67.84 เมื่อเทียบกับจำนวน 32,617 คน ในปี 2565 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากอัตราการเข้าเรียนสุทธิในระดับอุดมศึกษาลดลง อีกทั้งเด็กจากครัวเรือนยากจนมีข้อจำกัดในการเรียนต่อระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการศึกษา อย่างไรก็ตาม หน่วยงานภาครัฐมีการส่งเสริมโอกาสทางการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการทำงานผ่านโครงการต่างๆ อาทิ โครงการทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง โดยสร้างโอกาสแก่เยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้สามารถศึกษาต่อระดับสูงกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

³⁰ ใช้สถานการณ์ของครัวเรือนยากจน เป็นตัวแทน (proxy) ของครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น เนื่องจากข้อมูลครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นยังอยู่ระหว่างการพัฒนา

³¹ รายงานสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ปี 2566 กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

สายอาชีพทุกสังกัด โดยในปี 2566 มีนักศึกษาทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง สะสมรวม 5 รุ่น เป็นจำนวน 8,677 คน จากสถานศึกษาสายอาชีพจำนวน 105 แห่ง ใน 50 จังหวัด รวมถึงโครงการทุนพัฒนาเต็มศักยภาพสายอาชีพหรือทุนพระกนิษฐาสัมมาชีพ ที่มีเยาวชนได้รับโอกาสศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน 5 รุ่น 142 คน และ โครงการส่งเสริมโอกาสทางการเรียนรู้และพัฒนาทักษะเยาวชนและแรงงานนอกระบบ โดยปี 2566 มีเยาวชนนอกระบบการศึกษาและแรงงานนอกระบบได้รับโอกาสพัฒนาทักษะวิชาชีพ จำนวน 23,639 คน โครงการต่างๆ ดังกล่าวมีส่วนสนับสนุนให้เยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์สามารถยกระดับความรู้เพื่อพัฒนาสู่การสร้างรายได้

นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการเพื่อบูมลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงโอกาสของเด็กตั้งแต่อยู่ในครรภ์แม่ ไปจนถึงวัยเด็กเล็กที่จะพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ ผ่านการปรับปรุงกลไกการสนับสนุนเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูบุตร (Child Support Grant) ที่มีความครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2567 คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติเสนอ เรื่อง “การพัฒนาหลักประกันบริการทางสังคมแก่กลุ่มเป้าหมายที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน” ต่อคณะรัฐมนตรี โดยขอให้ขยายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดแบบถ้วนหน้า และขยายอายุของเด็กตั้งแต่อยู่ในครรภ์ 4 เดือน ถึง 6 ปี ในอัตรา 600 บาทต่อคนต่อเดือน

ประเด็นที่ 3.2 กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ และจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งเพิ่มโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจให้เปิดกว้างและเป็นธรรม

3.2.1 ภาครัฐมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตและแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งด้านการจดทะเบียนพาณิชย์ การเข้าถึงสินเชื่อ และการระดมทุนผ่านตลาดทุน โดยมีผลการดำเนินงานในระยะเริ่มต้นของแผน ดังนี้ สัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จดทะเบียนนิติบุคคลต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรวมเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 27.1 ในปี 2566 โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 26.2 ในปี 2565 และผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ที่จดทะเบียนนิติบุคคลมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 874,526 ราย จากจำนวนผู้ประกอบการ SME ทั้งประเทศ 3,225,743 ราย ขณะที่ สัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จดทะเบียนพาณิชย์ต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมลดลง โดยมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 4.4 ในปี 2566 เทียบกับร้อยละ 5.2 ในปี 2565 และมีจำนวนผู้ประกอบการ SME ที่จดทะเบียนพาณิชย์รวม 141,117 ราย นอกจากนี้ มูลค่าการระดมทุนผ่านตลาดทุนของ SME ชะลอตัวลง โดยขยายตัวร้อยละ 37.3 ในปี 2566 หลังจากขยายตัวอย่างเด่นชัดถึงร้อยละ 215.6 ในปี 2565 โดยในปี 2566 มีมูลค่ารวม 6,213.84 ล้านบาท จำแนกเป็นรูปแบบการเสนอขายหลักทรัพย์ผ่านระบบ Crowdfunding (CF) 6,116.09 ล้านบาท การเสนอหลักทรัพย์ต่อบุคคลในวงจำกัดของ SME (PP-SME) 72.25 ล้านบาท และการระดมทุนในวงกว้างสำหรับ SME (PO-SME) 25.5 ล้านบาท เช่นเดียวกับสัดส่วนการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อสินเชื่อรวมลดลง มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 44.5 ในปี 2566 ลดลงจากร้อยละ 46.1 ในปี 2565 ซึ่งยังต่ำกว่าเป้าหมายของแผนที่กำหนดให้มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 60.0 ในปี 2570 ก่อนข้างมาก โดยในปี 2566 มูลค่าสินเชื่อของ SME รวม 5,106,361 ล้านบาท จำแนกเป็นวิสาหกิจรายย่อย (Micro) และวิสาหกิจขนาดย่อม (Small) จำนวน 3,914,404 ล้านบาท และวิสาหกิจขนาดกลาง (Medium) 1,191,957 ล้านบาท) ของมูลค่าสินเชื่อธุรกิจรวมทั้งประเทศจำนวน 11,479,376 ล้านบาท เนื่องจาก

ผู้ประกอบการ SME ยังมีความกังวลในเรื่องภาษี ขาดทักษะการเงิน ทักษะการจัดการด้านภาษี SME จึงมีการจดทะเบียนพาณิชย์น้อยลง นอกจากนี้ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้รายงานการสำรวจสถานการณ์ด้านหนี้สินกิจการของ SME ไตรมาส 1 ปี 2567 ผู้ประกอบการ SME ร้อยละ 46.0 มองว่า SME รับผิดชอบต่อดอกเบี้ยสูงขึ้น รองลงมาคือ ขั้นตอนการกู้ที่ยุ่งยาก การอนุมัติล่าช้า และการขาดความรู้ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เหมาะสม

3.2.2 ภาครัฐสนับสนุนการกระจายโอกาสและความเจริญทางเศรษฐกิจลงสู่พื้นที่ ผ่านการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาและระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ส่งผลให้การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มขึ้น จาก 236,116 ล้านบาทในปี 2566 เป็น 245,280 ล้านบาท ประกอบด้วย (1) การลงทุนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก 232,735 ล้านบาท (2) การลงทุนในระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ 5,992 ล้านบาท และ (3) การลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน 6,553 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดในปี 2566 ให้มีมูลค่าการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษรวมไม่น้อยกว่า 130,000 ล้านบาท

นอกจากนี้ ในปี 2566 ภาพรวมการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ 4 ภาค (16 จังหวัด) โดยเฉพาะมูลค่าการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ระเบียงฯ รวม 69,620 ล้านบาท ประกอบด้วย (1) ระเบียงฯ ภาคเหนือ (NEC) 2,346 ล้านบาท (2) ระเบียงฯ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC) 28,955 ล้านบาท (3) ระเบียงฯ ภาคกลาง – ตะวันตก (CWEC) 32,327 ล้านบาท และ (4) ระเบียงฯ ภาคใต้ (SEC) 5,992 ล้านบาท ดังนั้น ภาพรวมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมด (เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ระเบียงฯ 4 ภาค และเขตฯ ชายแดน 10 แห่ง) มีมูลค่ารวมสูงถึง 308,908 ล้านบาท

การลงทุนที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว เป็นผลจากการสนับสนุนของภาครัฐในด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โครงสร้างพื้นฐานทั้งในระเบียงฯ 4 ภาค และเขตฯ ชายแดน 10 แห่ง เพื่อเชื่อมโยงโครงข่ายหลักในประเทศและเชื่อมกับประเทศเพื่อนบ้าน การทบทวนกิจการเป้าหมายและออกมาตรการส่งเสริมการลงทุนในเขตฯ ชายแดนเพิ่มเติม การกำหนดคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป้าหมายและออกมาตรการส่งเสริมการลงทุนในระเบียงฯ รวมทั้งการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน และผู้ประกอบการ ตลอดจนการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการลงทุน

ผลการพัฒนาตามเป้าหมาย

การพัฒนาประเทศไปสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรมมุ่งพิจารณาประเด็นปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำในด้านต่างๆ เช่น ด้านรายได้ ด้านรายจ่าย ด้านพื้นที่ ด้านข้อมูล ด้านการเข้าถึงบริการสาธารณะ เป็นต้น ซึ่งเป็นผลมาจากการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เท่าเทียมสำหรับการวิเคราะห์ความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยโดย สศช. จะวัดจากมิติด้านรายจ่าย เนื่องจากเป็นข้อมูลที่มีการรายงานผลเป็นประจำทุกปี ทำให้สามารถติดตามสถานการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีผลการพัฒนา ดังนี้

ความเหลื่อมล้ำด้านรายจ่ายมีแนวโน้มลดลง สะท้อนจากความแตกต่างด้านรายจ่ายระหว่างกลุ่มประชากรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงสุดร้อยละ 10 และต่ำสุดร้อยละ 40 มีแนวโน้มลดลงจาก 6.15 เท่าในปี 2560 เป็น 5.68 ในปี 2564 และลดลงเหลือ 5.47 เท่าในปี 2565

ภาครัฐมีมาตรการแก้ไขปัญหาความยากจน และความเหลื่อมล้ำด้วยการยกระดับรายได้ประชากรกลุ่มเปราะบางและช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย ผ่านนโยบายการบรรเทาภาระค่าครองชีพ โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ 2561-2566 รัฐบาลได้มีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ผ่านกองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคมรวมทั้งสิ้น 257,618.47 ล้านบาท และกลุ่มเปราะบางหลายกลุ่มได้รับการช่วยเหลือเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งผู้ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด มีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 2,303,103 คน ในปี 2564 เป็น 2,337,950 คน ในปี 2565 กลุ่มผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีจำนวน 10,896,444 คน และกลุ่มคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการและได้รับเบี้ยยังชีพคนพิการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกัน

รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยคนต่อเดือน จำแนกตามกลุ่มประชากรตามระดับรายจ่าย (Decile by Expenditure) ปี 2560-2566

กลุ่มประชากรตามระดับรายจ่าย	รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยของประชากร (บาท/คน/เดือน)						
	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
กลุ่ม 10% ที่ 1 (รายจ่ายน้อยที่สุด)	2,028	2,021	2,194	2,161	2,233	2,461	2,696
กลุ่ม 10% ที่ 2	2,818	2,817	3,010	2,998	3,101	3,391	3,653
กลุ่ม 10% ที่ 3	3,427	3,428	3,615	3,649	3,764	4,113	4,406
กลุ่ม 10% ที่ 4	4,065	4,057	4,248	4,319	4,435	4,867	5,169
กลุ่ม 10% ที่ 5	4,810	4,798	4,972	5,068	5,194	5,675	6,045
กลุ่ม 10% ที่ 6	5,692	5,684	5,846	5,969	6,144	6,658	7,064
กลุ่ม 10% ที่ 7	6,759	6,779	6,932	7,070	7,324	7,883	8,340
กลุ่ม 10% ที่ 8	8,209	8,269	8,392	8,561	8,844	9,476	6,646
กลุ่ม 10% ที่ 9	10,563	10,652	10,623	10,896	11,184	12,024	12,394
กลุ่ม 10% ที่ 10 (รายจ่ายมากที่สุด)	18,955	18,767	18,464	18,612	19,227	20,288	21,003
รวม	6,733	6,727	6,830	6,930	7,145	7,684	8,072
ความแตกต่างของความเป็นอยู่ (รายจ่าย) ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงสุด ร้อยละ 10 และต่ำสุดร้อยละ 40 (เท่า)	6.15	6.09	5.65	5.67	5.68	5.47	5.28

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ประมวลผลโดย กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.

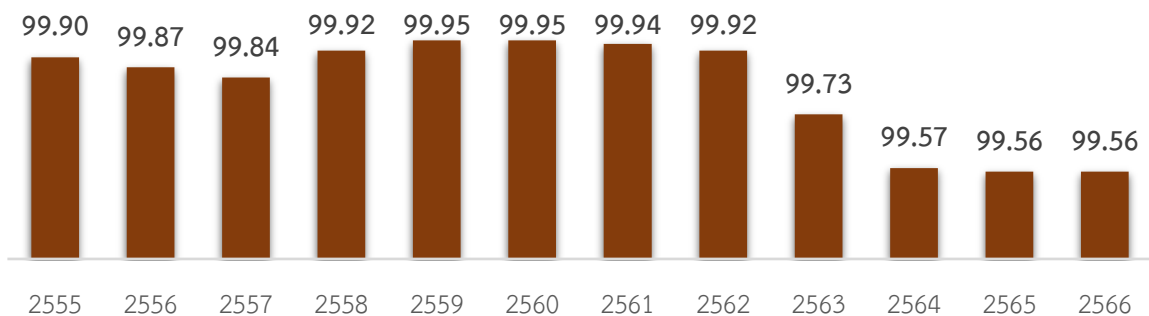
รายจ่าย หมายถึง ค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภค ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (เช่น ภาษี เงินบริจาค เงินทำบุญ ค่าเบี้ยประกัน สลากกินแบ่ง ดอกเบี้ยแชร์ ฯลฯ)

ประชาชนเข้าถึงหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมเพิ่มขึ้น พิจารณาจากหลักประกันสุขภาพที่ครอบคลุมประชากรร้อยละ 99.56 ของประชากรทั้งประเทศในปี 2566 แม้ว่าจะปรับตัวลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 99.57 ในปี 2564 เนื่องจากยังมีบุคคลที่ยังไม่ลงทะเบียนสิทธิตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ บุคคลที่ไม่อยู่ในทะเบียนบ้าน (รอยืนยันสิทธิ) และคนไทยในต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าการเข้าถึงสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพลดลงในช่วงปี 2563 -2565 เนื่องจากผู้ที่มีสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้ายังไม่ได้ลงทะเบียนเลือกหน่วยบริการประจำในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า รวมถึงบุตรข้าราชการที่อายุเกิน 20 ปี หรือเด็กคลอดใหม่ที่ยังไม่ได้เลือกสิทธิชี้ให้เห็นว่าประชาชนเกือบทั้งประเทศ สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขอย่างครอบคลุม และส่วนใหญ่อยู่ภายใต้สิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง)

การเข้าถึงสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (Universal Health Coverage) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2566

หน่วย : ร้อยละ

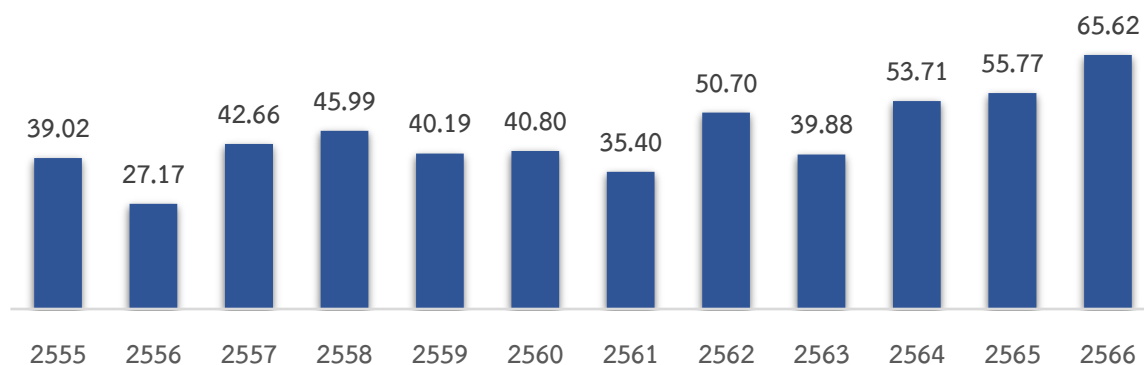
ที่มา : สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

หมายเหตุ : สิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ประกอบด้วย สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สิทธิประกันสังคม สิทธิข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการการเมือง สิทธิพนักงานส่วนท้องถิ่น สิทธิอื่นๆ ได้แก่ สิทธิทหารผ่านศึก สิทธิครูเอกชน บุคคลที่มีปัญหาสถานะสิทธิ (ยังไม่สามารถพิสูจน์สัญชาติได้) และคนพิการสิทธิประกันสังคม

นอกจากนี้ คนไทยสามารถเข้าถึงความคุ้มครองทางสังคมเพิ่มขึ้น สะท้อนได้จากการดำเนินงานของกองทุนยุติธรรมที่จัดตั้งขึ้น เพื่อลดช่องว่างและลดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ช่วยเหลือคนยากจนและยากไร้ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยให้การสนับสนุนเงินค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือในด้านกฎหมาย การฟ้องร้อง การดำเนินคดี หรือการบังคับคดี การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยในปี 2566 สัดส่วนการอนุมัติเงินกองทุนยุติธรรมเพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย อยู่ที่ร้อยละ 65.62 เพิ่มขึ้น จากร้อยละ 55.77 ในปี 2565 สะท้อนถึงทิศทางที่ดีขึ้นในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของกลุ่มผู้มีรายได้น้อย

สัดส่วนการอนุมัติให้ความช่วยเหลือกองทุนยุติธรรมต่อ จำนวนผู้ขอรับความช่วยเหลือ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 – 2566

หน่วย : ร้อยละ

ที่มา : ผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565 (ข้อมูล ณ 30 ก.ย. 66) สำนักงานกองทุนยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

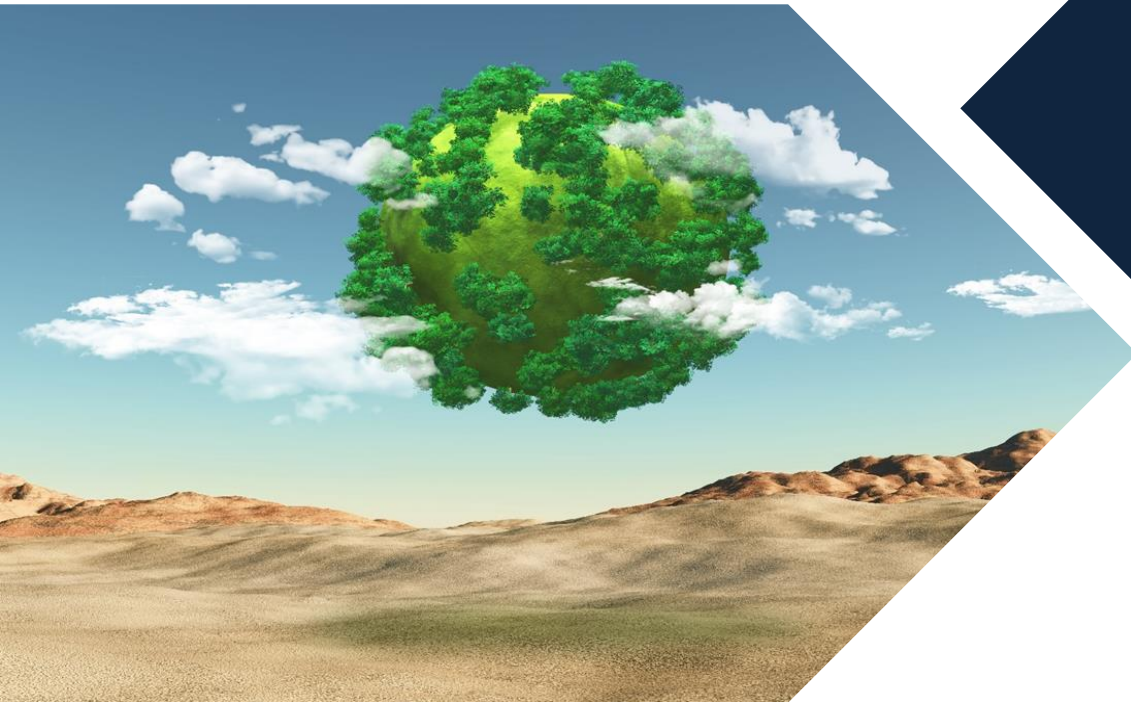
ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งไฟฟ้า น้ำประปา และอินเทอร์เน็ตในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง

โดยในปี 2566 สัดส่วนจำนวนครัวเรือนที่เข้าถึงบริการไฟฟ้าต่อครัวเรือนทั้งหมดในประเทศคิดเป็นร้อยละ 99.95 และครัวเรือนที่เข้าถึงน้ำประปา มีจำนวนร้อยละ 91.75 ของครัวเรือนทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ที่มีร้อยละ 91.38 ส่วนการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต มีจำนวนครัวเรือนที่เข้าถึงร้อยละ 97.26 ของครัวเรือนทั้งหมด เป็นผลมาจากการพัฒนาและขยายโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งเขตไฟฟ้า พื้นที่บริการน้ำประปา และโครงข่ายระบบส่งน้ำ รวมถึงโครงการเน็ตประชารัฐและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่ครอบคลุมทั่วถึงมากขึ้น ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกขึ้น

กล่าวโดยสรุป ในภาพรวมการบรรลุเป้าหมายด้านการมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม พบว่าความเหลื่อมล้ำด้านรายจ่ายของประชากรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงสุดร้อยละ 10 และต่ำสุดร้อยละ 40 มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากการดำเนินการแก้ปัญหาความยากจนข้ามรุ่นแบบมุ่งเป้า มาตรการช่วยเหลือเยียวยาครัวเรือนกลุ่มเปราะบางอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครัวเรือนที่มีแนวโน้มจะส่งต่อความยากจนข้ามรุ่นไปสู่ลูกหลานลดลง นอกจากนี้ การพัฒนาในช่วงปีที่ 1 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 มีการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมในทุกพื้นที่มากขึ้น พร้อมทั้งมีการอำนวยความสะดวกเพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจอย่างเปิดกว้างและเป็นธรรมมากขึ้น อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าในการดำเนินการสนับสนุนการจดทะเบียนพาณิชย์ การเข้าถึงสินเชื่อ และการระดมทุนผ่านตลาดทุนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีแนวโน้มลดลงและยังห่างไกลจากเป้าหมายที่กำหนด

เป้าหมายหลักที่ 4 » การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดให้เป้าหมายหลักที่ 4 คือ มุ่งเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน เพื่อมุ่งลดการก่อมลพิษ ควบคู่ไปกับการผลักดันให้เกิดการอนุรักษ์ พื้่นฟูและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล เพื่อสร้างสังคมคาร์บอนต่ำ โดยลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี 2593 และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี 2608 ทั้งนี้ได้กำหนดเป้าหมายให้ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 เมื่อเทียบกับปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกรณีปกติในปี 2570 ผ่านประเด็นการพัฒนาสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ (1) การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน (2) การผลักดันให้เกิดการอนุรักษ์ พื้่นฟูและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และ (3) การลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ทั้งนี้ ผลการพัฒนาดังกล่าวมีความก้าวหน้า ดังนี้

สรุปความก้าวหน้าการพัฒนาตามเป้าหมายที่ 4 การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน

ประเด็นที่ 4.1 การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน

โดยให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีมาใช้นำพัฒนากระบวนการผลิตภาคเกษตร ภาคการผลิต และภาคการท่องเที่ยวและบริการ ควบคู่กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อลดการใช้วัตถุดิบ และลดของเสียจากกระบวนการผลิต โดยคำนึงถึงการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีผล การพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

4.1.1 ภาครัฐดำเนินการขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เพื่อให้สังคมไทยมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล ไม่ก่อให้เกิดของเสียและมลพิษในระดับที่เกินกว่าความสามารถในการรองรับระบบนิเวศในพื้นที่ โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ดำเนินโครงการศึกษาความเหมาะสมในการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์/มาตรการจูงใจเพื่อสนับสนุนและขับเคลื่อนการผลิต และการบริโภคที่ยั่งยืน รวมทั้งจัดทำแนวทางและกลไกในการขับเคลื่อนมาตรการฯ เพื่อสนับสนุนการ ดำเนินงานขับเคลื่อนการผลิตที่ยั่งยืน และร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนการ ผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. 2560-2580 โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ลดการใช้วัตถุดิบและลดของเสียจาก กระบวนการผลิต สร้างกระบวนการผลิตภาคอุตสาหกรรมการผลิต เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ลดผลกระทบที่เกิดจากของเสียหรือมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อม ขับเคลื่อนเกษตรกรรมและอาหาร ใช้ทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพและลดการเกิดของเสียจากกระบวนการผลิต สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการทำเกษตร อินทรีย์ และผลิตผลเกษตรอินทรีย์ ตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) พัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน พัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน ก่อสร้างอาคารและสิ่งก่อสร้างที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การออกแบบ การใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น และการสร้างความตระหนักรู้และ การศึกษา มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล และรายงานข้อมูลการบริโภควัสดุในประเทศ ปี พ.ศ.2558 ถึง พ.ศ.2563 โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและนำมาประมวลผล 12 กระทรวง อาทิ กระทรวงพลังงาน กระทรวงอุตสาหกรรม ฯลฯ ซึ่งใน การจัดทำข้อมูลยังมีปัญหาการได้รับข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ครบถ้วน

3) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (กสอ.) ดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมชีวภาพ เพื่อ พัฒนาศักยภาพสถานประกอบการด้วยการใช้เทคโนโลยีชีวภาพในกระบวนการผลิตเพื่อใช้ทรัพยากรในห่วงโซ่ มูลค่า (value chain) อย่างคุ้มค่า รวมทั้งพัฒนาและต่อยอดทรัพยากรชีวภาพให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนพัฒนาองค์ความรู้บุคลากร ด้านเทคโนโลยีชีวภาพ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการพัฒนา องค์ความรู้ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมชีวภาพ ในด้านกระบวนการแปรรูปปาล์มน้ำมันและเคมี ชีวภาพ และอุตสาหกรรมพืชกัญชงสู่เชิงพาณิชย์แล้ว จำนวนทั้งสิ้น 200 คน และพัฒนาศักยภาพสถาน ประกอบการด้วยการใช้เทคโนโลยีชีวภาพในกระบวนการผลิต และพัฒนาอุตสาหกรรมพืชกัญชงสู่เชิงพาณิชย์ จำนวน 10 กิจการ และพัฒนาต่อยอดทรัพยากรชีวภาพให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม จำนวน 10 ผลิตภัณฑ์

4) **สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.)** ดำเนินการจัดทำแผนขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวคิด BCG Model ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 โดยมีอุตสาหกรรมเป้าหมายคือ อุตสาหกรรมเกษตร (แปรรูปข้าวและมันสำปะหลัง) และดำเนินโครงการยกระดับผลิตภาพอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนด้วยแนวคิด BCG Model โดยสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์วัสดุเชิงเทคนิคด้วยกระบวนการ Upcycle ร่วมกับสถานประกอบการ จำนวน 5 ผลิตภัณฑ์ ยกระดับทักษะด้านเศรษฐกิจหมุนเวียนแก่บุคลากรภาคอุตสาหกรรม จำนวน 100 คน ยกระดับสถานประกอบการด้วยการจัดทำ Carbon Footprint Product (CFP) เพื่อเป็นแนวทางสู่การพัฒนา Greener Product จำนวน 5 สถานประกอบการ

5) **กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.)** ดำเนินโครงการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สำรวจข้อมูลสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของเครือข่าย ทสม. เพิ่มเติม 60 รายการ จัดเวทีแลกเปลี่ยนการพัฒนาสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผ่านระบบการประชุมทางไกล Application Zoom Cloud (3 ครั้ง) ผู้เข้าร่วม 443 คน ส่งเสริมการผลิตการบริการเพื่อรองรับมาตรฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เผยแพร่สื่อเชิงรุกสร้างการรับรู้ และมีส่วนร่วมในการผลิตการบริการและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งทางออนไลน์และสื่อประชาสัมพันธ์ จัดฝึกอบรมหลักสูตรพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (SCP) จำนวน 5 หลักสูตร โดยมีผู้ผ่านการฝึกอบรมจำนวน 561 คน

6) **สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.)** ดำเนินการพัฒนาระบบขึ้นทะเบียนฉลาก Eco Plus มีผู้ขึ้นทะเบียนแล้ว 8 ผลิตภัณฑ์ และมาตรฐานการรับรองโรงงานอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco Factory) และมาตรฐานโรงงานอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ สำหรับสำหรับผู้ประกอบการจัดการของเสีย (Eco Factory For Waste Processor) ซึ่งมีโรงงานได้รับรองมาตรฐาน Eco Factory 380 โรงงาน และได้รับรองมาตรฐาน Eco Factory for Waste Processor จำนวน 9 แห่ง

4.1.2 **ภาครัฐมีการดำเนินการผ่านโครงการหลากหลายเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มการผลิตและการบริหารจัดการ นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก** โดยมีกรดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1) **ภาคการเกษตรเพื่อลดก๊าซเรือนกระจก** องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมปศุสัตว์ และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาแนวทางการติดตามประเมินผลการลดก๊าซเรือนกระจก ในภาคเกษตร ได้คัดเลือกมาตรการนำก๊าซชีวภาพจากระบบบำบัดน้ำเสียฟาร์มปศุสัตว์มาใช้ประโยชน์ ดำเนินการจัดการมูลสัตว์โดยใช้ระบบบำบัดน้ำเสียแบบไร้อากาศที่มีการกักเก็บก๊าซชีวภาพ อันทำให้ก๊าซมีเทนที่ผลิตได้ไม่ถูกปล่อยโดยตรงสู่บรรยากาศ สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เท่ากับ 3.25 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (MtCO₂eq) ในปี 2565

2) **ภาคการใช้ประโยชน์ที่ดิน การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน และป่าไม้ (Land Use, Land Use Change and Forestry Sector: LULUCF)** เป็นภาคที่มีความสำคัญในการดูดกลับก๊าซเรือนกระจก จากรายงานความโปร่งใสรายสองปี ฉบับที่ 1 (Thailand's First Biennial Transparency Report: BTR1) พบว่า ในปี 2565 ภาค LULUCF สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ 107.90 MtCO₂eq จากการ

ดูดกลับจากพื้นที่ป่าไม้เดิม และพื้นที่เพาะปลูก ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการกำจัดคาร์บอนสุทธิ (Net Removals) ในอนาคต

3) การดำเนินงานผลักดันนโยบาย แผน มาตรการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นกลไกจัดการขยะมูลฝอย เพิ่มประสิทธิภาพการลด คัดแยก และการนำขยะกลับเข้าสู่ระบบ ขับเคลื่อนการจัดการบรรจุภัณฑ์ด้วยการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility หรือ EPR) ส่งเสริมให้มีการลงทุนขนาดใหญ่เพื่อผลักดันการดำเนินการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ของ อปท. การจัดอบรม “การขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยของ เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ตามแนวคิด BCG MODEL เพื่อลดการเกิดขยะ ซึ่งจากรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2566 มีปริมาณขยะ 26.95 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ โดยพบขยะพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวคิดเป็นร้อยละ 11 ของขยะที่เกิดขึ้น และมีการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อยจากปี 2565 โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 34.24 เป็นร้อยละ 34.55 (ค่าเป้าหมายอัตราการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ของประเทศ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40) และปริมาณขยะต่อหัวมีแนวโน้มลดลงจากปี 2560 โดยในปี 2566 มีปริมาณ 1.12 กิโลกรัม/คน/วัน ลดลงจากปี 2560 ที่มีปริมาณ 1.13 กิโลกรัม/คน/วัน คิดเป็นอัตราการลดลงของปริมาณขยะต่อหัว ร้อยละ 0.88 เมื่อเทียบกับปี 2560 (ค่าเป้าหมายปี 2570 กำหนดปริมาณขยะต่อหัวลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 10)

4) การจัดการคุณภาพอากาศ มลพิษทางอากาศในภาพรวมทั่วประเทศมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นจากรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2566 พบว่าค่าเฉลี่ยรายปีภาพรวมทั้งประเทศของฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน เพิ่มขึ้นร้อยละ 30 จากปีที่ผ่านมา และฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 10 ไมครอน เพิ่มขึ้นร้อยละ 21 จากปีที่ผ่านมา สาเหตุมาจากการเผาในที่เกษตรและพื้นที่ป่า การคมนาคมขนส่ง โรงงานอุตสาหกรรม และหมอกควันข้ามพรมแดน โดยมีโครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร เพื่อถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่ 62 จังหวัด และโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันการเผาในที่โล่ง ไฟป่า และลดหมอกควัน

5) การจัดการคุณภาพน้ำผิวดิน น้ำทะเลชายฝั่ง และน้ำบาดาล จากรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2566 พบว่าคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินจากแหล่งน้ำทั่วประเทศมีแนวโน้มดีขึ้นเล็กน้อยในรอบ 10 ปี (ปี 2557 - 2566) และส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์คุณภาพดี มีเพียงร้อยละ 19 อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีคิดเป็นร้อยละ 63 มีเพียงร้อยละ 4 อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมาก คุณภาพน้ำบาดาลอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำบาดาลที่ใช้บริโภคได้

ประเด็นที่ 4.2 การผลักดันให้เกิดการอนุรักษ์ พื้นที่และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

4.2.1 ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการบริหารจัดการให้มีสมรรถนะด้านสิ่งแวดล้อมดีขึ้น เป็นลำดับที่ 3 ของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่ประสิทธิภาพยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนฯ ขณะที่พื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติมีปริมาณคงที่

1) การเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดคะแนนดัชนีสมรรถนะด้านสิ่งแวดล้อมหรือ EPI (Environmental Performance Index) โดยประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 3 ในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีประเทศสิงคโปร์และประเทศบรูไนดารุสซาลามอยู่ในอันดับที่ 1 และ 2 ตามลำดับ ถือว่าประเทศไทยบรรลุตามค่าเป้าหมายที่กำหนดให้ติดอันดับ 1 ใน 3 ของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีคะแนนไม่น้อยกว่า 55 คะแนน ในปี 2570 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาผลคะแนนรวม พบว่า ประเทศไทยได้ 38.10 คะแนน ซึ่งยังไม่สามารถบรรลุตามค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ปัจจุบัน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินโครงการจัดทำดัชนีสมรรถนะสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนารอบการประเมิน EPI รวมถึงฐานข้อมูล EPI ของประเทศ เพื่อใช้สำหรับการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) การบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติและพื้นที่ป่าไม้เศรษฐกิจ ในด้านพื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติ ระหว่างปี 2560 – 2565 มีสัดส่วนค่อนข้างคงที่ อยู่ระหว่างร้อยละ 31.68 – 31.57 ของพื้นที่ทั้งประเทศ โดยในปี 2565 เป็นปีที่มีปริมาณพื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติน้อยที่สุด คือร้อยละ 31.57 ซึ่งลดลงจากปี 2564 ประมาณร้อยละ 0.02 คิดเป็นพื้นที่ 76,459.41 ไร่ ทั้งนี้ สาเหตุสำคัญที่ทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดลง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use Change) หรือเกิดจากปัญหาไฟป่า (Forest Fire) ในขณะที่พื้นที่ป่าไม้เศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ อยู่ระหว่างการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งต้องรวบรวมข้อมูลพื้นที่ปลูกป่าทั่วประเทศ โดยมีโครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในกิจกรรมงานอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้รักษาสมดุลของระบบนิเวศ จำนวน 74,4096 ล้านไร่ และฟื้นฟู พัฒนาพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน และโครงการหยุดยั้งและป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานคุ้มครอง ปกป้องรักษาพื้นที่ ป่าอนุรักษ์ ป้องกันรักษาทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ลาดตระเวนพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามมาตรฐานระบบลาดตระเวนเชิงคุณภาพด้วยการประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยี

3) การใช้พลังงานทดแทนและพลังงานหมุนเวียน พลังงานทดแทนมีปริมาณการใช้ 11,718 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.69 จากปีที่ผ่านมา และพลังงานหมุนเวียนมีปริมาณการใช้ 9,323 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ ลดลงร้อยละ 2.59 จากปีที่ผ่านมา และสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายของประเทศไทยในปี 2566 อยู่ที่ร้อยละ 11.38 โดยมีโครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ โครงการพัฒนาเทคโนโลยีอนุรักษ์พลังงานสำหรับชุมชนและเกษตรสมัยใหม่ และโครงการพัฒนานวัตกรรมด้านพลังงานรุ่นใหม่

ประเด็นที่ 4.3 การมุ่งลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี 2593 และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี 2608

4.3.1 การมุ่งลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ โดยรูปแบบการลดก๊าซเรือนกระจกที่ผ่านมาของประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 ระยะด้วยกัน คือ ระยะแรกก่อนปี 2563 ประเทศไทยดำเนินการตามแผนการลดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมของประเทศ (Nationally Appropriate Mitigation Actions : NAMA) และระยะต่อมาระหว่างปี 2564 – 2573 ดำเนินการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contribution NDC)

1) การลดก๊าซเรือนกระจกตามแผนการลดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมของประเทศ (Nationally Appropriate Mitigation Actions : NAMA) มุ่งเน้นการดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกในสาขาพลังงานและขนส่ง โดยดำเนินมาตรการใน 2 กลุ่มมาตรการหลัก ได้แก่ การพัฒนาพลังงานทดแทน ประกอบด้วย มาตรการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนประเภทพลังงานธรรมชาติ มาตรการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนประเภทพลังงานชีวมวล มาตรการผลิตความร้อนจากพลังงานทดแทนประเภทพลังงานธรรมชาติ มาตรการผลิตความร้อนจากพลังงานทดแทนประเภทพลังงานชีวมวล มาตรการใช้ไบโอดีเซลในภาคการขนส่ง มาตรการใช้เอทานอลในภาคการขนส่ง และ การเพิ่มประสิทธิภาพพลังงาน ประกอบด้วย มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไฟฟ้า (โรงไฟฟ้าก๊าซธรรมชาติ และโรงไฟฟ้าถ่านหิน) มาตรการเกณฑ์มาตรฐานและติดฉลากอุปกรณ์เบอร์ 5 มาตรการพัฒนาระบบรถไฟฟ้ามวลชน และ มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพพลังงานจากการนำความร้อนทิ้งกลับมาใช้ (ผลิตไฟฟ้าและใช้ภายในโรงงาน) จากอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ ซึ่งการดำเนินการของ NAMA ได้สิ้นสุดลงในปี 2563

2) การลดก๊าซเรือนกระจกตามการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contribution NDC) ดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกใน 5 สาขา ตามแผนปฏิบัติการด้านการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ปี 2564 – 2573 ได้แก่ สาขาพลังงาน คมนาคมขนส่ง กระบวนการทางอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ การจัดการของเสียชุมชน และเกษตร ผ่านกลุ่มมาตรการรายสาขา ดังนี้

(1) สาขาพลังงาน ประกอบด้วยการดำเนินมาตรการอนุรักษ์พลังงานและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไฟฟ้า ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพพลังงานจากการนำความร้อนทิ้งกลับมาผลิตไฟฟ้าใช้ภายในโรงงาน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตความร้อนในอาคาร เกณฑ์มาตรฐานและติดฉลากอุปกรณ์เบอร์ 5 มาตรการพัฒนาพลังงานทดแทน ได้แก่ การผลิตไฟฟ้าและการผลิตความร้อนจากพลังงานธรรมชาติ พลังงานชีวมวล และการใช้ไบโอดีเซลการใช้เอทานอลในภาคการขนส่ง และมีอีก 1 มาตรการ ได้แก่ มาตรการเทคโนโลยีการดักจับและกักเก็บคาร์บอนไดออกไซด์ ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการศึกษา

(2) สาขาคมนาคมขนส่ง ดำเนินมาตรการส่งเสริมการใช้ยานยนต์ไฟฟ้า มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพยานยนต์ มาตรการพัฒนาระบบขนส่งในเมือง มาตรการพัฒนาระบบขนส่งและโลจิสติกส์ระหว่างเมือง มาตรการส่งเสริมพลังงานทางเลือกในอนาคตสำหรับภาคขนส่ง และมาตรการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการสนับสนุนด้านการคมนาคมขนส่ง โดยดำเนินการก่อสร้างรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนและรถไฟฟ้าชานเมือง

20 เส้นทาง (นับรวมส่วนต่อขยาย) และก่อสร้างรถไฟทางคู่ 32 เส้นทาง (ถนนจิระ - ขอนแก่น กับช่วงชุมทาง ฉะเชิงเทรา - คลองสิบก้า - แกลง)

(3) **สาขากระบวนการทางอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์** ดำเนินมาตรการการทดแทนปูนเม็ด และมาตรการการทดแทน/ปรับเปลี่ยนสารทำความเย็น โดยดำเนินการใช้วัสดุทดแทนปูนเม็ดในกระบวนการผลิตปูนซีเมนต์ไฮดรอลิกและการใช้วัสดุทดแทนปูนซีเมนต์ในคอนกรีตผสมเสร็จ และปรับเปลี่ยนสารทำความเย็นภายใต้โครงการ RAC NAMA และการกำจัดทำลายของเสียและสารทำความเย็นที่เสื่อมสภาพอย่างถูกวิธี

(4) **สาขาการจัดการของเสียชุมชน** ดำเนินมาตรการการจัดการขยะชุมชน มาตรการการจัดการน้ำเสียชุมชน มาตรการการจัดการน้ำเสียอุตสาหกรรม และมาตรการการสนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจกสาขาของเสียชุมชนและน้ำเสียอุตสาหกรรม โดยดำเนินการนำก๊าซจากบ่อฝังกลบขยะมูลฝอยไปเผาทิ้งหรือนำไปใช้ประโยชน์ เช่น การผลิตไฟฟ้า การเผาขยะมูลฝอยในเตาเผาเพื่อผลิตไฟฟ้า การฝังกลบขยะมูลฝอยแบบกึ่งใช้อากาศ การนำขยะอินทรีย์ไปทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น เพิ่มการรวบรวมน้ำเสียเข้าสู่ระบบและเพิ่มระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน และเพิ่มการผลิตก๊าซชีวภาพจากน้ำเสียอุตสาหกรรมด้วยการนำก๊าซมีเทนกลับมาใช้ประโยชน์

(5) **สาขาเกษตร** ดำเนินมาตรการจัดการของเสียภาคปศุสัตว์ โดยการนำก๊าซชีวภาพจากระบบบำบัดน้ำเสียฟาร์มปศุสัตว์ไปใช้ประโยชน์ จากฟาร์มสุกรที่มีระบบก๊าซชีวภาพ นอกจากนี้ในสาขาเกษตรมีมาตรการที่กำลังได้ขับเคลื่อนเพื่อช่วยลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ได้แก่ มาตรการลดการใช้ปุ๋ยเคมี และ มาตรการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง

4.3.2 ประเทศไทยอยู่ระหว่างการศึกษาระยะต้นตลาดคาร์บอนจากภาคสมัครใจเป็นภาคบังคับ เพื่อช่วยสนับสนุนการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเด็นด้านการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ถูกนำมากำหนดเป็นมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers: NTBs) ซึ่งปัจจุบันกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมอยู่ระหว่างการจัดทำ “ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ.” เพื่อผลักดันและปรับเปลี่ยนกิจกรรมในภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศให้เปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจและสังคมแบบคาร์บอนต่ำและปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ โดยร่างพระราชบัญญัติฯ มีการกำหนดหมวดที่เกี่ยวกับการผลักดันในการยกระดับตลาดคาร์บอนจากภาคสมัครใจเป็นภาคบังคับ เช่น ระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ระบบภาษีคาร์บอน และคาร์บอนเครดิต โดยร่างพระราชบัญญัติฯ ถือเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยยกระดับตลาดคาร์บอนให้มีศักยภาพและถือเป็นกรอบในการปฏิบัติให้แก่หน่วยงานทุกภาคส่วนเดินทางไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้มีหลายหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เช่น สรรพสามิตที่จัดเก็บภาษีคาร์บอนจากสินค้าน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมันโดยรวมไว้ในอัตราภาษีสรรพสามิตในปัจจุบัน องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ดำเนินโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER) ซึ่งเป็นกลไกการค้าคาร์บอนภาคสมัครใจที่อิงกลไกตลาด และมีการยกระดับเป็นโครงการ T-VER มาตรฐานขั้นสูง (Premium T-VER) เพื่อรองรับการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอนาคต และ สศช. อยู่ระหว่างดำเนินโครงการ Partnership for Action on Green Economy (PAGE) เพื่อศึกษาการจัดทำระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภาคบังคับ (Emissions Trading Scheme: ETS) ในการสนับสนุนนโยบายลดคาร์บอน/NDC/เป้าหมายภูมิอากาศของประเทศไทย

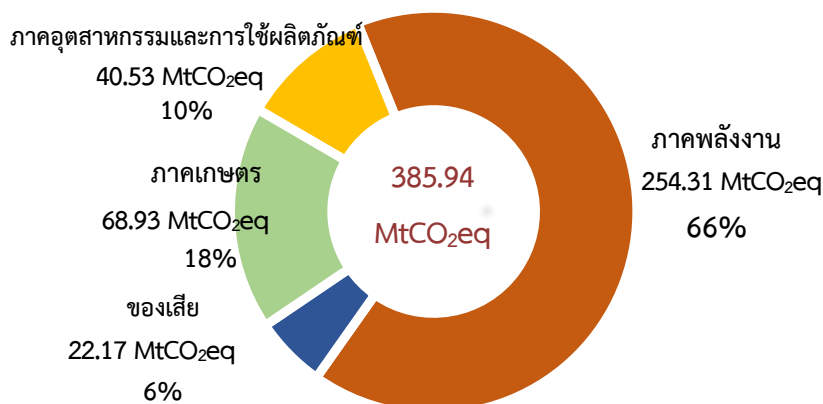
ผลการพัฒนาตามเป้าหมาย

ในระยะที่ผ่านมา ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด ปรับเปลี่ยนทั้งรูปแบบการผลิตและการบริโภคของประชาชนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ ซึ่งจากการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการภายใต้แผนพัฒนา ฉบับที่ 13 ในช่วงปีแรก พบว่าตัวชี้วัดระดับเป้าหมายหลักที่ 4 การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน ยังไม่สามารถสะท้อนการบรรลุค่าเป้าหมายตามที่แผนพัฒนา ฉบับที่ 13 กำหนด (ให้ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 เมื่อเทียบกับปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกรณีปกติในปี 2570) เนื่องจากการจัดทำรายงานข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศเป็นารายงานข้อมูลย้อนหลัง 2 ปี และจากรายงานข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศล่าสุดเป็นข้อมูลในปี 2565 อย่างไรก็ตามปริมาณการลดก๊าซเรือนกระจกภาพรวมของประเทศที่ผ่านมา มีแนวโน้มในทางที่ดีขึ้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวมภายในประเทศล่าสุด

ข้อมูลล่าสุดจากรายงานความโปร่งใสรายสองปี ฉบับที่ 1 (Thailand's First Biennial Transparency Report: BTR1) พบว่า ในปี 2565 ประเทศไทยมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมด (ไม่รวมภาคป่าไม้และการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน) คิดเป็น **385.94 MtCO₂eq** โดยภาคพลังงานและขนส่งเป็นภาคที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุดของประเทศคิดเป็นร้อยละ 65.89 (254.31 MtCO₂eq) ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมด รองลงมาเป็นภาคเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 17.86 (68.93 MtCO₂eq) ภาคอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 10.50 (40.53 MtCO₂eq) และของเสีย คิดเป็นร้อยละ 5.75 (22.17 MtCO₂eq) ตามลำดับ

ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย ปี 2565

ที่มา : รายงานความโปร่งใสรายสองปี ฉบับที่ 1 (Thailand's First Biennial Transparency Report: BTR1) กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

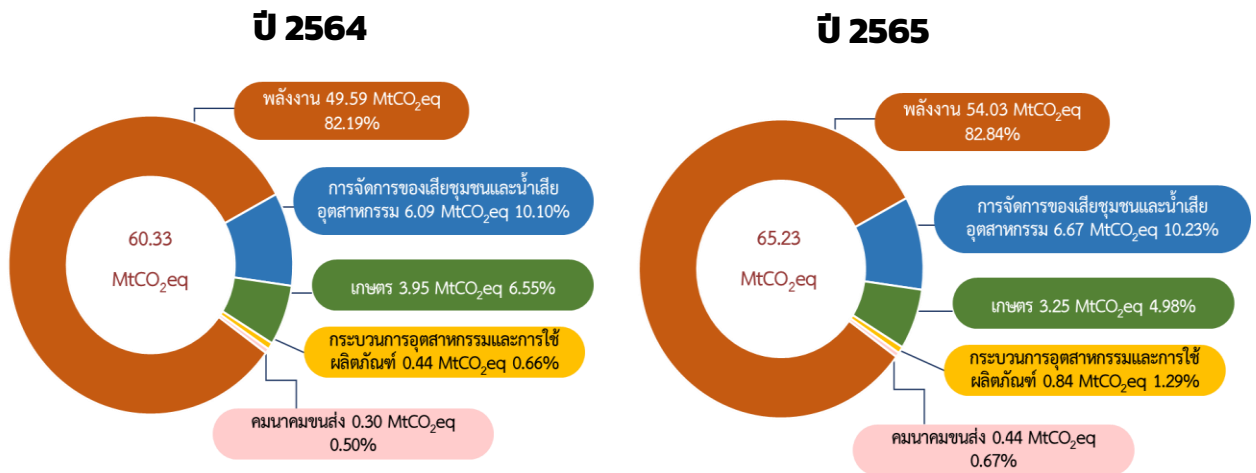
การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามมาตรการลดผลกระทบที่สำคัญของไทย

จากการที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเมื่อปี 2537 รัฐบาลได้เร่งดำเนินการมาตรการบรรเทาผลกระทบตามพันธะสัญญาที่กำหนดไว้ ทำให้ประเทศไทยสามารถลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกกลางจากกรณีปกติอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2563 ซึ่งเป็นปีที่สิ้นสุดการดำเนินการตามการดำเนินงานลดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมของประเทศไทย (Nationally Appropriate Mitigation Action: NAMA) พบว่า ประเทศไทยสามารถลดก๊าซเรือนกระจกได้ 56.54 MtCO₂eq คิดเป็นร้อยละ 15.40 ในสาขาพลังงานและขนส่ง ส่งผลให้สถานะของประเทศไทยอยู่ในระดับบรรลุค่าเป้าหมายตามระยะแรกที่มีค่าเป้าหมายอยู่ที่ร้อยละ 7 - 20 หรือ (25 - 73 MtCO₂eq) เมื่อเทียบกับกรณีปกติ (BAU)

ตั้งแต่ ปี 2564 เป็นต้นมา ประเทศไทยเร่งดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกภายใต้เป้าหมายการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contribution: NDC) ตามความตกลงปารีสที่มีเป้าหมายในการควบคุมอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกไม่ให้สูงเกินกว่า 2 องศาเซลเซียส และมุ่งเป้าไม่ให้เกิน 1.5 องศาเซลเซียส เมื่อเทียบกับก่อนยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ในช่วง 5 ปี ซึ่งมีเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ภายในปี 2593 และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) ภายในปี 2608 และมีการยกระดับค่าเป้าหมายในการลดก๊าซเรือนกระจกเป็นร้อยละ 30 - 40 จาก BAU ภายในปี พ.ศ. 2573 โดยดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกใน 5 สาขา ได้แก่ สาขาพลังงาน คมนาคมขนส่ง กระบวนการทางอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ การจัดการของเสียชุมชน และเกษตร โดยในปี 2564 มีปริมาณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเท่ากับ 60.35 MtCO₂eq คิดเป็นร้อยละ 10.87 และในปี 2565 มีปริมาณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้นเป็น 65.23 MtCO₂eq คิดเป็นร้อยละ 11.75 โดยพบว่า ภาคพลังงานมีปริมาณการลดก๊าซเรือนกระจกสูงที่สุดทั้งสองปี คือ 49.59 MtCO₂eq และ 54.03 MtCO₂eq ตามลำดับ

การลดก๊าซเรือนกระจก ปี 2564 - 2565

สาขา	ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดได้ (MtCO ₂ e)	
	2564	2565
พลังงาน	49.59	54.03
คมนาคมขนส่ง	0.30	0.44
กระบวนการทางอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์	0.44	6.67
การจัดการของเสียชุมชน	6.09	0.84
เกษตร	3.95	3.25
รวม	60.33	65.23
ร้อยละ	10.87	11.75

ที่มา : รายงานความโปร่งใสรายสองปี ฉบับที่ 1 (Thailand's First Biennial Transparency Report: BTR1) (ฉบับประชาชน) กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

โดยมาตรการในการลดก๊าซเรือนกระจกในปี 2565 ผ่านการดำเนินการใน 5 สาขา ได้แก่ สาขาพลังงาน คมนาคมขนส่ง กระบวนการทางอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์ การจัดการของเสียชุมชน และเกษตร ดังนี้ (ตารางแสดงผลการลดก๊าซเรือนกระจกจากมาตรการรายสาขา ปี 2565)

แม้ในภาพรวมผลการพัฒนาเพื่อการเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืนของประเทศในช่วงปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังไม่สะท้อนการบรรลุค่าเป้าหมายของแผนฯ แต่การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของไทยมีแนวโน้มเป็นไปในทางที่ดีขึ้น อีกทั้งทรัพยากรธรรมชาติถูกนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ คำนวณ และสมดุลกับฐานทรัพยากรของประเทศมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจกทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น ส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรงและมีความถี่เพิ่มขึ้น อาทิ อุทกภัย วาตภัย ภัยจากแผ่นดินไหว และคลื่นสึนามิ นำไปสู่ความเสียหายและความสูญเสียทั้งต่อชีวิต ทรัพย์สิน และทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาดังกล่าวจึงยังเป็นประเด็นท้าทายความสามารถในการจัดการกับภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงของประเทศไทยในช่วงการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ในระยะต่อไป

ตารางแสดงผลการลดก๊าซเรือนกระจกจาก มาตรการรายสาขา ปี 2565

มาตรการลดก๊าซเรือนกระจก	ปริมาณก๊าซเรือนกระจก ที่ลดได้ (MtCO ₂ eq)
สาขาลงงาน	
กลุ่มมาตรการอนุรักษ์พลังงานและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไฟฟ้า (Energy Efficiency)	
1. การเพิ่มประสิทธิภาพพลังงานจากการนำความร้อนทิ้งกลับมาผลิตไฟฟ้าใช้ภายในโรงงาน	0.64
2. การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานไฟฟ้าในภาคอุตสาหกรรมการผลิต*	0.78
3. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตความร้อนในภาคอุตสาหกรรมการผลิต	0.59
4. การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานไฟฟ้าในอาคาร*	0.13
5. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตความร้อนในอาคาร หมายเหตุ ไม่รวมการเปลี่ยนอุปกรณ์ติดฉลากเบอร์ 5 ในโรงงานและอาคารควบคุม (ยกเว้นหลอด LED)	0.002
6. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไฟฟ้า (กฟผ. และ IPP)	4.22
7. เกณฑ์มาตรฐานและติดฉลากอุปกรณ์เบอร์ 5	1.36
รวม	7.72
กลุ่มมาตรการพัฒนาพลังงานทดแทน (Renewable Energy)	
8. การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนประเภทพลังงานธรรมชาติ	7.47
9. การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนประเภทพลังงานชีวภาพ	12.43
10. การผลิตความร้อนจากพลังงานทดแทนประเภทพลังงานธรรมชาติ	0.04
11. การผลิตความร้อนจากพลังงานทดแทนประเภทพลังงานชีวภาพ	20.55
12. การใช้ไบโอดีเซลในภาคการขนส่ง	3.73
13. การใช้เอทานอลในภาคการขนส่ง	2.09
รวม	46.31
รวมทั้งหมด	54.03
สาขาคมนาคมขนส่ง	
กลุ่มมาตรการพัฒนาระบบขนส่งในเมือง (Urban Mobility)	
14. การก่อสร้างรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนและรถไฟชานเมือง 20 เส้นทาง (นับรวมส่วนต่อขยาย)	0.28
กลุ่มมาตรการพัฒนาระบบขนส่งและโลจิสติกส์ระหว่างเมือง (Inter-urban Transport and Green Logistic)	
15. การก่อสร้างรถไฟทางคู่ 32 เส้นทาง (ถนนจิระ - ขอนแก่น กับช่วงชุมทาง ฉะเชิงเทรา - คลองสิบเก้า - แก่งคอย)	0.16
รวมทั้งหมด	0.44
สาขากระบวนการอุตสาหกรรมและการใช้ผลิตภัณฑ์	
กลุ่มมาตรการทดแทนปูนเม็ด	
16. การใช้วัสดุทดแทนปูนเม็ดในกระบวนการผลิตปูนซีเมนต์ไฮดรอลิก	0.37
17. การใช้วัสดุทดแทนปูนซีเมนต์ในคอนกรีตผสมเสร็จ	0.47
รวมทั้งหมด	0.84
สาขาการจัดการของเสียชุมชน และน้ำเสียอุตสาหกรรม	
กลุ่มมาตรการจัดการขยะชุมชน	
18. การนำก๊าซจากบ่อฝังกลบขยะมูลฝอย (Landfill Gas) ไปใช้ประโยชน์	0.96

มาตรการลดก๊าซเรือนกระจก	ปริมาณก๊าซเรือนกระจก ที่ลดได้ (MtCO ₂ eq)
19. การเผาขยะมูลฝอยในเตาเผาเพื่อผลิตไฟฟ้า (Waste to Energy)	0.88
20. การฝังกลบขยะมูลฝอยแบบกึ่งใช้อากาศ (Semi – Aerobic Landfill)	0.0001
21. การนำขยะอินทรีย์ไปทำปุ๋ยหมัก (Composting)	0.30
22. การนำขยะอินทรีย์ไปหมักแบบไร้อากาศ (Anaerobic Digestion)	0.01
23. การนำขยะอินทรีย์ไปบำบัดเชิงกลชีวภาพ (Mechanical Biological Treatment)	0.62
กลุ่มมาตรการการจัดการน้ำเสียชุมชน	
24. การจัดการน้ำเสียชุมชนด้วยระบบบำบัดน้ำเสียรวม	0.01
กลุ่มมาตรการการจัดการน้ำเสียอุตสาหกรรม	
25. การเพิ่มการผลิตก๊าซชีวภาพจากน้ำเสียอุตสาหกรรมด้วยการนำก๊าซมีเทนกลับมาใช้ประโยชน์	3.89
รวมทั้งหมด	6.67
สาขาเกษตร	
26. การจัดการของเสียในภาคปศุสัตว์	3.25
รวมทั้งหมด	3.25
รวมทั้งหมด 5 สาขา	65.23

เป้าหมายหลักที่ 5 การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ได้กำหนดเป้าหมายหลักที่ 5 คือ การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ ให้ความสำคัญกับการสร้างความพร้อมในการรับมือและแสวงหาโอกาสจากการเป็นสังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยโรคระบาด และภัยคุกคามทางไซเบอร์ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและกลไกทางสถาบันที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล รวมทั้งการปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารงานของภาครัฐให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีได้อย่างทันเวลา มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล ทั้งนี้ได้กำหนดดัชนีรวมสะท้อนความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ (1) ชีตความสามารถของการปฏิบัติตามกฎอนามัยระหว่างประเทศและการเตรียมความพร้อมฉุกเฉินด้านสุขภาพ มีค่าเป้าหมายร้อยละ 90 โดยสมรรถนะหลักแต่ละด้านไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (2) ความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ กำหนดให้อยู่ในระดับเฉลี่ย 5 ปี (ปี 2566 – 2570) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 (3) ความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล กำหนดให้อยู่ในระดับที่ 30 และ (4) ประสิทธิภาพของรัฐบาล ตั้งเป้าหมายให้อยู่ในระดับที่ 15 ในปี 2570 ผ่านประเด็นการพัฒนาสำคัญ 4 ประเด็น ได้แก่ (1) การสร้างความพร้อมในการรับมือและแสวงหาโอกาสจากการเป็นสังคมสูงวัย (2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยโรคระบาด และภัยคุกคามทางไซเบอร์ (3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและกลไกทางสถาบันที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล และ (4) การปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารงานของภาครัฐให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี มีผลการดำเนินการ ดังนี้

สรุปความก้าวหน้าการพัฒนาตามเป้าหมายที่ 5 การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่

ประเด็นที่ 5.1 การสร้างความพร้อมในการรับมือและแสวงหาโอกาสจากการเป็นสังคมสูงวัย

ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์³² ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2566 โดยโครงสร้างประชากรไทย มีสัดส่วนผู้สูงอายุมากขึ้น ร้อยละ 20.17 ของประชากรทั้งหมด ในขณะที่สัดส่วนประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ร้อยละ 16.22 และร้อยละ 63.60 ตามลำดับ ในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยจึงเร่งเตรียมความพร้อมของประเทศรองรับสังคมสูงวัย ทั้งด้านการส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการที่รองรับการใช้ชีวิตของประชากรสูงวัย รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อบรรเทาภาระการพึ่งพิงของประชากรวัยแรงงาน มีการดำเนินการสำคัญ ดังนี้

5.1.1 ภาครัฐจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน จัดการอบรมเพื่อประกอบอาชีพ และให้บริการด้านสาธารณสุขทั้งด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ในระยะหนึ่งปีที่ผ่านมาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ

1) ผู้สูงอายุเข้าถึงแหล่งเงินทุน และได้รับการอบรมเพื่อการประกอบอาชีพ โดยกองทุนผู้สูงอายุ ซึ่งให้การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพแก่ผู้สูงอายุ โดยในปีงบประมาณ 2566 มีผู้สูงอายุได้รับการอนุมัติกู้ยืมเงินเพื่อประกอบอาชีพ 6,267 คน หากรวมงบประมาณและทุนหมุนเวียนด้วย ผู้สูงอายุที่ได้รับการอนุมัติ จะมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 8,715 คน³³ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ดำเนินโครงการฝึกอบรมแรงงานผู้สูงอายุ เพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ โดยในปีงบประมาณ 2566 มีผู้สูงอายุเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 2,706 คน สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 2,600 คน ในจำนวนนี้ มีผู้ผ่านการฝึกอบรม 2,698 คน และที่ผ่านการฝึกอบรมและมีงานทำ ร้อยละ 92.67 มีรายได้เฉลี่ย 8,325 บาท/คน/เดือน

2) ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงสามารถเข้าถึงบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเพิ่มขึ้น โดยสัดส่วนผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขในปี 2566 อยู่ที่ร้อยละ 96.20 ซึ่งบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ โครงการขับเคลื่อนระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิงระยะยาวแบบบูรณาการ (Long Term Care: LTC) การพัฒนาบุคลากรเพื่อการดูแลผู้สูงอายุ การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถอยู่อาศัยในบ้านของตนเอง³⁴

ส่วนด้านสุขภาพจิตนั้น ภาครัฐมีมาตรการดูแลจิตใจ ผ่านโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ 2566 โดยมุ่งสร้างเสริมและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายให้กับศูนย์สุขภาพจิต 13 แห่ง มีผู้สูงอายุเข้าถึงระบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางใจ 186,698 คน และโครงการพัฒนาระบบการดูแลฟื้นฟูสมรรถนะผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพจิต และพฤติกรรมที่ผิดปกติ มีผู้สูงอายุสมองเสื่อมที่มีปัญหาพฤติกรรมและจิตใจได้รับการฟื้นฟูสภาพ 77,000 คน และผู้ป่วยที่รับบริการในโรงพยาบาลจิตเวชและโรงพยาบาลในพื้นที่นาร่อง 6,391 คน นอกจากนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)

³² สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) จะเป็นสังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน และมีอัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 20 ขึ้นไป หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปที่อยู่จริงในพื้นที่ต่อประชากรทุกช่วงอายุในพื้นที่เดียวกัน อัตราเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 14 ขึ้นไป

³³ สรุปผลการดำเนินงาน แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ 2566 กรมกิจการผู้สูงอายุ

³⁴ รายละเอียดผลการดำเนินงานได้กล่าวไว้แล้วในเป้าหมายหลักที่ 2 การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่

ได้ดำเนินโครงการปรับสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้สูงอายุให้เหมาะสมและปลอดภัย 8,253 แห่ง³⁵ และโครงการเสริมสร้างชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ 2 แห่ง นอกจากนี้ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) อยู่ระหว่างดำเนินโครงการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม โดยมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 4 แห่ง

5.1.2 ภาครัฐส่งเสริมธุรกิจ/ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุผ่านมาตรการจูงใจด้านสิทธิประโยชน์การยกเว้นภาษีเงินได้ โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการแพทย์ในประเทศไทยผ่านการส่งเสริมการลงทุนเกี่ยวกับธุรกิจทางการแพทย์มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งภาคการผลิต และการบริการ อาทิ ให้การส่งเสริมการลงทุนในกิจการผลิตยา ผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ การให้บริการสถานพยาบาลและบริการทางการแพทย์ ซึ่งกิจการเหล่านี้เกี่ยวเนื่องกับการดูแล รักษา บำบัด และฟื้นฟูผู้สูงอายุด้วยเช่นกัน และเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ และการคาดประมาณว่าในอีกไม่เกิน 15 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะกลายเป็น “สังคมสูงอายุระดับสุดยอด” (Super Aged Society) เมื่อสัดส่วนของประชากรที่มีอายุมากกว่า 60 ปีสูงถึงร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด³⁶ ดังนั้น BOI จึงได้กระตุ้นให้เกิดการลงทุนในกิจการดูแลผู้สูงอายุอย่างครบวงจรเมื่อปลายปี 2563 ใน 2 กิจการใหม่ ได้แก่ กิจการโรงพยาบาลผู้สูงอายุ (จะได้รับสิทธิประโยชน์ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 5 ปี) กิจการศูนย์ดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง (จะได้รับสิทธิประโยชน์ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 3 ปี) และกิจการวิจัยทางคลินิก (จะได้รับสิทธิประโยชน์ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปี โดยไม่จำกัดวงเงิน) เนื่องจาก BOI เล็งเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสุขภาพและการแพทย์ที่จะถูกนำมาใช้ในการดูแล รักษาหรือฟื้นฟูสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้สูงอายุมีความต้องการผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีคุณลักษณะเฉพาะ นอกจากนี้ ยังได้ส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาหารสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ กิจการอาหารทางการแพทย์ และกิจการผลิตภัณฑ์เสริมอาหารสำหรับผู้สูงอายุ (จะได้รับสิทธิประโยชน์ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปี)

ประเด็นที่ 5.2 การเตรียมความพร้อมรับมือภัยธรรมชาติและเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและแปรปรวนรุนแรง เช่น ปรากฏการณ์เอลนีโญ-ลานีญา สภาพทางอุตุนิยมวิทยา สภาพพื้นที่ ความชื้นฝน และตำแหน่งที่ฝนตก เป็นต้น ส่งผลโดยตรงต่อสภาพแวดล้อมในการทำเกษตรและปริมาณผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้ง ข้อจำกัดในการดำเนินโครงการด้านชลประทานขนาดใหญ่เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งและอุทกภัย โดยเฉพาะการสร้างการยอมรับจากชุมชนในพื้นที่ ซึ่งในช่วงปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการเตรียมความพร้อมในหลายด้าน อาทิ

³⁵ ที่มา: สรุปผลการดำเนินงาน แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ 2566 กรมกิจการผู้สูงอายุ

³⁶ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

5.2.1 ประเทศไทย มี "ระบบเตือนภัย" เพื่อรับมือภัยพิบัติด้านน้ำและควบคุมการใช้น้ำในภาคเกษตรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และป้องกันหรือบรรเทาการสูญเสียของผลผลิตทางการเกษตรในภาวะฝนทิ้งช่วง รวมทั้งสามารถเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำให้มีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเกษตรกรรม โดยการขยายผล และกำหนดหลักเกณฑ์ต้นแบบการจัดการน้ำชุมชน และถ่ายทอดองค์ความรู้ในการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ในปี 2566 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำท่วม-น้ำแล้ง ด้วยมาตรการป้องกันแบบครบวงจร ตั้งแต่ “ก่อนเกิดภัย” “ระหว่างเกิดภัย” และการแก้ไขปัญหาน้ำใน “ระยะยาว” โดยมี “ระบบเตือนภัย” ที่มีการจัดระบบติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีมาตรการ “บรรเทาความเดือดร้อน” แก่ประชาชนให้ได้มากที่สุดและทันทั่วถึง โดยดำเนินการผ่านโครงการสำคัญ อาทิ (1) โครงการการจัดการงานชลประทานด้วยการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ชลประทาน 34.74 ล้านไร่ ให้สามารถรับมือภัยพิบัติด้านน้ำและควบคุมการใช้น้ำภาคเกษตรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งมีพื้นที่ได้รับการป้องกันและลดผลกระทบ จำนวน 173,505 ไร่ (2) โครงการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ด้วยโรงสูบบนฝั่งและระบบกระจายน้ำ รวมถึงส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ประโยชน์ตามศักยภาพของดิน และฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และ (3) การปฏิบัติการฝนหลวงและการดัดแปรสภาพอากาศ (Weather Modification) เพื่อป้องกัน/บรรเทา/แก้ไขภาวะความแห้งแล้ง อันจะเป็นการป้องกันหรือบรรเทาการสูญเสียของผลผลิตทางการเกษตรในภาวะฝนทิ้งช่วง รวมทั้งเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำให้มีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเกษตรกรรม โดยมีปริมาณฝนจากการปฏิบัติการฝนหลวงในพื้นที่การเกษตร 918.71 ล้าน ลบ.ม. (เป้าหมาย 1,100 ล้าน ลบ.ม.) และในเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ 416.66 ล้าน ลบ.ม. (เป้าหมาย 450 ล้าน ลบ.ม.)

นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำ ยังได้ดำเนินการกิจกรรมแจ้งข้อมูลเพื่อการเตือนภัยน้ำป่าไหลหลากและดินถล่มโดยมีระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System :EWS) เชื่อมโยงข้อมูลมายังส่วนกลางเพื่อประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อแจ้งเตือนภัย และการดำเนินการจัดการสภาวะวิกฤติ ภาวะภัยแล้งและภาวะน้ำท่วม ในพื้นที่นอกเขตชลประทาน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กรมทรัพยากรน้ำ ได้รับงบประมาณในการดำเนินการด้านการแจ้งข้อมูลเตือนภัย ประกอบด้วย 1) โครงการติดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) สำหรับพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย ในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขา 2) โครงการบำรุงรักษาระบบเตือนภัยน้ำท่วม-ดินถล่ม (Early Warning) 3) โครงการซ่อมแซมระบบเตือนภัยน้ำท่วม-ดินถล่ม (Early Warning) และ 4) โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้รู้ประจำสถานีเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) สำหรับพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย-ดินถล่มในพื้นที่ลาดชันและพื้นที่ราบเชิงเขา (รายงานประจำปี 2566 กรมทรัพยากรน้ำ)

5.2.2 หน่วยงานระดับจังหวัดและในพื้นที่เสี่ยงสำคัญมีการเชื่อมโยงข้อมูลหลายมิติและใช้แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงจากภัยธรรมชาติและเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับพื้นที่³⁷ ในการบริหารจัดการความเสี่ยงต่างๆ โดยหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) กรมโยธาธิการและผังเมือง (ยผ.) สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ศูนย์อำนวยการน้ำแห่งชาติ ได้มีการบูรณาการเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือและบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยงภัยต่างๆ ในระดับจังหวัดอย่างครอบคลุม และ ปภ. ได้จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ระดับจังหวัด ครอบคลุม 76 จังหวัดทั่วประเทศ และส่งเสริมการใช้มาตรการเชิงป้องกัน (Preventive

³⁷ รายละเอียดผลการดำเนินงานได้กล่าวไว้แล้วในเป้าหมายหลักที่ 4 การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคสู่ความยั่งยืน

Measure) ก่อนเกิดภัย เช่น การนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาช่วยบรรเทาปัญหา พร้อมกับการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาประเมินความเสียหายด้วย

5.2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีการวางแผนและเตรียมความพร้อมในการจัดการด้านภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นระบบ โดยจากข้อมูลปี 2566 มี อปท. ที่มีการจัดทำแผนด้านภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแล้วจำนวน 5,467 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 70.32 จากจำนวน อปท. ทั้งหมดของประเทศ โดยเพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2565 115 แห่ง และคาดว่าจะในปี 2570 จะจัดทำแผนได้ครบทั้ง 7,774 แห่ง (ศูนย์ข้อมูลสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2566) แสดงให้เห็นว่าส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดและแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการเตรียมทรัพยากรทุกด้านของหน่วยงานทุกภาคส่วนให้พร้อมสำหรับการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย และเสริมสร้างองค์ความรู้ในระดับพื้นที่

5.2.4 ชุมชน ท้องถิ่น อาสาสมัคร และเครือข่าย มีความสามารถในการจัดการความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเบื้องต้นได้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น โดยในปีงบประมาณ 2566 ปก. ดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยมีหมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้รับการอบรมโครงการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ภายใต้แนวคิดการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community Based Disaster Risk Management: CBDRM) จำนวน 16,188 หมู่บ้าน จากจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 75,142 หมู่บ้านทั่วประเทศ (จำนวนหมู่บ้านอ้างอิงข้อมูลจากกรมการปกครอง 9 กุมภาพันธ์ 2567) และมีจำนวนอาสาสมัครที่ได้รับการฝึกอบรมโครงการเพิ่มศักยภาพเครือข่าย อาสาสมัคร (มิสเตอร์ เตือนภัย) จำนวน 35,789 คน (ยอดสะสม) โดยเมื่อพิจารณาข้อมูลตั้งแต่ปี 2560 มีจำนวนเพิ่มขึ้นต่อเนื่องแม้ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และยังมีการดำเนินการในพื้นที่ตัวอย่าง 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น ชัยภูมิ ตาก พังงา เพชรบูรณ์ และศรีสะเกษ และกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครและประชาชนในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยและดินโคลนถล่ม รวมทั้งมีการฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการ ทั้งในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อทดสอบระบบบัญชาการเหตุการณ์ การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานและบุคลากรด้านการจัดการสาธารณภัย และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน อาสาสมัคร และจิตอาสา นอกจากนี้ กรมทรัพยากรธรณีได้ดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ “ผู้รู้”³⁸ ประจำสถานีเตือนภัยล่วงหน้า และผู้นำชุมชน/หมู่บ้านในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย ดินถล่มในพื้นที่ลาดชันและพื้นที่ราบเชิงเขา

³⁸ “ผู้รู้” คือ ผู้นำชุมชนอาสาสมัคร/ผู้มีจิตอาสา ซึ่งเป็นตัวแทนประชาชนของหมู่บ้านที่ตั้งสถานีเตือนภัยล่วงหน้า โดยมีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลที่ตรวจวัดได้ที่สถานีเตือนภัยล่วงหน้า ประสานกับเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรน้ำในการติดตามสถานการณ์ในพื้นที่และแจ้งเตือนภัยให้ประชาชนในพื้นที่หมู่บ้าน และหมู่บ้านครอบคลุมได้ทราบล่วงหน้า สถานีเตือนภัยที่ติดตั้งขึ้นจะใช้ไฟฟ้าจากบ้านผู้รู้ ผู้รู้จะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการดูแลสถานีเตือนภัย อ่านค่าน้ำฝนรายวัน และเมื่อมีสถานการณ์เสี่ยงพิบัติภัย ผู้รู้จะทำหน้าที่ประสาน เฝ้าระวังสถานการณ์ควบคู่กับเจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรน้ำผ่านโทรศัพท์มือถือ หรือช่องทางการสื่อสารอื่น และเป็นผู้ประสานแจ้งข้อมูลให้ผู้นำชุมชนใช้ในการตัดสินใจอพยพประชาชนไปยังพื้นที่ปลอดภัย

ประเด็นที่ 5.3 การสร้างความพร้อมโครงสร้างพื้นฐาน และการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล โดย

5.3.1 การส่งเสริมการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ โดยสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ได้ดำเนินโครงการ The Smart City Solution Awards 2023 เพื่อค้นหาระบบบริการเมืองอัจฉริยะดีเด่นในแต่ละมิติของเมืองอัจฉริยะ 7 ด้าน เพื่อเข้าร่วมจัดงาน Thailand Smart City Expo 2023 ตลอดจนสนับสนุนพื้นที่ที่มีความพร้อมเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยการประกาศเป็นเขตส่งเสริมเมืองอัจฉริยะ นอกจากนี้ ยังเร่งผลักดันให้มีการขยายจำนวนพื้นที่เมืองอัจฉริยะและจัดทำแผนพัฒนาเมืองฯ เพิ่มขึ้น โดยการส่งเสริมให้ใช้ Smart City Framework ในการวางแผนพัฒนาและบริหารจัดการเมือง ส่งเสริมให้เทศบาลประยุกต์ใช้นวัตกรรมระบบบริการเมืองอัจฉริยะ เช่น ศูนย์สั่งการนครยะลา ระบบตรวจจับการฝ่าฝืนกฎจราจรในพื้นที่เทศบาลนครสวรรค์ และแพลตฟอร์มสัญจรอัจฉริยะในพื้นที่จังหวัดสตูล เป็นต้น

ผลจากการดำเนินโครงการ The Smart City Solution Awards 2023 ทำให้ไทยเกิดเมืองอัจฉริยะที่มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืนกระจายตัวอยู่ทั่วทุกภาค โดยปัจจุบันมีจำนวนเมืองอัจฉริยะสะสมตั้งแต่ปี 2564 จนถึงเดือนมิถุนายน 2567 จำนวน 36 เมืองใน 24 จังหวัด ตามประกาศคณะกรรมการขับเคลื่อนและบริหารโครงการเมืองอัจฉริยะ กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ได้แก่ ภาคเหนือ 7 เมือง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 เมือง ภาคกลาง 8 เมือง ภาคตะวันออก 7 เมือง และภาคใต้ 11 เมือง และในปี 2566 สศช. ได้ริเริ่มศึกษาแนวทางการจัดทำดัชนีชี้วัดแบบผสมเบื้องต้น โดยยึดกรอบการติดตามการพัฒนาเมืองของโลก (The Global Urban Monitoring Framework: UMF) จัดทำโดย โครงการตั้งถิ่นฐานมนุษย์แห่งสหประชาชาติ

ประเด็นที่ 5.4 การปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารงานของภาครัฐให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีได้อย่างทันเวลามีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

5.4.1 การดำเนินการปรับเปลี่ยนงานบริการภาครัฐให้เป็นดิจิทัลมีความคืบหน้าระดับดี โดยปัจจุบันงานบริการประชาชนโดยภาครัฐของไทยมีจำนวนทั้งหมด 3,830 งานบริการ และมีการพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบดิจิทัล (e-Service) 2,420 งานบริการ แบ่งเป็นงานบริการที่พัฒนาเป็นรูปแบบดิจิทัลสำเร็จแล้ว 1,421 งานบริการ และอยู่ระหว่างการพัฒนา 999 งานบริการ ในปี 2566 คิดเป็นร้อยละ 63.19 ของงานบริการภาคประชาชนของภาครัฐทั้งหมด (ข้อมูลจากคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ความก้าวหน้าในการดำเนินการดังกล่าวอยู่ในระดับดี เมื่อเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดให้ปรับเปลี่ยนงานบริการภาครัฐให้เป็นดิจิทัลทั้งหมดภายในปี 2570 นอกจากนี้ คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งเป้าหมายให้ภาครัฐต้องมีการเชื่อมโยงระบบกับบริการ Digital ID และสามารถใช้งานได้ทั้งหมดร้อยละ 100 ภายในปี 2568 โดยสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือ ETDA (เอ็ตด้า) ทำหน้าที่ผลักดัน ประสาน และให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ Digital ID ในทุกภาคส่วน

5.4.2 ภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนให้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน และการให้บริการสาธารณะมากขึ้น โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลจราจร และการบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้แก่ประชาชน ดังนี้

1) พัฒนาจุดเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลจราจรอินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ ปัจจุบันประเทศไทยได้พัฒนาจุดเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลจราจรอินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศ มีจำนวนทั้งหมด 11 จุด และมีปริมาณแบนด์วิดท์ที่เชื่อมต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกิดเวย์ไปต่างประเทศ จำนวน 23.33 Tbps ในปี 2566

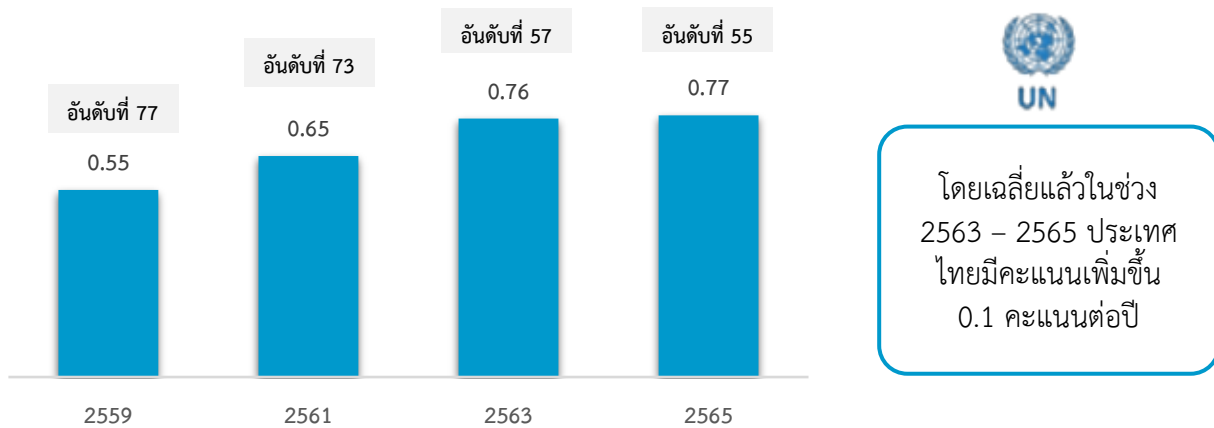
2) ให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่สามารถเข้าถึงและพร้อมใช้แก่ประชาชนโดยครอบคลุมพื้นที่ ทุกหมู่บ้าน พื้นที่ชุมชน และสถานที่ท่องเที่ยว ประชาชนใช้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ร้อยละ 16.85 ของจำนวนประชากร ในไตรมาส 4 ของปี 2563 ลดลงเป็นร้อยละ 16.78 ของจำนวนประชากร ในไตรมาส 4 ของปี 2566 (หรือมีอัตราการเติบโตร้อยละ -0.42)

5.4.3 งานบริการภาครัฐเพื่อภาคธุรกิจ (Biz Portal) มีการขยายการใช้ระบบ Single Submission สำหรับระบบงานอนุมัติอนุญาตต่างๆ ของภาครัฐมากขึ้น โดยในปี 2566 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) และสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ได้ขยายระบบการอนุมัติ อนุญาตแบบดิจิทัล อาทิ ค่าขอรับใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ ครอบคลุมการสมัครสอบและการขออนุญาตการ ขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการโรคศิลปะในสาขาต่างๆ ค่าขอรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ในแต่ละประเภท รวมทั้งขยายพื้นที่ให้บริการแบบดิจิทัลเต็มรูปแบบในต่างจังหวัด นอกจากนี้ ยังมีการร่วมมือกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เร่งรัดการเชื่อมโยงข้อมูลโดยใช้ ID เดียว และมีแผนที่จะปรับปรุง Biz Portal ในปี 2567 เพื่อให้บริการผู้ประกอบการในการขอใบอนุญาตหรือใบรับรองในการประกอบธุรกิจผ่านทางออนไลน์แบบเบ็ดเสร็จ (Single Submission) เพิ่มเติม ในเบื้องต้นตั้งเป้าหมายในสาขารัฐกิจที่มีกลุ่มผู้ประกอบการ SME เป็นจำนวนมาก อาทิ อาหาร และบริการเพื่อสุขภาพ พร้อมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลใบอนุญาตหรือใบรับรองของผู้ประกอบการ SME จากหน่วยงานต่างๆ ในรูปแบบ e-Document โดยสามารถรวบรวมและแสดงผลได้ผ่านทาง แอปพลิเคชัน SME CONNEXT และ Biz Portal เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการในการเก็บเป็นข้อมูล และสามารถส่งต่อไปยังหน่วยงานหรือกิจกรรมอื่นเพื่อรับการส่งเสริมต่อไปได้

5.4.4 ภาครัฐมีความทันสมัย ใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและบริการประชาชน เพิ่มขึ้น มีความก้าวหน้าการดำเนินงาน ดังนี้

1) ภาครัฐไทยมีระดับการเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ที่ดีขึ้น สะท้อนจากดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government Development Index: EGDI) ที่จัดทำโดยสำนักงานกิจการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (UNDESA) ในปี 2565 ประเทศไทยมีคะแนนดัชนีอยู่ที่ 0.766 คะแนน โดยอยู่ในอันดับที่ 55 ของโลกจาก 193 ประเทศทั่วโลก ซึ่งเป็นการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2559 ซึ่งไทยอยู่ในอันดับที่ 77 ของโลก

ดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government Development Index : EGDI)

ที่มา: <https://publicadministration.un.org/egovkb/Data-Center>

2) ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของภาครัฐอยู่ในระดับดี แต่ยังคงต่ำกว่าเป้าหมาย สำนักงาน ก.พ.ร. จากการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงานรัฐ ตามคู่มือสำหรับประชาชน โดย สำนักงาน ก.พ.ร. พบว่า ในปี 2566 ประชาชนมีความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของภาครัฐอยู่ที่ร้อยละ 83.24 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ในปี 2566

ผลการพัฒนาตามเป้าหมาย

เพื่อให้สามารถประเมินความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงต่างๆ ในภาพรวมของประเทศ สศช. จึงได้จัดทำดัชนีความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ชีตความสามารถของการปฏิบัติตามกฎอนามัยระหว่างประเทศและการเตรียมความพร้อมฉุกเฉินด้านสุขภาพ ความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ ความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล และประสิทธิภาพของรัฐบาล

จากการคำนวณค่าดัชนีรวมความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว พบว่า ในภาพรวมประเทศไทยมีความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ในระดับดี โดยมีค่าดัชนีรวมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 69.06 ในปี 2560 ซึ่งอยู่ในระดับต้องปรับปรุง มาเป็นระดับดี ในปี 2566 โดยมีค่าดัชนีที่ร้อยละ 88.61 โดยเป็นผลมาจากปัจจัยด้านขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลที่เพิ่มขึ้นอย่างมากจากร้อยละ 69.70 ในปี 2565 เป็นร้อยละ 85.29 ในปี 2566 และปัจจัยด้านประสิทธิภาพของรัฐบาล ที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 66.67 ในปี 2565 มาเป็นร้อยละ 81.63 ในปี 2566 นอกจากนี้ ปัจจัยด้านความเสี่ยงด้านภูมิอากาศก็เป็นปัจจัยที่ได้ค่าดัชนีอยู่ในระดับดีมากที่ร้อยละ 92.50 คงที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2563 สำหรับปัจจัยด้านขีดความสามารถของการปฏิบัติตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ และการเตรียมความพร้อมฉุกเฉินด้านสุขภาพของไทย มีค่าคะแนนคงที่จากร้อยละ 95.00 ตั้งแต่ปี 2562 เป็นต้นมา

ดัชนีรวมสะท้อนความสามารถในการรับมือ กับการเปลี่ยนแปลง ปี 2560-2566

หน่วย : ร้อยละ

	แผนฯ 12						แผนฯ 13
	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
ดัชนีรวม	69.06	86.72	84.82	85.89*	88.21*	80.97*	88.61*
1. ชีตความสามารถของการปฏิบัติ ตามกฎหมายระหว่างประเทศ และการเตรียมความพร้อม ฉุกเฉินด้านสุขภาพ**	95.00	88.75	95.00	95.00	95.00	95.00	95.00
2. ความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ	25.00	100	85.00	92.50*	92.50*	92.50*	92.50*
3. ความสามารถในการแข่งขันด้าน ดิจิทัล	66.67	72.73	69.70	72.73	75.76	69.70	85.29
4. ประสิทธิภาพของรัฐบาล	89.58	85.42	89.58	83.33	89.58	66.67	81.63

ที่มา : กองขับเคลื่อนและประเมินผลการพัฒนา สศช.

หมายเหตุ : 1. เป้าหมายที่ 5 การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ โดย สศช. ได้จัดทำดัชนีรวม (Composite Index) แบ่งกลุ่มคะแนน และกำหนดระดับคะแนนออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ต้องปรับปรุง ระดับปานกลางหรือไม่เปลี่ยนแปลง ระดับดี และระดับดีมาก ดังนี้

90 – 100 ดีมาก 80 – 89.9 ดี
70 – 79.9 ปานกลาง 60 – 69.9 ต้องปรับปรุง
≤ 59.9 แรงแก้ไข

2. * ตัวเลขประมาณการ

3. ** คำนวณจากกฎอนามัยระหว่างประเทศ (International Health Regulations: IHR) ขององค์การอนามัยโลก ประกอบด้วย 8 สมรรถนะหลัก ได้แก่ (1) กฎหมายและนโยบาย (2) กลไกการประสานความร่วมมือ (3) การเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา (4) การตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (5) การเตรียมความพร้อมในการรองรับภัยฉุกเฉินด้านสาธารณสุข (6) การสื่อสารความเสี่ยง (7) การพัฒนาบุคลากร และ (8) ด้านห้องปฏิบัติการ

ประเทศไทยสามารถปฏิบัติตามกฎอนามัยระหว่างประเทศได้ในระดับดีมาก

โดยมีคะแนนเฉลี่ยของสมรรถนะหลักมากกว่าร้อยละ 90 สูงกว่าที่เป้าหมายกำหนดที่ร้อยละ 90 เมื่อสิ้นสุดแผนฯ กฎอนามัยระหว่างประเทศ (International Health Regulations: IHR) เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศสำหรับประเทศภาคีขององค์การอนามัยโลก มีวัตถุประสงค์และขอบเขตเพื่อป้องกัน ควบคุม และตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในระดับสากล โดยกำหนดสมรรถนะหลักของประเทศในการปฏิบัติงานตามกฎหมายระหว่างประเทศไว้ 8 สมรรถนะหลัก ได้แก่ (1) กฎหมายและนโยบาย (2) กลไกการประสานความร่วมมือ (3) การเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา (4) การตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (5) การเตรียมความพร้อมในการรองรับภัยฉุกเฉินด้านสาธารณสุข (6) การสื่อสารความเสี่ยง (7) การพัฒนาบุคลากร และ (8) ด้านห้องปฏิบัติการ การประเมินผลการปฏิบัติตามกฎอนามัยระหว่างประเทศดังกล่าว จะสะท้อนสมรรถนะของประเทศ ในศักยภาพด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคให้ได้ตามมาตรฐานของกฎอนามัยระหว่างประเทศ ความสามารถในการลดความเสี่ยงของประชาชนจากโรคระบาดและภัยสุขภาพที่อาจเกิดขึ้น ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ

จากผลการประเมินการปฏิบัติตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ พบว่า การดำเนินงานด้านที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขของประเทศไทยมีพัฒนาการดีขึ้นในแทบทุกสมรรถนะหลักอย่างชัดเจน โดยมีค่าร้อยละตั้งแต่ 80-100

กฎอนามัยระหว่างประเทศ (International Health Regulations: IHR) ปี 2560-2565

หน่วย : ร้อยละ

	แผนฯ 12						แผนฯ 13
	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
สมรรถนะหลัก (Core Capacity)							
1. กฎหมายและนโยบาย (Policy and legal instruments to implement IHR)	100	100	100	100	100	90	90
2. การประสานความร่วมมือ (IHR Coordination and National IHR Focal Point Functions)	80	90	90	90	90	90	90
3. การเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา (Surveillance)	85	80	80	80	100	100	100
4. การตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Health emergency management)	93	93	93	93	93	100	100
5. การเตรียมความพร้อมในการรองรับภัยฉุกเฉินด้านสาธารณสุข (Health Service Provision)	87	87	93	93	93	93	93
6. การสื่อสารความเสี่ยง (Risk communication and community engagement)	93	93	93	93	93	93	93
7. การพัฒนาบุคลากร (Human resources)	100	80	80	80	80	80	80
8. ด้านการตรวจทางห้องปฏิบัติการ (Laboratory)	100	73	87	87	88	84	84
โรคภัยและสุขภาพ (Hazard) และอื่นๆ							
9. โรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน (Zoonotic diseases)	100	100	100	100	100	80	80
10. การป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ (Infection prevention and control)	80	80	80	80	80	80	80
11. ความปลอดภัย ด้านอาหาร (Food safety)	100	80	80	80	80	80	80
12. ความปลอดภัย ด้านสารเคมี (Chemical events)	100	80	80	80	80	100	100
13. เหตุการณ์จากนิวเคลียร์และกัมมันตภาพรังสี (Radiation emergencies)	80	80	80	80	80	80	80
ช่องทางเข้าออก/เครื่องมือ							
14. การปฏิบัติงานที่ช่องทางเข้าออก (Points of entry and border health)	80	80	80	80	80	80	80
15. การเงิน (Financing)	80	80	80	80	80	80	80

ที่มา : องค์การอนามัยโลก

ประสิทธิภาพของรัฐบาลไทยในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 มีแนวโน้มดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2565

สถาบันการจัดการนานาชาติ หรือ ไอเอ็มดี (International Institute for Management Development: IMD) ได้จัดอันดับประสิทธิภาพภาครัฐ (Government Efficiency) ของไทยดีขึ้นจากอันดับที่ 31 ของโลก ในปี 2565 ขึ้นมาอยู่ที่อันดับที่ 24 ในปี 2566 โดยมีปัจจัยหลักมาจากการมีวินัยและเสถียรภาพทางการคลัง และความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐดีขึ้น รวมทั้งมีความพยายามแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ และปฏิรูประบบราชการอย่างจริงจัง อาทิ การจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม ระยะที่ 2 พ.ศ. 2566 – 2570 การตั้งคณะทำงานบูรณาการความร่วมมือในการสร้างหุ้นส่วนทางสังคมระดับจังหวัด เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมทางสังคม พร้อมทั้งมีการติดตามประเมินผล และถอดบทเรียนปัจจัยความสำเร็จและความล้มเหลวของการถ่ายโอนภารกิจงานให้บริการภาครัฐ ที่ให้ภาคเอกชนดำเนินงานแทน

อันดับประสิทธิภาพของรัฐบาล (Government Efficiency) ปี 2560-2566

หน่วย : อันดับ

ตัวชี้วัด	แผนฯ 12						แผนฯ 13
	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
ภาพรวมผลการจัดอันดับ	27	30	25	29	28	33	30
อันดับประสิทธิภาพของรัฐบาล	20	22	20	23	20	31	24
1. การคลังภาครัฐ (Public Finance)	11	18	16	17	14	29	25
2. นโยบายทางภาษี (Tax policy)	4	6	6	5	4	7	8
3. โครงสร้างเชิงสถาบัน (Institutional Framework)	30	35	34	40	36	41	34
4. กฎหมายและกฎระเบียบทางธุรกิจ (Business Legislation)	38	36	32	33	30	38	31
5. โครงสร้างทางสังคม (Society Framework)	44	45	48	40	43	44	47
จำนวนประเทศที่ได้รับการจัดอันดับ	63	63	63	63	63	63	64

ที่มา : สถาบันการจัดการนานาชาติ (IMD World Digital Competitiveness Ranking)

หมายเหตุ : อันดับยิ่งน้อย ยิ่งดี

ความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของไทยปรับตัวดีขึ้น

จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลของโลก (World Digital Competitiveness) โดยสถาบันการจัดการนานาชาติ (IMD) ที่เริ่มเผยแพร่การประเมินครั้งแรกในปี 2560 โดยจัดอันดับจาก 63 ประเทศ/เขตเศรษฐกิจ ความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลประกอบด้วยตัวชี้วัดทั้งหมด 52 ตัว แบ่งเป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ (1) องค์ความรู้ (Knowledge) (2) เทคโนโลยี (Technology) และ (3) ความพร้อมในอนาคต (Future Readiness) พบว่า ในปี 2566 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ประเทศไทยถูกจัดให้มีความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัลในอันดับที่ 35 ของโลก เป็นอันดับที่ดีที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 เป็นผลมาจากปัจจัยย่อยทั้ง 3 ปัจจัยที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น

อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล ปี 2560-2566

หน่วย : อันดับ

ตัวชี้วัด	แผนฯ12						แผนฯ13
	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
IMD World Digital Competitiveness	41	39	40	39	38	40	35
องค์ความรู้ (Knowledge)	44	44	43	43	42	45	41
เทคโนโลยี (Technology)	30	28	27	22	22	20	15
ความพร้อมในอนาคต (Future Readiness)	45	49	50	45	44	49	42
จำนวนประเทศที่ได้รับการจัดอันดับ	63	63	63	63	63	63	64

ที่มา : สถาบันการจัดการนานาชาติ (IMD World Digital Competitiveness Ranking)

ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ

องค์กรเยอรมันวอช (Germanwatch) ได้จัดทำดัชนีความเสี่ยงด้านภูมิอากาศโลก (Climate Risk Index: CRI) บ่งบอกถึงระดับของความอ่อนไหวของแต่ละประเทศต่อสถานการณ์ทางภูมิอากาศที่รุนแรง (Extreme Weather Events) ได้แก่ พายุ น้ำท่วม คลื่นความร้อน และคลื่นความหนาว ไม่รวมสถานการณ์จากการเปลี่ยนแปลงทางธรณีวิทยา อาทิ แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด และสึนามิ โดยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลความสูญเสียจากจำนวนผู้เสียชีวิตต่อประชากร 1 แสนคน (Fatalities per 100,000 inhabitants) มูลค่าความเสียหายของทรัพย์สิน (Losses in US\$ million (PPP)) และมูลค่าความเสียหายของทรัพย์สินต่อ GDP (Losses per unit GDP in %) และนำมาจัดอันดับ โดยตัวเลขอันดับที่น้อย แสดงถึงการเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบสูงจากสถานการณ์ทางภูมิอากาศ ทั้งนี้ รายงานในแต่ละปีจะเป็นการรายงานย้อนหลัง เหตุการณ์ความสูญเสีย 2-3 ปีที่ผ่านมา

เปรียบเทียบอันดับดัชนีความเสี่ยงด้านภูมิอากาศของประเทศในอาเซียน
(Climate Risk Index: CRI) ปี 2562 และปี 2565

ประเทศ	ปี 2562	ปี 2565
	อันดับ	อันดับ
บรูไน	130	..**
สิงคโปร์	130	..**
เมียนมาร์	21	173
อินโดนีเซีย	14	93
ลาว	45	92
มาเลเซีย	99	91
เวียดนาม	38	81
กัมพูชา	84	80
ไทย	34	72
ฟิลิปปินส์	17	43

ที่มา : องค์กร Germanwatch รายงาน Global Climate Risk Index 2021 (ข้อมูลปี ค.ศ. 2019 / พ.ศ. 2562) และ

รายงาน Global Climate Risk Index 2025 (ข้อมูลปี ค.ศ. 2022 / พ.ศ. 2565) เผยแพร่รายงานทุก 2-3 ปี

หมายเหตุ : อันดับยิ่งน้อย ยิ่งได้รับผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศสูง (อันดับยิ่งมาก ยิ่งดี)

* ในรายงานปี 2025 ยังไม่มีการเปิดเผยค่าคะแนนความเสี่ยงของแต่ละประเทศ มีการรายงานเพียงข้อมูลอันดับความเสี่ยง

** ในรายงานปี 2025 ยังไม่มีการรายงานข้อมูลอันดับของประเทศบรูไนและสิงคโปร์

จากการเปรียบเทียบข้อมูลดัชนีความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ ข้อมูลปี 2565 พบว่า ประเทศไทยสามารถรับมือกับความเสี่ยงด้านภูมิอากาศได้เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2562 โดยมีอันดับที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสะท้อนว่าประเทศไทยมีความเสี่ยงลดลง โดยอยู่ในอันดับที่ 72 ของโลก ในปี 2565 จากที่เคยอยู่ในอันดับที่ 34 ของโลก ในปี 2562 ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน พบว่า เมียนมาร์ได้รับผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศน้อยที่สุด ส่วนฟิลิปปินส์ ได้รับผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศมากที่สุด

กล่าวโดยสรุป ในช่วงปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ มีแนวโน้มที่ดีขึ้นเล็กน้อยจากในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 เนื่องจากภาครัฐและภาคีเครือข่ายการพัฒนาให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมให้ประเทศสามารถรับมือกับบริบทโลกใหม่ได้อย่างยั่งยืน ทั้งการปรับเปลี่ยนการพัฒนาในมิติต่างๆ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย ด้วยการขยายโอกาสในการทำงานให้กับผู้สูงอายุ การปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมของประเทศในการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงและมีความถี่มากขึ้น เช่น การจัดทำระบบฐานข้อมูลความเสี่ยงเชิงพื้นที่ การจัดทำแผนป้องกันน้ำท่วม การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้สามารถป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ เพื่อรองรับการเป็นรัฐบาลดิจิทัล เพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน และอำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่ประชาชน และภาคธุรกิจอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่

2

**ประเด็นท้าทาย
การขับเคลื่อน
และข้อเสนอแนะ**

ภาพรวมผลการพัฒนาในระยะ 1 ปีที่ผ่านมาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 มีความก้าวหน้าเป็นไปตามกรอบของเป้าหมายของแผนฯ อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นที่ยังมีความก้าวหน้าน้อย และต้องเร่งขับเคลื่อน ดังนี้

2.1 มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

2.1.1 การพัฒนาภาคเกษตร

- การพัฒนาภาคเกษตรได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร กำลังแรงงานภาคเกษตรที่ลดลง เกษตรกรสูงอายุมักประสบปัญหาในด้านการเข้าถึงและการปรับใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการและการปรับเปลี่ยนไปสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ นอกจากนี้ ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ที่เกิดขึ้นในหลายภูมิภาคทั่วโลก ทำให้เกิดความผันผวนทางเศรษฐกิจและการค้าโลก ส่งผลต่อการส่งออกสินค้าเกษตร ดังนั้น **จึงควรมีมาตรการลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อภาคเกษตร** ตลอดจนส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าผลผลิต รวมทั้งใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในกระบวนการผลิต ส่งเสริมให้เกษตรกรทำประกันภัยสินค้าเกษตร เพื่อลดความเสี่ยงและความผันผวนทางด้านรายได้ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรที่มีเครื่องจักรกลทางการเกษตรต่อยอดไปสู่การเป็นผู้ให้บริการทางการเกษตร

2.1.2 การพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานที่สูง

- การท่องเที่ยวยังสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อและมีคุณภาพสูงเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยได้ไม่มากนัก และยังมีปัญหาความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากความประมาทของผู้ให้บริการท่องเที่ยว และความเข้มงวดน้อยในการเฝ้าระวังอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว **จึงควรมุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวคุณภาพสูง** โดยเฉพาะการพัฒนาระบบนิเวศ (Ecosystem) และส่งเสริมให้มีการลงทุนเพื่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานสำหรับการท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพให้มาท่องเที่ยวและทำกิจกรรมในประเทศไทยมากขึ้น ยกกระดับมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวให้สูงขึ้นโดยชุมชนที่เป็นเจ้าของพื้นที่ เพื่อให้เกิดความรู้สึกหวงแหนและเป็นเจ้าของการพัฒนาสามารถดูแลพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งมีระบบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่มีความเชื่อมโยงและทันสมัย โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวให้เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพระบบเดียว เพื่อป้องกันการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลที่ผิดพลาด และสามารถนำข้อมูลไปต่อยอดสู่การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการท่องเที่ยว

2.1.3 การพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า

- โครงสร้างพื้นฐานรองรับการพัฒนามาตรฐานการผลิตชิ้นส่วน สถานีประจุไฟฟ้า การกำจัดซากยานยนต์ไฟฟ้าและชิ้นส่วนยังมีน้อยและไม่ครอบคลุม โดยบริการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานทั้งของภาครัฐและเอกชนยังมีจำนวนน้อยและสามารถตรวจรับรองได้ไม่ครบทุกชิ้นส่วน/ผลิตภัณฑ์ รวมทั้งมีค่าบริการตรวจสอบรับรองสูง ด้านมาตรฐานยานยนต์ไฟฟ้า ชิ้นส่วน อุปกรณ์ บางส่วนยังไม่เป็นมาตรฐานบังคับ ทำให้มีความเสี่ยงด้านความปลอดภัย นอกจากนี้ การเข้าถึงสถานีประจุไฟฟ้าโดยเฉพาะนอกเขตเมืองยังไม่สะดวกและครอบคลุม และยังมีข้อกักรงในด้านการมาตรฐานความปลอดภัยในการติดตั้งเครื่องประจุไฟฟ้า รวมถึงค่าใช้จ่ายในการประกันภัยและการซ่อมบำรุงยังค่อนข้างสูง ตลอดจนยังขาดกลไกและหน่วยงานเจ้าภาพ

ในการกำจัดซากยานยนต์ไฟฟ้า ชั้ส่วน และแบตเตอรี่ ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับผู้ประกอบการไทยให้มีศักยภาพในการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าและชั้ส่วน รวมถึงการซ่อมบำรุง การกำจัดซากยานยนต์ไฟฟ้าและชั้ส่วน กำหนดมาตรฐานยานยนต์ไฟฟ้า ชั้ส่วน อุปกรณ์ ให้เป็นมาตรฐานบังคับ โดยเฉพาะมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของผู้ใช้งาน และพัฒนาศักยภาพของศูนย์ทดสอบ/ห้องปฏิบัติการทดสอบของหน่วยงานต่างๆ ให้มีความครอบคลุมมากขึ้น

- **ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเดิมยังมีข้อจำกัดในการปรับการผลิตสู่อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับยานยนต์ไฟฟ้า** โดยเฉพาะผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ที่ยังขาดเงินทุนและเทคโนโลยีในการปรับเปลี่ยนการผลิต ดังนั้นจึงควรมีมาตรการทางการเงินเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการ โดยเฉพาะสำหรับผู้ประกอบการ SME ในอุตสาหกรรม EV รวมทั้งมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาปรับปรุงขอบเขตการดำเนินการของกองทุนที่มีอยู่ปัจจุบันให้สามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม EV พัฒนาโครงข่าย Smart Grid และการพัฒนาเทคโนโลยี Smart Charge รวมทั้งขยายสถานีอัดประจุให้ครอบคลุมทั่วถึงมากขึ้น

- **การบูรณาการความร่วมมือในการพัฒนาแรงงานให้มีศักยภาพตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการยังไม่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง** ปัจจุบันยังไม่มีการวางแผนและผลักดันการขับเคลื่อนการพัฒนาแรงงานสาขายานยนต์ไฟฟ้าในภาพรวม ไม่มีการวิเคราะห์สถานการณ์ความต้องการแรงงานในอุตสาหกรรมยานยนต์และยานยนต์ไฟฟ้าตลอดห่วงโซ่การผลิตทั้งปริมาณและคุณภาพอย่างเป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง จึงควรมีการกำหนดและวางรูปแบบกลไกที่ชัดเจนเพื่อวางแผนและขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาศักยภาพแรงงานได้อย่างเป็นรูปธรรมและไม่ต่อเนื่อง

2.1.4 การพัฒนาการแพทย์มูลค่าสูง

ปัจจุบัน การพัฒนาการแพทย์มูลค่าสูงของไทยยังขับเคลื่อนไปได้ไม่รวดเร็วนัก เนื่องจากยังขาดหน่วยงาน/กลไกหลักในการบูรณาการการพัฒนาและยกระดับอุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์บนฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูงทั้งระบบอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการดำเนินงาน ดังนี้

- **กำหนดมาตรฐาน สนับสนุน และกำกับดูแล** การพัฒนาสิทธิประโยชน์ของระบบหลักประกันสุขภาพภาครัฐ การสร้างฐานข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงาน การสร้างความเป็นเจ้าของโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพร่วมกันระหว่างผู้พัฒนากับหน่วยงานกำกับดูแล
- **ปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย** อาทิ การปรับแก้ พ.ร.บ. โรคติดต่อฯ การออกกฎหมายการออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจด้านบริการส่งเสริมสุขภาพและบริการทางการแพทย์ให้เป็นแบบใบอนุญาตเดียว
- **สร้างความร่วมมือ/ร่วมลงทุนกับภาคเอกชนในการต่อยอดงานวิจัยสู่เชิงพาณิชย์** โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐที่มีศักยภาพในการหารายได้ด้วยตนเอง/มีศักยภาพในการวิจัย
- **ส่งเสริมบทบาทหน่วยงานกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพ** ให้มีส่วนร่วมในโครงการศึกษาวิจัย/พัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์สุขภาพตั้งแต่แรกเริ่ม
- **ส่งเสริมการพัฒนาห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐาน รองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมและบริการสาธารณสุขและสุขภาพได้อย่างทั่วถึงและครอบคลุม** สามารถตอบสนองการพัฒนาและแก้ปัญหา

ทางการแพทย์และสาธารณสุขในปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ครอบคลุมด้านโรคและด้านคุ้มครองผู้บริโภค รวมถึงการเฝ้าระวังและรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2.1.5 การพัฒนาการค้าการลงทุนและโลจิสติกส์

การพัฒนาในระยะ 1 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ต้องให้ความสำคัญกับการเร่งพัฒนาให้เกิดความสามารถในการแข่งขันเพื่อการดึงดูดการลงทุนและพัฒนาประสิทธิภาพของธุรกิจโลจิสติกส์ ดังนี้

- **ผลักดันให้การพัฒนาโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการค้าการลงทุนเป็นวาระสำคัญ (Priority Agenda) ของประเทศในการเปลี่ยนผ่านสู่อุตสาหกรรมอนาคต** ทั้งการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว (Green Transformation) การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยี (Technology Development) การเป็นศูนย์กลางบุคลากรทักษะสูง (Talent Development and Attraction) การกระจายการลงทุนตามศักยภาพของพื้นที่ทั่วประเทศ (Cluster-based Investment) และการอำนวยความสะดวกเพื่อดึงดูดการลงทุน (Ease of Investment)

- **การลดข้อจำกัดทางกฎหมายและกฎระเบียบ และการแก้ไขปัญหาด้านการทุจริตและความโปร่งใส** เพื่อให้แข่งขันกับประเทศต่างๆ ได้ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเดียวกัน เช่น เวียดนาม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย เป็นต้น สามารถดึงดูดนักลงทุนและเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานโลกของอุตสาหกรรมและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูงที่เป็นเป้าหมายของประเทศ ได้แก่ (1) BCG (2) ยานยนต์ (โดยเฉพาะยานยนต์ไฟฟ้า) (3) อิเล็กทรอนิกส์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน (4) ดิจิทัลและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และ (5) ศูนย์กลางธุรกิจระหว่างประเทศ

- **การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม** การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการกระบวนการผลิตและการจัดการห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการพัฒนาแรงงานให้มีทักษะและความรู้เฉพาะด้านในการรองรับเทคโนโลยีใหม่ๆ ยังคงเป็นความท้าทายที่ประเทศไทยต้องลงทุนและพัฒนา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก เพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต รวมถึงเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยการทบทวนและปรับเปลี่ยนแผนการผลิตและการส่งออกสินค้า ควบคู่ไปกับการปรับโครงสร้างการผลิตไปสู่การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี นำไปสู่การผลิตสินค้ามูลค่าสูงที่สามารถหลีกเลี่ยงการแข่งขันด้านราคา และมีมาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาดและข้อกำหนดของประเทศผู้นำเข้า เพื่อให้ไทยเข้าไปมีส่วนร่วมในห่วงโซ่การผลิตสินค้าสำคัญของโลก รวมถึงให้ความรู้และความช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านของเทคโนโลยีการผลิตให้สามารถปรับตัวสู่ภาคการผลิตในอนาคต

- **การรักษาสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน** ปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกได้มุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal: SDGs) ซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจที่ขาดความยั่งยืนอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศในระยะยาว ประเทศไทยจึงต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยเตรียมความพร้อมรองรับมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ มาตรการปรับราคาคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดนของสหภาพยุโรป (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM) และมาตรการในลักษณะเดียวกันของประเทศอื่นๆ ในอนาคต ซึ่งจะส่งผลต่อการค้าการลงทุน รวมทั้งกระทบต่อต้นทุนสินค้าของไทยที่สูงขึ้น โดยผู้ประกอบการจะต้องเร่งปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

- **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการ** ด้านระบบโลจิสติกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการขนส่ง ให้สามารถรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและการลงทุน นอกจากนี้ การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าในระดับภูมิภาคยังต้องการการสนับสนุนและการพัฒนาเพิ่มขึ้น เพื่อให้การขนส่งและโลจิสติกส์ข้ามพรมแดนเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ โดยเร่งดำเนินการปรับปรุงกระบวนการศุลกากรให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น อาทิ ลดเวลาและขั้นตอนในการตรวจสอบและผ่านพิธีการศุลกากรในประตูการค้าที่สำคัญ และผลักดันและพัฒนาความร่วมมือด้านพิธีการศุลกากรระหว่างประเทศในพื้นที่ควบคุมร่วมกัน (Common Control Area: CCA) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศุลกากร อาทิ เร่งพัฒนาระบบการขออนุญาตทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็น Single Submission ผ่านระบบ National Single Window (NSW) เจจาเชิงรุกทั้งในระดับทวิภาคีและระดับพหุภาคีเพื่อจัดอุปสรรคด้านการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ อาทิ ความตกลงร่วมกันให้รถบรรทุกขนส่งสินค้าของไทยผ่านไปยังประเทศที่สามได้โดยไม่ต้องเปลี่ยนหัวรถ และเร่งยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบขนส่ง ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยในการสร้างระบบนิเวศของการประกอบธุรกิจการค้าการลงทุนในประเทศไทยให้สามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง

- **การพัฒนากฎหมายและแนวปฏิบัติที่ยกระดับไทยสู่มาตรฐานระหว่างประเทศ** โดยปรับปรุงกฎหมายและแนวปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศในด้านต่างๆ ที่อาจจะเป็นเงื่อนไขในการเจรจาการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุน และส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำธุรกิจในประเทศไทย เพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตของไทยทั้งทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม สุขอนามัย การเคลื่อนย้ายแรงงาน การบริหารจัดการที่ดี และธรรมาภิบาลในภาคธุรกิจให้อยู่ระดับนานาชาติ เพื่อป้องกันการกีดกันทางการค้า และสามารถเร่งให้ประเทศไทยสามารถเป็นสมาชิกกลุ่มความร่วมมือต่างๆ เช่น กฎหมายการลงทุน กฎหมายภาษี กฎหมายแรงงาน กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายธุรกิจและการค้า กฎหมายสิ่งแวดล้อม และการปราบปรามการทุจริต เป็นต้น

2.1.6 การพัฒนาอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ และอุตสาหกรรมดิจิทัล

- **ระบบนิเวศของอุตสาหกรรมดิจิทัลและสตาร์ทอัพ (Startup Ecosystem)** ยังไม่เอื้อต่อการลงทุนทั้งจากนักลงทุนต่างชาติและไทย ทั้งในด้านทักษะความสามารถของแรงงานด้านภาษาต่างประเทศ ด้านเทคโนโลยี และด้านธุรกิจ กลไกการทำงานของหน่วยงานสนับสนุนต่างๆ ทุกระเบียบในการอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ตลอดจนกลไกสนับสนุนด้านการเงินโดยเฉพาะในกลุ่มสตาร์ทอัพ เป็นต้น

- **ขาดแคลนกำลังแรงงานด้านดิจิทัลเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมในอนาคต** สถาบันการศึกษาสามารถผลิตบัณฑิตในสาขาที่เกี่ยวข้องกับด้านดิจิทัลในระดับปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอก ประมาณ 6,000 คน/ปี ในขณะที่ผู้ประกอบการมีความต้องการแรงงานประมาณ 31,000 คน/ปี ถือว่าการพัฒนาแรงงานที่มีทักษะสูงด้านดิจิทัลของไทยยังค่อนข้างช้าเมื่อเทียบกับความต้องการที่เร่งตัวสูงขึ้น ดังนั้น ภาครัฐควรส่งเสริมการพัฒนาทักษะแรงงานด้านดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ทั้งการ Reskill และ Upskill กลุ่มแรงงานเดิม และการสร้างทักษะดิจิทัลให้กลุ่มแรงงานใหม่ที่อยู่ในระบบการศึกษาผ่านความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา นอกจากนี้ เพื่อรองรับความต้องการแรงงานมีทักษะสูงในระยะเร่งด่วน ควรกำหนดนโยบายเพื่อดึงดูดแรงงานต่างชาติทักษะสูงให้เข้ามาทำงานในอุตสาหกรรมดิจิทัลและสตาร์ทอัพเป้าหมาย รวมทั้งมีมาตรการสร้างแรงจูงใจดึงดูดคนไทยที่มีทักษะสูงที่อาศัยในต่างประเทศกลับมาทำงานในประเทศไทยมากขึ้น

- ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม ยังไม่ครอบคลุมและไม่สะท้อนความเป็นจริง ปัจจุบันสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ใช้ข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมของภาครัฐและภาคเอกชน โดยข้อมูลของภาครัฐ (ระดับกรมขึ้นไป) ที่ใช้เงินงบประมาณและเงินประเภทอื่นๆ อาทิ กองทุน และรายได้ของหน่วยงาน ใช้ฐานข้อมูลจาก NRIS ของ วช. และข้อมูลของภาคเอกชนใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling) ผู้ประกอบการภาคเอกชนจากฐานข้อมูลกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ว่าจ้างบุคคลหรือบริษัทภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญ (Outsource) ให้จัดเก็บข้อมูลดังกล่าวประมาณ 5,000 แห่ง จาก 100,000 แห่ง ยังเป็นสัดส่วนที่น้อย และไม่เพียงพอต่อการสะท้อนการลงทุนด้านวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในภาครัฐและภาคเอกชนในภาพรวมได้อย่างครอบคลุม ดังนั้น ภาครัฐควรขยายฐานการจัดเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยพัฒนานวัตกรรมของภาคเอกชน โดยประสานองค์กรภาคเอกชน รวมทั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลค่าใช้จ่ายของบริษัทในด้านการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรม เพื่อให้ฐานข้อมูลด้านการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมของภาคเอกชนมีความครอบคลุมมากขึ้น

2.2 มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

2.2.1 การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)

- ผู้ประกอบการ SME ยังเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนเหมาะสมได้ยากเป็นผลมาจากปัญหานี้สินและการขาดสภาพคล่องของธุรกิจที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้และการเข้าถึงสินเชื่อใหม่ จึงควรเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมกับขนาดและประเภทธุรกิจ อาทิ จัดหาที่ปรึกษาด้านการเงิน จัดทำระบบ Credit Scoring ประเมินสถานะของ SME รวมถึงผลิตภัณฑ์ทางการเงินสีเขียวที่ SME เข้าถึงได้ด้วยต้นทุนต่ำ

- ผลผลิตของผู้ประกอบการ SME อยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากขาดความตระหนักและความสามารถในการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยี วิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมที่เหมาะสมกับขนาดและประเภทธุรกิจ รวมถึงการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ ภาครัฐจึงควรเสริมสร้างความรู้และสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนสำหรับผู้ประกอบการลงทุนนำเทคโนโลยีและดิจิทัลมาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการให้บริการ อาทิ เครื่องมือ/เครื่องจักร/ระบบอัตโนมัติ ระบบบริหารจัดการของเสียจากการผลิต การใช้พลังงานทางเลือกเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

- ความสามารถในการปรับตัวและใช้โอกาสจากบริบทและแนวโน้มใหม่ยังมีจำกัด อาทิ การกำหนดกติกา/มาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ อาทิ มาตรการปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism: CBAM) ของสหภาพยุโรป ที่เริ่มมีผลบังคับใช้ในปี 2566 ส่งผลให้ผู้ประกอบการไทยที่เป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานและผู้ประกอบการกลุ่มที่มีการส่งออกได้รับผลกระทบตลอดจนการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่จะทำให้ประชากรวัยแรงงานลดลง ดังนั้น ควรเร่งเสริมสร้างความรู้และความตระหนักถึงการเปลี่ยนผ่านของบริบทโลกและปรับปรุงรูปแบบธุรกิจให้สอดคล้องกับโอกาส/บริบทใหม่ อาทิ การปรับกระบวนการการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาสินค้าและบริการให้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น อาหารแห่งอนาคต (Future Food) ผลิตภัณฑ์สำหรับผู้สูงอายุ

เป็นต้น ควบคู่กับการเสริมสร้างจิตวิญญาณในการประกอบธุรกิจผ่านกิจกรรมเสริมทักษะที่เหมาะสมตั้งแต่วัยเด็กและเยาวชน

- **ผู้ประกอบการ SME จำนวนหนึ่งเสี่ยงการเข้าสู่ระบบ** เป็นผลให้ภาครัฐขาดฐานข้อมูล SME ของประเทศ โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อย (Micro) และวิสาหกิจขนาดย่อม (Small) SME จึงไม่สามารถเข้าถึงมาตรการ/โครงการภาครัฐต่างๆ ได้ อย่างไรก็ตาม ควรเร่งส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบ (SME Formalization) โดยให้ความรู้พื้นฐานในการประกอบธุรกิจโดยเฉพาะด้านการเงินและภาษี และพัฒนาระบบสิทธิประโยชน์จูงใจให้ผู้ประกอบการขึ้นทะเบียน/จดทะเบียน

- **เร่งรัดการขยายผลระบบศูนย์กลางบริการภาครัฐเพื่อภาคธุรกิจ (Biz Portal)** ให้ครอบคลุมทุกการให้บริการด้านการออกหนังสือรับรองและใบอนุญาตในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ รวมถึงมีระบบการชำระค่าธรรมเนียมและการติดตามความก้าวหน้าได้ด้วยตนเองในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างครบวงจร ณ จุดเดียว พร้อมทั้งมีระบบการแจ้งเตือนอัตโนมัติเมื่อการพิจารณาเสร็จสิ้น ตลอดจนขยายผลให้สามารถใช้งานได้อย่างทั่วถึง โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานผู้มีหน้าที่ออกใบอนุญาตแต่ละประเภท เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกและลดความซ้ำซ้อนในการกรอกข้อมูลทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการประกอบธุรกิจตามแนวทางการประเมิน Business Ready (B-READY) ของธนาคารโลก

- **พัฒนาเครื่องมือตรวจจับพฤติกรรมจำกัดการแข่งขัน** สำหรับติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์การแข่งขันทางการค้า เพื่อให้การกำกับดูแลการแข่งขันทางการค้ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถนำข้อมูลไปใช้กำหนดมาตรการแก้ไข ควบคุมการมีอำนาจเหนือตลาด รวมถึงกำหนดแนวปฏิบัติทางธุรกิจที่เหมาะสมและเป็นธรรมในการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการ

- **ขยายผลคูปองภาครัฐ** โดยให้ SME สามารถเลือกใช้บริการจากผู้ให้บริการทางธุรกิจ (Service Providers) ที่ตรงกับความต้องการ ครอบคลุมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และค่าจ้างที่ปรึกษา/ค่าฝึกอบรมการใช้งาน การตรวจสอบและรับรองมาตรฐานที่จำเป็น ตลอดจนการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจสีเขียวเพื่อรองรับมาตรการกีดกันทางการค้าในอนาคต รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดร่วม (Joint KPIs) เพื่อขับเคลื่อนประเด็นการส่งเสริมที่สำคัญร่วมกันระหว่างหน่วยงาน พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการให้เพียงพอและเหมาะสม

2.2.2 การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากในภูมิภาคเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

- **ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและงานอาชีพกระจุกตัวอยู่ในเขตเมือง** การกระจายประโยชน์จากการพัฒนาระเบียงฯ ไปสู่พื้นที่เกี่ยวเนื่องและจังหวัดต่างๆ ยังไม่เพียงพอ ภาคการผลิตสินค้าและบริการยังไม่ขยายตัวมากนัก ส่งผลให้ความต้องการแรงงานในพื้นที่ยังมีจำกัด แรงงานจำนวนมากในภูมิภาคต่างๆ จึงยังคงมุ่งสู่ภาคกลางและกรุงเทพมหานครเพื่อหางานทำ ดังนั้น ภาครัฐจึงควรสนับสนุนการเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นเศรษฐกิจฐานรากกับห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมเป้าหมายของพื้นที่ระเบียงฯ เพื่อสร้างงานสร้างอาชีพในพื้นที่ และสามารถจูงใจให้แรงงานจำนวนมากกลับสู่ภูมิภาคได้ ซึ่งจะทำให้การกระจุกตัวของแรงงานในกรุงเทพมหานครลดลงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

- **โครงการสำคัญที่ตอบสนองต่อการบรรลุเป้าหมายตามประเด็นการพัฒนาของภาคมีจำนวนน้อย และไม่ครอบคลุมทุกแนวทางการพัฒนา** อาจส่งผลให้การดำเนินงานตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดไม่สามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาภาคตามที่กำหนดไว้ และการกระจายความเจริญไปยังภูมิภาคอาจไม่ทั่วถึง จึงควรเร่งขับเคลื่อนเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคในเชิงรุกมากยิ่งขึ้น โดยสร้างความรู้ความเข้าใจกับส่วนราชการกลุ่มจังหวัดและจังหวัด เพื่อให้มีการจัดทำโครงการสำคัญที่ตอบสนองต่อการบรรลุเป้าหมายตามประเด็นการพัฒนาของภาคได้อย่างครอบคลุม เหมาะสมสอดคล้องกับพื้นที่ นำไปสู่ผลลัพธ์ของการพัฒนาที่มุ่งกระจายผลประโยชน์ในภาพรวมระดับภาค

- **กลุ่มเปราะบางในเมืองมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น** แม้ว่าสภาพเศรษฐกิจจะเริ่มฟื้นตัวจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด 19 การสำรวจข้อมูลคนไร้บ้านในปี 2566 พบว่า มีจำนวน 2,499 คนทั่วประเทศ และในกรุงเทพฯ มีจำนวนมากที่สุดถึง 1,271 คน รองลงมา ได้แก่ ชลบุรี 126 คน และเชียงใหม่ 118 คน ดังนั้น การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับกลุ่มเปราะบางจึงควรดำเนินการด้วยมาตรการที่หลากหลาย ตอบสนองต่อต้นเหตุของการไร้บ้าน อาทิ จัดสร้างศูนย์ฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพคนไร้บ้าน สนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วนในการเช่าบ้าน พร้อมทั้ง ควบคุมดูแลคุณภาพของอาคารที่พักอาศัยให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย

2.2.3 การสร้างความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ ดิจิทัล และเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการพื้นที่และเมือง

- **การดำเนินงานโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกเกิดความล่าช้า** ไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด อาจส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนจากต่างประเทศ เพราะขาดความเชื่อมั่นต่อการบริหารจัดการของภาครัฐ ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการเร่งผลักดันการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเร่งรัดการดำเนินงานโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานสำคัญอย่างโปร่งใส เช่น โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน (ดอนเมือง สุวรรณภูมิ อู่ตะเภา) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของผู้ลงทุนเอกชนทั้งในและนอกประเทศ เป็นต้น

- **บุคลากรที่มีทักษะรองรับความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกยังไม่เพียงพอ** เพราะเป็นทักษะเฉพาะที่ต้องอบรมและฝึกฝนในการปฏิบัติงานจริง จำเป็นต้องดำเนินโครงการภายใต้ความร่วมมือกับภาคเอกชน จัดการศึกษาหรือการอบรม จึงควรเร่งผลิตบุคลากรซึ่งมีทักษะสอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยร่วมมือกับภาคธุรกิจเอกชนที่มีความรู้ ความพร้อมทางเทคโนโลยี ตลอดจนผ่อนปรนกฎระเบียบเพื่อเอื้อให้บุคลากรต่างชาติที่มีความรู้ความสามารถพิเศษและเป็นที่ต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมทั้งนักลงทุนได้รับสิทธิพิเศษในการทำงานและอยู่อาศัยระยะยาว หรือครอบครองอสังหาริมทรัพย์บางประเภท

- **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของผังเมืองเฉพาะ** อันเป็นเครื่องมือกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีรายละเอียดองค์ประกอบที่ชัดเจนในระดับย่านหรือบริเวณ จึงช่วยให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นบังคับใช้ผังเมืองได้อย่างเป็นรูปธรรมและลดโอกาสเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน

- **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่สามารถลงทุนและให้บริการหรือจัดการระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ แม้จะมีความพร้อม ทั้งด้านองค์กร บุคลากร และการเงินบางส่วน** เพราะกฎหมายจำกัดบทบาทและหน้าที่ ดังนั้น **ควรเร่งปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการระบบขนส่งมวลชนสาธารณะ** ซึ่งจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการพัฒนาท้องถิ่นของตน และองค์กรฯ ที่มีศักยภาพและความพร้อมสามารถระดมทุนหรือร่วมทุนกับเอกชนในการก่อสร้าง และให้บริการขนส่งมวลชนสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

2.2.4 การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อคนไทยในแต่ละช่วงวัย

- **สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยยังขาดความพร้อมในการดูแลเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี** เนื่องจากส่วนใหญ่มีข้อจำกัดทั้งด้านองค์ความรู้และประสบการณ์ของครูผู้ดูแลเด็ก ด้านอาคารสถานที่ และการสนับสนุนงบประมาณ ทำให้การดำเนินงานที่ผ่านมาทำได้เพียงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถของครูผู้ดูแลเด็กให้สามารถดูแลเด็กได้อย่างมีคุณภาพเท่าที่จะทำได้ ประกอบกับการจัดบริการทางสังคมเพื่อรองรับกลุ่มเด็กอายุไม่เกิน 2 ปี ยังไม่มีเจ้าภาพ ไม่มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการที่ชัดเจนและต่อเนื่อง รวมถึงยังมีช่องว่างด้านการสนับสนุนและกำกับดูแลกลุ่มเด็กที่เป็นการรับจ้างเลี้ยงเด็กตามบ้านหรือกลุ่มเปิดบ้านรับเลี้ยงเด็กที่ไม่เกิน 6 คน ซึ่งกลุ่มนี้มักถูกละเลยจากการเก็บข้อมูลในระบบฐานข้อมูล ทำให้ไม่สามารถติดตามข้อมูลของการให้บริการและผลลัพธ์ในการพัฒนาเด็กได้ **จึงควรมีแนวทางที่ชัดเจนในการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นต่อการดูแลเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากเด็กอายุ 3 - 5 ปี** ทั้งด้านทรัพยากรบุคคล องค์ความรู้ในการดูแลเด็ก การเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่ รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความประสงค์จะให้บริการดูแลเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี สามารถเปิดดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาศูนย์ดูแลเด็กหรือสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีคุณภาพและราคาย่อมเยาในรูปแบบ Public-Private-People-Participation ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการศูนย์ดูแลเด็ก 0 - 2 ปี ในชุมชน และส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนในการสนับสนุนการเลี้ยงดูบุตร อาทิ การส่งเสริมการรวมกลุ่มของนิคมอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์ดูแลเด็กเล็กของพนักงานร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ เพื่อรองรับครอบครัวที่ขาดความพร้อมและให้มีทางเลือกสำหรับบริการดูแลเด็กก่อนที่มีราคาย่อมเยา

- **เด็กและเยาวชนจากครอบครัวยากจนข้ามรุ่นจำนวนมากประสบปัญหาขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา** เนื่องจากปัญหาความยากจน อาทิ การต้องทำงานตั้งแต่อายุน้อย หรือขาดแคลนอุปกรณ์ประกอบการเรียน **จึงควรเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาของเด็กจากครัวเรือนยากจน** โดยส่งเสริมให้ทุกพื้นที่จัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาคน ผ่านระบบข้อมูล Local Census เพื่อให้มีข้อมูลเชิงลึกอันจะนำไปสู่ออกแบบโครงการ/มาตรการที่จะช่วยบรรเทาปัญหาความยากจนข้ามรุ่นได้อย่างมุ่งเป้า และสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ช่องว่างของสิทธิสวัสดิการที่จำเป็นต้องสนับสนุนเพิ่มเติมได้อย่างตรงจุด รวมถึงต่อยอดสู่การเป็นฐานข้อมูลแบบกลุ่มตัวอย่างซ้ำ ที่ติดตามเด็กกลุ่มเดิมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความละเอียดของข้อมูล และสามารถติดตามการพัฒนาได้อย่างชัดเจน ต่อเนื่อง และแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด ทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศ รวมถึงควรมุ่งสนับสนุนทุนการศึกษาให้เด็กจากครัวเรือนยากจน โดยเฉพาะการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและระดับอุดมศึกษา ที่ครอบคลุมความจำเป็นพื้นฐานของครอบครัว และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ อาทิ พัฒนามาตรการการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาสำหรับเด็กจากครัวเรือนยากจนที่ครอบคลุมและเหมาะสม การขยายผลโครงการ

ทุนเสมอภาค โครงการทุนพัฒนาเต็มศักยภาพสายอาชีพให้ครอบคลุมทั่วถึง และความร่วมมือกับภาคเอกชนในการสนับสนุนทุนการศึกษาที่ให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติงานแบบได้ค่าตอบแทนระหว่างเรียน เพื่อสร้างแรงจูงใจและลดข้อจำกัดด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อของเด็กจากครัวเรือนยากจน

- ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Aged Society) มีประชากรที่เข้าสู่วัยสูงอายุถึงปีละ 8 - 9 แสนคน ซึ่งผู้สูงอายุบางกลุ่มไม่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการที่จำเป็นของช่วงวัย รวมถึงปัญหาผู้สูงอายุกึ่งพึ่งพิง ปัญหาการเข้าไม่ถึงสถานบริบาลขนาดใหญ่ซึ่งมีราคาแพง ประเทศไทยจึงควรพัฒนาที่อยู่อาศัยในบ้านปลายชีวิตสำหรับผู้สูงอายุที่ดูแลตัวเองได้ โดยพัฒนาสถานดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิงให้เพียงพอต่อความต้องการ ตามแนวคิด “สูงวัยในถิ่นเดิม (Age in Place)” ที่ราคาเข้าถึงได้ โดยอาจพิจารณาให้มีมาตรการจูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมลงทุนด้วย นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียวอย่างเป็นระบบ ผ่านการพัฒนานโยบายและแผนปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรม เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสินค้าและบริการที่ยังคงเป็นช่องว่าง โดยเฉพาะการพัฒนานวัตกรรมสำหรับผู้สูงอายุในกลุ่มเปราะบาง เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขตามแนวคิดพหุพลัง และออกแบบโครงสร้างพื้นฐานและพื้นที่สาธารณะต่างๆ ให้เหมาะสมและเอื้อต่อการดำรงชีวิต รวมถึงการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของผู้สูงอายุ การพัฒนารูปแบบหรือปรับระบบการส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น ตลอดจนสร้างความรอบรู้ด้านดิจิทัล เพื่อป้องกันและลดปัญหาการถูกหลอกลวง

2.3 มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.3.1 การพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียนและคาร์บอนต่ำ

- การปรับเปลี่ยนจากตลาดคาร์บอนภาคสมัครใจไปสู่ตลาดคาร์บอนภาคบังคับยังมีความท้าทาย การมีตลาดคาร์บอนเป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเด็นด้านการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ถูกนำมากำหนดเป็นมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers: NTBs) มาตรการ CBAM หรือ มาตรการปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (Carbon Border Adjustment Mechanism) เสมือนเป็นแรงกดดันทางอ้อมให้ผู้ผลิตสินค้าในประเทศกำลังพัฒนาต้องหันมาปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้นและลดการปล่อยคาร์บอนลง หรือหันมาลงทุนในพลังงานหมุนเวียนมากขึ้น เพื่อที่จะสามารถแข่งขันและเข้าสู่ตลาดฝั่งสหภาพยุโรป (EU) ได้สำหรับอนาคต

- ข้อมูลเศรษฐกิจหมุนเวียนยังไม่สามารถนำมาประเมินผล ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงมูลค่าได้อย่างแท้จริง เนื่องจากเศรษฐกิจหมุนเวียนเกี่ยวข้องกับทุกกลุ่มที่เป็นผู้มีส่วนได้เสีย ดังนั้นความท้าทายที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ครบถ้วน หรือสะท้อนข้อเท็จจริงยังทำได้ยาก เช่น การเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากภาคธุรกิจ ภาคครัวเรือน ภาครัฐ เครือข่ายภาคประชาสังคม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยควรมีการกำหนดนิยาม ความหมาย ขอบเขตของเศรษฐกิจหมุนเวียนสำหรับประเทศไทย และวิธีการวัดในเชิงปริมาณ และมูลค่าของเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในประเด็นยุทธศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

- กลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน ตามแนวคิดด้านความยั่งยืนยังไม่ครอบคลุมทั้งระบบในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตลอดวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ ตั้งแต่การวิจัยพัฒนา การออกแบบ การผลิต การขนส่ง การใช้งาน ไปจนถึงการจัดการหลังสิ้นสุดอายุการใช้งาน โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ใช้พลังงานให้ต่ำ และสร้างมลพิษให้น้อยที่สุด กระบวนการผลิตเน้นใช้วัสดุรีไซเคิล ไม่มีการปล่อยมลภาวะใน

กระบวนการผลิต เพื่อให้การขับเคลื่อนงานเศรษฐกิจหมุนเวียนสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยควรมีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) กำหนดมาตรฐานการผลิตสินค้าและบริการและแนวทางการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน
- 2) ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนให้นำวัสดุทางการเกษตรและวัสดุเหลือใช้มาแปรรูปใช้ประโยชน์หรือลดต้นทุนการผลิต เพื่อสร้างรายได้ให้ชุมชนจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ
- 3) สนับสนุนการบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแนวเขตอยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ ป่าสงวนแห่งชาติและป่าชายเลน เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด
- 4) ส่งเสริมงานวิจัยเทคโนโลยีและพัฒนาแพลตฟอร์มสนับสนุนธุรกิจรูปแบบเศรษฐกิจหมุนเวียน พัฒนาฐานข้อมูล/องค์ความรู้/มาตรฐาน/กฎหมายให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน
- 5) ปรับพฤติกรรมทางเศรษฐกิจและการดำรงชีพเข้าสู่วิถีชีวิตใหม่อย่างยั่งยืน โดยผลักดันการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่เป็นมาตรการบังคับและมาตรการจูงใจให้มีการจัดซื้อจัดจ้างภาคเอกชนเพื่อสร้างตลาดเศรษฐกิจหมุนเวียน รวมทั้งส่งเสริมฉลากผลิตภัณฑ์หมุนเวียนและระบบรับรองให้เป็นที่ยอมรับและแพร่หลายในประเทศและระดับนานาชาติ

2.3.2 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

● **การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น** ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาการแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ทั้งอุณหภูมิที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นและร้อนยาวนานขึ้น ส่งผลให้เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงและปริมาณฝนรวมเฉลี่ยต่ำกว่าค่าปกติ นำไปสู่ปัญหาภัยแล้งในหลายพื้นที่ของประเทศ ในขณะเดียวกันประเทศไทยกำลังเข้าสู่ช่วงเปลี่ยนผ่านจากภาวะเอลนีโญ (El Niño) สู่ลานีญา (La Niña) โดยในรายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ไตรมาสแรกของปี 2567 และแนวโน้มปี 2567 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) คาดการณ์ว่าแนวโน้มการเข้าสู่ภาวการณ์ลานีญานับตั้งแต่ช่วงเดือนกรกฎาคม 2567 จะทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงที่จะเผชิญภาวะฝนตกหนัก จนนำไปสู่ปัญหาอุทกภัยและอาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ทางการเกษตรและทำให้ผลผลิตทางการเกษตรมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง ดังนั้นประเทศไทยจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการรับมือกับผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น โดยใช้การนำแนวทางการปรับตัวโดยอาศัยระบบนิเวศ (Ecosystem-based Adaptation) หรือ EbA มาปรับใช้ในการรับมือกับภัยธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่สามารถช่วยอนุรักษ์ พื้นฟู และบริหารจัดการการใช้ประโยชน์จากบริการของระบบนิเวศได้อย่างยั่งยืน โดยบูรณาการเข้ากับแผนในภาพรวมของประเทศ รวมถึงนำไปขยายต่อในวงกว้างให้เกิดความตระหนักรู้ของภาคประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์การพัฒนาของหมุดหมายที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ที่สนับสนุนการใช้แนวทางธรรมชาติในการจัดการปัญหาภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างยั่งยืน อาทิ การแก้ปัญหาน้ำท่วมโดยการฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำที่คอยรับน้ำดักตะกอน การแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำโดยการฟื้นฟูป่าต้นน้ำ สร้างระบบกักเก็บน้ำย่อยๆ ในระดับท้องถิ่น การปรับเปลี่ยนการใช้ที่ดิน การแก้ปัญหามลพิษทางน้ำโดยการฟื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่งดั้งเดิมที่เป็นปราการทางธรรมชาติที่สำคัญ

- ประเทศไทยยังขาดการจัดเก็บข้อมูลมูลค่าความเสียหายที่แท้จริงจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยปัจจุบันมีการจัดเก็บข้อมูลความเสียหายจากภัยพิบัติ 4 ประเภท คือ อุทกภัย ภัยแล้ง วาตภัย และภัยหนาว อย่างไรก็ตาม ข้อมูลดังกล่าวรวบรวมจากจำนวนเงินช่วยเหลือและ ชดเชยให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติในพื้นที่ที่มีการประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย หรือประกาศเขตการให้ ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ไม่ได้สะท้อนมูลค่าที่แท้จริงของความเสียหายจากภัยพิบัติที่ส่งผล ต่อภาคเศรษฐกิจของประเทศ

- ระบบพยากรณ์และเตือนภัยของประเทศไทยยังไม่สามารถสนับสนุนการรับมือกับ ภัยพิบัติที่มีความรุนแรงสูงและเกิดขึ้นฉับพลัน จึงควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์เพื่อ ประเมินความเสี่ยงและแนวโน้มความรุนแรงของภัยพิบัติ รวมทั้งพัฒนาระบบการเตือนภัยล่วงหน้าให้มีความ แม่นยำและความน่าเชื่อถือ และบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน เพื่อให้การวางแผนบริหารจัดการแก้ไข ปัญหาภัยพิบัติมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.4 มิติผลักดันการพลิกโฉมประเทศ

2.4.1 การพัฒนาคนไทยอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย

- การขาดการบูรณาการระบบข้อมูลปฐมวัย ขาดการเชื่อมต่อการจัดเก็บข้อมูลและการใช้ ระบบข้อมูลให้ครบวงจร ขาดการใช้ประโยชน์ข้อมูลในระดับพื้นที่ ทำให้การช่วยเหลือและติดตามยังไม่เกิด ประสิทธิภาพ ดังนั้น ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งสนับสนุนให้มีการบูรณาการระบบข้อมูลปฐมวัย

- การดำเนินการยกระดับคุณภาพการศึกษาผ่านกลไกพื้นที่นวัตกรรมการศึกษามีความ ล้ำช้าในการปรับปรุงระเบียบข้อบังคับและแนวทางบางประการ อาทิ การออกกฎคณะกรรมการข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การโยกย้าย การเลื่อนเงินเดือน และการ ประเมินวิทยฐานะของบุคลากรการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อให้การบริหารงานบุคคลมีความ คล่องตัวและต่อเนื่อง การพัฒนาเอกสารประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับโรงเรียนนาร่อง ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการแปลงผลการเรียนรู้ไปสู่ระบบเดิม และการจัดหา มหาวิทยาลัยพี่เลี้ยงให้สถานศึกษานาร่อง นอกจากนี้ ยังขาดกลไกการระดมความร่วมมือและการให้อิสระกับ พื้นที่และสถานศึกษาจัดการตนเอง ทำให้การขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการศึกษายังกระจัดกระจาย ต่างคน ต่างทำ และการจัดการศึกษาไม่ยืดหยุ่น และไม่สอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนที่แตกต่างกันในระดับ พื้นที่

- ประเทศไทยยังเผชิญกับปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบการศึกษาไทยหลายด้าน ทั้งรูปแบบการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาที่เสมอภาค โดยควรปรับให้สอดคล้องกับความต้องการและ บริบทของสถานศึกษา การให้อิสระในการบริหารจัดการแก่สถานศึกษาหรือพื้นที่ ตลอดจนควรมีการปรับ สภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และเป็นพื้นที่ปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ร่วมกับการสนับสนุน ให้ครอบครัวมีบทบาทในการดูแลเด็กร่วมกับสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลก แห่งอนาคต

● **ประชากรวัยแรงงานไทยเพียงร้อยละ 2 ได้รับการฝึกอาชีพ และเพียงร้อยละ 11 ประสงค์ที่จะฝึกอาชีพเพิ่มเติม** โดยในทุกอุตสาหกรรมกว่าร้อยละ 80 - 90 ของแรงงาน คือ กลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกและไม่ประสงค์จะฝึกอาชีพ โดยแรงงานส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาหรือมีทักษะน้อยที่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สาเหตุสำคัญเกิดจากการคำนึงถึงค่าเสียโอกาสจากการสละเวลาทำงาน การขาดแรงจูงใจที่จะฝึกอาชีพ รวมถึงศักยภาพและความสนใจของผู้ประกอบการในการสนับสนุนการฝึกอาชีพ โดยเฉพาะในกลุ่ม SME อีกทั้งการยกระดับให้กลุ่มแรงงานนอกระบบไม่สามารถตอบโจทย์ตลาดงานได้ เนื่องจากผู้จัดบริการอบรมส่วนใหญ่ยังเป็นภาครัฐที่อาจปรับไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบทต่างๆ และผลจากการฝึกอาชีพในปัจจุบันที่มีต่อการเพิ่มโอกาสการมีงานทำยังไม่ชัดเจน ดังนั้น **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการ Reskill/Upskill ควรต้องทำควบคู่กับการสร้างแรงจูงใจหรือมีมาตรการที่เอื้อให้คนไทยมีความใฝ่เรียนรู้ร่วมด้วย** นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมทักษะแรงงานผ่านสถานศึกษา โดยขยายผลการพัฒนาหลักสูตรรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกแห่งอนาคต และการพัฒนาทักษะแรงงาน โดยจัดประเภทของแรงงาน โดยการปรับทักษะที่เฉพาะเจาะจงควรดำเนินการโดยมีภาคเอกชนเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ส่วนการยกระดับทักษะแรงงานนอกระบบ ควรปรับวิธีการฝึกอบรมที่ดำเนินการโดยภาครัฐ มาเป็นการใช้บริการฝึกอบรมที่จัดโดยภาคเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญที่สามารถจัดเนื้อหาการอบรมได้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและนำไปสู่การปรับทักษะได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่า

● **การเรียนรู้ตลอดชีวิตยังมีแนวทางการดำเนินงานที่ไม่เป็นรูปธรรม** ควรเร่งพัฒนากลไกแนวทางการขับเคลื่อนการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและกำหนดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและหน่วยงานเจ้าภาพในแต่ละด้าน เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงพัฒนาตัวชี้วัดด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อใช้กำกับกำกับการดำเนินการของหน่วยงานต่างๆ รวมถึงหน่วยงานในระดับท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการที่กระจัดกระจายของแต่ละหน่วยงานมุ่งเป้าหมายไปยังทิศทางเดียวกัน

● **การเตรียมความพร้อมรับมือผลกระทบของ (Generative AI) กับการทำงานยังไม่มีแผนวางแผนและดำเนินการที่ชัดเจน** ภายในปี 2028 ผู้ประกอบการภาคเอกชนในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะรับเทคโนโลยี AI เข้าเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานมากขึ้น โดยกลุ่มแรงงานที่ไม่ได้ทำงานเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีโดยตรงจะใช้ AI ในการทำงานเพิ่มขึ้น 1.3 เท่า ทั้งนี้ AI นำมาซึ่งโอกาสที่จะยกระดับการทำงาน (Augment) ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเข้ามาช่วยกระบวนการทำงานของแรงงานหลายด้าน อาทิ การทำสรุป การสนับสนุนข้อมูลในการตัดสินใจ จึงจำเป็นต้องพัฒนา AI Literacy ร่วมด้วย เพื่อให้คนไทยสามารถใช้เทคโนโลยีดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกัน AI อาจนำมาซึ่งความเสี่ยงต่อแรงงาน อาทิ การแทนที่แรงงานบางประเภท โดยเฉพาะงานที่มีลักษณะที่ต้องทำซ้ำ งานเชิงสังเคราะห์/รวบรวมข้อมูล งานที่อยู่ในออฟฟิศหรืองานด้านวิชาการ ศูนย์วิจัยกสิกรไทยมองว่า AI จะมีผลกระทบมากที่สุดต่ออุตสาหกรรมบริการของไทย โดยมีความเสี่ยงที่คนจะถูกทดแทนด้วย AI ที่ประมาณ 2.8 แสนคน จากการสำรวจ CEO ในไทยโดย PwC ในปี 2024 แสดงให้เห็นว่าร้อยละ 61 ของ CEO เชื่อว่า AI จะเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของบริษัทอย่างมากในอีก 3 ปีข้างหน้า และร้อยละ 58 เชื่อว่าจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะใหม่ของพนักงาน อีกทั้ง วิวัฒนาการของ Generative AI ส่งผลให้งานที่มีระดับความเสี่ยงต่ำต่อการถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติอาจถูกทดแทนเช่นกัน อาทิ งานที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ เกิดประเด็นคำถามเกี่ยวกับสิทธิแรงงานใหม่ๆ อาทิ การส่งผลให้เกิดการลดลงของค่าแรงหากมี AI ในฐานะการเป็นตัวเลือกหนึ่งของแรงงาน

2.4.2 การพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง

- **มีการแข่งขันด้านการดึงดูดแรงงานทักษะสูง (Talent War)** แม้ประเทศไทยจะมีการเพิ่มสิทธิประโยชน์เพื่อจูงใจ แต่หากพิจารณาจากแพ็คเกจสิทธิประโยชน์ที่สะท้อนผ่านไปยังอันดับความสามารถในการดึงดูดผู้มีความสามารถสูง พบว่า ยังเป็นรองหลายประเทศในอาเซียน โดยเฉพาะสิงคโปร์ และเวียดนาม (สิงคโปร์มีการออกวีซ่าทำงาน 5 ปี ให้แก่ผู้ที่รายได้อย่างน้อย 30,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อเดือน โดยผู้ถือวีซ่าประเภทนี้จะสามารถสมัครทำงานหลายบริษัทพร้อมกันได้ และยังเปิดโอกาสให้พาคู่สมรสเข้ามาทำงานได้ด้วย รวมถึงให้สิทธิในการเป็นพลเมืองแก่แรงงานทักษะสูง ตลอดจนสิทธิประโยชน์ด้านภาษีและการส่งเสริมการลงทุน) สำหรับประเทศเวียดนาม มีการออกนโยบายยกเว้นการขอใบอนุญาตการทำงาน สิทธิประโยชน์ด้านภาษี ที่อยู่อาศัย สิทธิประโยชน์สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติงานในศูนย์นวัตกรรมแห่งชาติ สะท้อนไปยังผลการประเมินคะแนนดัชนีชี้วัดศักยภาพการแข่งขันด้านทรัพยากรมนุษย์โลก (GTCL) ด้านการดึงดูดแรงงานทักษะสูง (Attract) ในปี 2566 ที่ประเทศสิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 2 ของโลก ขณะที่ประเทศไทยมีอันดับที่สูงกว่าประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง

- **ความต้องการแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (STEM) เพิ่มขึ้น แต่จำนวนผู้เรียนไม่ได้เพิ่มขึ้นตาม** เมื่อพิจารณาสาขาวิชาที่บัณฑิตสำเร็จการศึกษาและกำลังศึกษาอยู่ พบว่า สาขาการบริหารธุรกิจและกฎหมายยังคงได้รับความนิยมมากที่สุด โดยในปี 2565 มีผู้สำเร็จการศึกษาทั้งสิ้น 340,330 คน แต่มีผู้สำเร็จการศึกษาด้าน STEM 69,800 คน คิดเป็นร้อยละ 20.50 นอกจากนี้ ผู้เรียนในสาขา STEM มีแนวโน้มลดลง โดยปีการศึกษา 2566 นักเรียนที่เรียนสาขา STEM มี 363,364 คน ลดลงจาก 393,828 คน ในปีการศึกษา 2561 ปัจจัยทั้งด้านจำนวนนักเรียนที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับกลุ่มผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้าน STEM จำนวนหนึ่งทำงานสาขาอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับ STEM อาจทำให้แรงงานที่มีทักษะเพียงพอสำหรับงาน STEM ที่กำลังเป็นที่ต้องการจะยิ่งขาดแคลนได้ในอนาคต และเป็นประเด็นท้าทายในการผลิตบุคลากรในสาขาที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัล เช่น เชมิคอนดักเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ขั้นสูง ยานยนต์ไฟฟ้า และปัญญาประดิษฐ์ที่มีความต้องการแรงงานค่อนข้างสูงอย่างต่อเนื่อง

- **การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมไปสู่ฐานนวัตกรรมในภาพรวมยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร** ข้อมูลจากกรมการจัดหางานและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) พบว่า สถานประกอบการจำนวนมากมีความต้องการแรงงานอาชีวะและแรงงานที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมปลายหรือต่ำกว่า สะท้อนว่าภาคการผลิตของไทยยังอยู่ในโครงสร้างดั้งเดิมที่มีการใช้เทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อนมากนัก และประเทศไทยยังมีสถานะเป็นผู้ซื้อเทคโนโลยีมาใช้ ยังไม่สามารถเป็นผู้พัฒนาเทคโนโลยีได้เอง ดังนั้น การยกระดับผลิตภาพหรือระดับรายได้ของแรงงาน จึงควรดำเนินการควบคู่กัน ทั้งเรื่องการปรับระบบการศึกษาและการพัฒนาทักษะไปสู่แรงงานทักษะสูง และการปรับโครงสร้างการผลิตไปสู่การสร้างมูลค่าสูงให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร่งด่วน และต่อเนื่อง

- **การสนับสนุนให้ธุรกิจสตาร์ทอัพเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินการในระยะที่ต่อเนื่องจาก Early-stage ยังไม่ชัดเจน** เนื่องจากมาตรการสนับสนุนเงินทุนของภาครัฐ ทั้งจากสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ และกองทุนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับสตาร์ทอัพในระยะ Pre-Series A, Series A เป็นหลัก ซึ่งเป็นระยะที่นักลงทุนให้ความสนใจในการลงทุน ขณะที่การสนับสนุนเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องในช่วง Series C+ ขึ้นไปยังไม่ชัดเจนมากนัก สะท้อนให้เห็นถึงการสร้างระบบนิเวศเพื่อเชื่อมโยง

ระหว่างผู้ให้ทุนประเภทต่างๆ กับผู้ประกอบการสตาร์ทอัพที่ต้องมีความต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจสตาร์ทอัพ สามารถเจริญเติบโตไปสู่ระดับที่สูงขึ้นได้ เพื่อนำไปสู่การดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน

- **ตัวชี้วัดตามแบบประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA) ไม่สะท้อนการขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิต** โดยมีตัวชี้วัดเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้เพียง 1 ตัวชี้วัด แสดงให้เห็นว่า ประเด็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยังไม่ได้รับการให้ความสำคัญในระดับพื้นที่

2.4.3 การพัฒนาภาครัฐที่ทันสมัย ตอบโจทย์ประชาชน

- **แนวทางการถ่ายโอนงานภาครัฐให้ภาคส่วนอื่นร่วมดำเนินการหรือดำเนินการแทนยังไม่มี** ครอบคลุมการถ่ายโอนภารกิจบริการ/ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง ผู้ด้อยโอกาส และยังไม่มีแนวทางการปรับบทบาทภาครัฐให้เป็น Smart Regulator เปลี่ยนจากผู้ให้บริการไปสู่ผู้ส่งเสริมสนับสนุนและกำกับดูแลความยืดหยุ่น เชื่อมต่อกับภาคส่วนอื่นๆ เพื่อยกระดับบริการสาธารณะให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนแต่ละกลุ่ม ดังนั้น จึงควรเร่งส่งเสริมและผลักดันการใช้กลไกภาคประชาสังคมมาหนุนเสริมการดำเนินการร่วมกับภาครัฐ โดยวิเคราะห์ ออกแบบกระบวนการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมเข้ามาหนุนเสริมการทำงานภาครัฐในการให้บริการครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่มากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง

- **ระบบนิเวศและกลไกส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ภาคส่วนต่างๆ เข้าร่วมการให้บริการ** สาธารณะแทนภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ และโปร่งใส ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ อาทิ การปรับปรุงกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนเงินอุดหนุนสำหรับดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอนระบบฐานข้อมูลเพื่อส่งเสริมการถ่ายโอนภารกิจภาครัฐไปสู่ภาคส่วนอื่น มาตรฐานการปฏิบัติงานที่จะถ่ายโอนและระบบกลไกตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล จึงควรเร่งผลักดันกฎหมายและกฎระเบียบที่เปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการบริการสาธารณะได้อย่างเหมาะสม อาทิ (ร่าง) พระราชบัญญัติการยกระดับการบริหารงานภาครัฐให้มีความทันสมัย พ.ศ. มีหลักการครอบคลุมถึงการเปิดให้ภาคธุรกิจ/ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานกับหน่วยงานของรัฐ และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570) ซึ่งอยู่ระหว่างการผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และยกระดับคุณภาพการทำงานขององค์กรภาคประชาสังคมให้เกิดความเข้มแข็ง อันจะทำให้องค์กรภาคประชาสังคมเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- **การจัดบริการสาธารณะและสวัสดิการที่สอดคล้องกับประชากรกลุ่มเปราะบางหรือมีความต้องการเฉพาะด้านมีข้อจำกัดและไม่ทั่วถึง** เนื่องจากการจัดบริการสาธารณะในระดับพื้นที่ ต้องเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาพื้นที่ในลักษณะแผนเดียว (One plan) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 ซึ่ง One Plan ให้ความสำคัญกับบทบาทของภาครัฐมากกว่าภาคส่วนอื่นๆ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณในส่วนของการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นสัดส่วนน้อยเมื่อเทียบกับการพัฒนาทางกายภาพ

- **หน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงานมีระบบและเทคโนโลยีที่ล้าสมัยยากต่อการปรับเปลี่ยนให้รองรับการทำงานแบบดิจิทัล** เนื่องจากต้องวิเคราะห์กระบวนการและต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญที่มีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล นอกจากนี้หน่วยงานระดับท้องถิ่นยังไม่มีความพร้อมในการเปลี่ยนข้อมูลเอกสารเป็นข้อมูลดิจิทัล รวมทั้งด้านอุปกรณ์เน็ตเวิร์ค เทคโนโลยี Cloud และความพร้อมด้านซอฟต์แวร์ระบบงาน

บุคลากรภาครัฐยังขาดทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล ดังนั้น ภาครัฐจึงต้องส่งเสริมการพัฒนาทักษะบุคลากรและสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาระบบการทำงานแบบดิจิทัล ซึ่งอาจเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกลางและเอกชน ตลอดจนจัดทำตัวชี้วัดประเมินผลการให้บริการเพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพการให้บริการที่ตอบโจทย์ สะดวก และประหยัด

- **การแก้ไขกฎหมายล้าสมัยหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานยังล่าช้า** เนื่องจากการปรับปรุงแก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายมีขั้นตอนกระบวนการมากมาย และมีความเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ซึ่งต้องมีการศึกษาวิเคราะห์บทกฎหมายร่วมกัน ทำให้การดำเนินงานล่าช้า ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐผู้รับผิดชอบกฎหมายและระเบียบต่างๆ ควรเร่งดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการงานให้มีความทันสมัยและไม่เป็นอุปสรรคในการประกอบธุรกิจหรือการดำเนินชีวิตของประชาชน

สรุปผลการขับเคลื่อนการพัฒนาฯ

การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ในช่วงปีแรกนั้น ส่วนใหญ่เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงรายละเอียดกลยุทธ์การพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ทั้งนี้ ผลการขับเคลื่อนการพัฒนาฯ ในระยะเริ่มแรกยังคงมีความท้าทายในหลายๆ ด้าน อาทิ การพัฒนาการเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และกำลังแรงงานด้านการเกษตร ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเดิมยังมีข้อจำกัดในการปรับการผลิตสู่ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับยานยนต์ไฟฟ้า การพัฒนาการแพทย์มูลค่าสูงของไทยยังขาดหน่วยงาน/กลไก หลักในการบูรณาการการพัฒนาและยกระดับอุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์บนฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูงทั้งระบบอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาโลจิสติกส์ยังคงเป็นประเด็นที่ต้องเร่งขับเคลื่อนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม รวมถึงการพัฒนาแรงงานให้มีศักยภาพตรงตาม ความต้องการของผู้ประกอบการยังไม่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง และยังไม่มีการเตรียมการวางแผนการ ดำเนินงานเพื่อรองรับผลกระทบของ AI นอกจากนี้ ประเทศไทยยังประสบกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทาง เศรษฐกิจ ประชาชนและงานยังกระจุกตัวอยู่ในเขตเมือง การดำเนินงานของภาครัฐในการจัดบริการ สาธารณะและสวัสดิการที่สอดคล้องกับประชากรกลุ่มเปราะบางหรือมีความต้องการเฉพาะด้านมีข้อจำกัด และไม่ทั่วถึง ประกอบกับการแก้ไขกฎหมายที่ล้าสมัยหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศยังมีความ ล้าช้า

ความท้าทายทั้งหลายเหล่านี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานของภาครัฐและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในระยะเริ่มแรกยังไม่เห็นผลก้าวหน้าเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการเร่งผลักดันการขับเคลื่อนการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

ภาคผนวก

ผลการพัฒนารายหมวดหมายภายใต้
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัดผลการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศภายใต้หมุดหมายการพัฒนาทั้ง 13 หมุดหมาย ได้แก่

(1) ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง (2) ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน (3) ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก (4) ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง (5) ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค (6) ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน (7) ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ (8) ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน (9) ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม (10) ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ (11) ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (12) ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต และ (13) ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

โดยมีผลการพัฒนาตามเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ดังนี้

หมายเหตุที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
1. มูลค่าเพิ่มของ สินค้าเกษตร และเกษตร แปรรูปสูงขึ้น	1. ผลិតภัณฑ์ มวลรวมใน ประเทศสาขา เกษตรเติบโต ร้อยละ 4.5 ต่อปี	4.8	6.1	-1.0	-3.2	2.2	2.5	2.0
	2. รายได้สุทธิต่อ ครัวเรือนเกษตรกร ไม่ต่ำกว่า 537,000 บาท ต่อครัวเรือน เมื่อสิ้นสุดแผน	207,321	247,150	269,448	285,453	288,459	294,159	302,552
	3. พื้นที่เกษตร อินทรีย์ เพิ่มขึ้นเป็น 2.0 ล้านไร่ และพื้นที่ เกษตรที่ได้รับ การรับรองตาม หลักปฏิบัติ ทางการเกษตรที่ ดีเพิ่มเป็น 2.5 ล้านไร่ เมื่อสิ้นสุดแผน	พื้นที่เกษตร อินทรีย์ 178,952	พื้นที่เกษตร อินทรีย์ 319,914	พื้นที่เกษตร อินทรีย์ 608,006	พื้นที่เกษตร อินทรีย์ 915,280	พื้นที่เกษตร อินทรีย์ 1,348,155	พื้นที่เกษตร อินทรีย์ 1,403,441	อยู่ระหว่าง ประมวลผล ข้อมูล
		พื้นที่เกษตร GAP (เฉพาะพืช) 768,389	พื้นที่เกษตร GAP (เฉพาะพืช) 724,252	พื้นที่เกษตร GAP (เฉพาะพืช) 847,303	พื้นที่เกษตร GAP (เฉพาะพืช) 1,382,369	พื้นที่เกษตร GAP (เฉพาะพืช) 1,680,002	พื้นที่เกษตร GAP (เฉพาะพืช) 1,818,743	พื้นที่เกษตร GAP (เฉพาะพืช) 1,947,636.39*
2. การพัฒนา โครงสร้าง พื้นฐานและ ระบบบริหาร จัดการ เพื่อ คุณภาพ ความมั่นคง ทางอาหาร และความ ยั่งยืนของภาค การเกษตร	4. พื้นที่เพาะปลูก พืชที่ไม่เหมาะสม ลดลงร้อยละ 10 เมื่อสิ้นสุดแผน (พ.ศ. 2566- 2570)	38,287 ไร่ คงเหลือ 44,432,980	93,055 ไร่ คงเหลือ 44,339,925	63,886 ไร่ คงเหลือ 44,276,039	107,181 ไร่ คงเหลือ 44,168,858	93,297 ไร่ คงเหลือ 44,075,561	77,472 ไร่ คงเหลือ 43,998,089	67,500 ไร่ คงเหลือ 43,930,589 (ลดลงร้อยละ 0.15)
	5. ภาคเกษตรมี ผลิตภาพ การผลิตรวม เฉลี่ยร้อยละ 1.5 เมื่อสิ้นสุดแผน	2.76	3.14	-1.78	-2.32	1.10	1.22	อยู่ระหว่าง ประมวลผล ข้อมูล

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	6. มีตลาดกลางสินค้าเกษตรภูมิภาคในภาคเหนือ 2 แห่ง ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ 2 แห่ง ภาคใต้ 2 แห่ง ภาคกลาง 1 แห่ง ภาคตะวันออก 1 แห่ง เมื่อสิ้นสุดแผน	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
	7. น้ำไหลลงอ่างเก็บน้ำทั้งประเทศมีปริมาณอย่างน้อย 40,000 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี เมื่อสิ้นสุดแผน	52,873.01	48,063.62	29,354.39	27,438.43	45,608.31	54,053.93	40,982.41
	8. ระบบชลประทานมีประสิทธิภาพไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 เมื่อสิ้นสุดแผน	-	60	61	61	63	64	65
	9. เกิดการใช้น้ำซ้ำในพื้นที่เกษตรนอกเขตชลประทานไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่ เมื่อสิ้นสุดแผน	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
	10. มีพื้นที่ที่สามารถลดความเสี่ยงภัยน้ำท่วม-น้ำแล้งและเกิดระบบจัดการน้ำชุมชน จำนวนไม่น้อยกว่า 4,000 ตำบล เมื่อสิ้นสุดแผน	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
3.การเพิ่ม ศักยภาพและ บทบาทของ ผู้ประกอบการ เกษตรใน ฐานะหุ้นส่วน เศรษฐกิจของ ห่วงโซ่อุปทาน ที่ได้รับส่วน แบ่งประโยชน์ อย่าง เหมาะสมและ เป็นธรรม	11. จำนวนสหกรณ์ ภาคเกษตรใน ชั้นที่ 1 ตาม เกณฑ์การจัด ระดับความ เข้มแข็ง สหกรณ์เพิ่มขึ้น อย่างน้อย ร้อยละ 18 เมื่อ สิ้นสุดแผน	-	-	-	-	-	-	14.80
	12. จำนวนกลุ่ม เกษตรกรใน ชั้นที่ 1 ตาม เกณฑ์การ จัดระดับความ เข้มแข็งกลุ่ม เกษตรกร เพิ่มขึ้น อย่างน้อย ร้อยละ 6 เมื่อสิ้นสุดแผน	-	-	-	-	-	-	0.44
	13. จำนวน วิสาหกิจชุมชน ในระดับดี ตาม เกณฑ์การจัด ระดับความ เข้มแข็ง วิสาหกิจชุมชน เพิ่มขึ้นอย่าง น้อยร้อยละ 35 เมื่อสิ้นสุดแผน	28.59	30.85	29.95	25.59	26.44	35.84	35.84
	14. ผู้ประกอบการ เกษตรเพิ่มขึ้นปี ละ 4,000 ราย	-	-	-	78	-	6,124	5,614 (เป้าหมาย ปี 66)

หมายเหตุที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
1. การเปลี่ยนการ ท่องเที่ยวไทยเป็น การท่องเที่ยว คุณภาพสูงที่ เชื่อมโยงกับ อุตสาหกรรมและ บริการ ที่มีศักยภาพอื่น	1. นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติ มี ค่าใช้จ่าย ต่อวันเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 10 ต่อปี							
	2. อันดับดัชนีการ พัฒนาการเดินทาง และการท่องเที่ยวดี ขึ้น โดยมีอันดับรวม ไม่เกินอันดับที่ 25	อันดับ 34		อันดับ 35		อันดับ 36		
	- ด้านความปลอดภัย และการรักษาความ ปลอดภัยไม่เกิน อันดับที่ 50	อันดับ 118		อันดับ 111		อันดับ 92		
	- ด้านความยั่งยืน ด้านสิ่งแวดล้อม ไม่เกินอันดับที่ 50	อันดับ 122		อันดับ 130		อันดับ 97		
	- ด้านสุขภาพและ สุขอนามัย ไม่เกินอันดับที่ 50	อันดับ 90		อันดับ 88		อันดับ 74		
	- ด้านทรัพยากรทาง วัฒนธรรมและการ ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ไม่เกินอันดับที่ 25	อันดับ 37		อันดับ 35		อันดับ 32		
	3. ระดับความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยว เพิ่มขึ้น 0.05 คะแนนต่อปี						ระดับความ พึงพอใจ นักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ 4.65 คะแนน ระดับความ พึงพอใจ นักท่องเที่ยว ชาวไทย 4.46 คะแนน	ระดับความ พึงพอใจ นักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ 4.81 คะแนน ระดับความ พึงพอใจ นักท่องเที่ยว ชาวไทย 4.41 คะแนน

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	4. จำนวนนักท่องเที่ยว กลุ่มเดินทางซ้ำ เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 15 ต่อปี	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 13.23	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 10.58	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.44	ลดลง ร้อยละ 82.05	ลดลง ร้อยละ 90.82	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2,058.2	
2. การปรับโครงสร้าง การท่องเที่ยวให้ พึ่งพานักท่องเที่ยว ในประเทศและมีการ กระจายโอกาสทาง เศรษฐกิจมากขึ้น	5. รายได้จากการ ท่องเที่ยวเมือง ท่องเที่ยวรองเฉลี่ย ทุกเมืองเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10 ต่อปี (ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ของเมืองรองทั้งหมด)	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 12.31	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 9.43	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.48	ลดลง ร้อยละ 51.91	ลดลง ร้อยละ 51.36	เพิ่มขึ้นร้อยละ ละ 205.94	เพิ่มขึ้นร้อยละ ละ 53.94
	6. รายได้จาก นักท่องเที่ยวชาวไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 11.57	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 8.26	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.97	ลดลง ร้อยละ 53.90	ลดลง ร้อยละ 49.04	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 152.42	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 19.81
	7. มีชุมชนที่เป็นวิสาหกิจ เพื่อสังคมเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ปีละ 50 ชุมชน							
3. การท่องเที่ยวไทย ต้องมีการบริหาร จัดการอย่างยั่งยืน ในทุกมิติ	8. ผู้ประกอบการและ แหล่งท่องเที่ยวได้รับ มาตรฐานการ ท่องเที่ยวไทย เพิ่มขึ้น ร้อยละ 10 ต่อปี			ลดลง ร้อยละ 58.80	ลดลง ร้อยละ 6.06	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 59.14	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 31.30	ลดลง ร้อยละ 23.15
	9. ชุมชนท่องเที่ยวได้รับ มาตรฐานการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ปีละ 50 ชุมชน			เพิ่มขึ้น 19 ชุมชน	เพิ่มขึ้น 58 ชุมชน	เพิ่มขึ้น 35 ชุมชน	เพิ่มขึ้น 50 ชุมชน	เพิ่มขึ้น 13 ชุมชน

หมวดหมู่ที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
1. การสร้างอุปสงค์ของรถยนต์ไฟฟ้าประเภทต่างๆ เพื่อการใช้ในประเทศและส่งออก	1. ปริมาณการใช้ยานยนต์ไฟฟ้า (ยานยนต์ที่ปล่อยมลพิษเป็นศูนย์ ซึ่งหมายถึงจำนวนจดทะเบียนรถยนต์ใหม่ประกอบด้วยรถยนต์ประเภทยานยนต์ไฟฟ้าพลังงานแบตเตอรี่ และยานยนต์ไฟฟ้าเซลล์เชื้อเพลิง) จำนวน 282,240 คัน คิดเป็นร้อยละ 26 ของยานยนต์ทั้งหมดภายในปี 2570	27 คัน	344 คัน	651 คัน	1,278 คัน	1,956 คัน	9,614 คัน	75,932 คัน
	2. ปริมาณการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า (ยานยนต์ที่ปล่อยมลพิษเป็นศูนย์) จำนวน 380,250 คัน คิดเป็นร้อยละ 17 ของยานยนต์ทั้งหมดภายในปี 2570						132 คัน	181 คัน
	3. ปริมาณรถยนต์ที่ได้ปรับเปลี่ยนเป็นยานยนต์ไฟฟ้าดัดแปลงเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 40,000 คัน ภายในปี 2570		1	3	9	16	53	89
	4. อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกยานยนต์ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี หรืออัตราการขยายตัวของมูลค่าส่งออก							เพิ่มขึ้นร้อยละ 168.00 เมื่อเทียบกับปี 2565

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	ขึ้นส่วน ยานยนต์ไฟฟ้าของ ไทยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5 ต่อปี							
2. ผู้ประกอบการเดิม สามารถปรับตัวไปสู่ การผลิตยานยนต์ ไฟฟ้า และมีการ ลงทุนเทคโนโลยี ยานยนต์ไฟฟ้าที่ สำคัญ ภายในประเทศ	5. อุตสาหกรรมยาน ยนต์ไทยเป็นฐาน การผลิต อันดับ 1 ใน อาเซียน และอยู่อันดับ 1 ใน 10 ของโลก	อันดับ 1 ของ อาเซียน และ อันดับ 12 ของ โลก	อันดับ 1 ของ อาเซียน และ อันดับ 11 ของ โลก	อันดับ 1 ของ อาเซียน และ อันดับ 11 ของ โลก	อันดับ 1 ของ อาเซียน และ อันดับ 11 ของ โลก	อันดับ 1 ของ อาเซียน และ อันดับ 10 ของ โลก	อันดับ 1 ของ อาเซียน และ อันดับ 10 ของโลก	อันดับ 1 ของ อาเซียน และ อันดับ 10 ของโลก
	6. มูลค่าส่งเสริมการ ลงทุนใน อุตสาหกรรมยาน ยนต์ไฟฟ้าและ ขึ้นส่วนรวมไม่น้อย กว่า 130,000 ล้าน บาท ภายในปี 2570	18,214.7 ล้านบาท	37,382.8 ล้านบาท	41,236.7 ล้านบาท	48,937.3 ล้านบาท	56,060.3 ล้านบาท	88,834.8 ล้านบาท	113,930.3 ล้านบาท
	7. จำนวน ผู้ประกอบการใน ห่วงโซ่อุปทานของ ยานยนต์ไฟฟ้า เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 14 ราย และเกิด การลงทุน เทคโนโลยีสำคัญ ของยานยนต์ไฟฟ้า ในประเทศไทย ภายในปี 2570	3 ราย	11 ราย	9 ราย	10 ราย	7 ราย	13 ราย	41 ราย
	8. สัดส่วนจำนวน ผู้ประกอบการเดิม ที่สามารถ ปรับเปลี่ยนธุรกิจ ไปสู่ธุรกิจใหม่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ภายในปี 2570							

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	9. จำนวนแรงงานเดิมที่ได้รับการพัฒนาฝีมือแรงงานด้านยานยนต์ไฟฟ้าและเข้ามาเป็นแรงงานในอุตสาหกรรมใหม่เพิ่มขึ้น 5,000 คน ภายในปี 2570						152,527 ³⁹ คน	244,647 ⁴⁰ คน
3. การสร้างความพร้อมของปัจจัยสนับสนุนอย่างเป็นระบบ	10.มูลค่าการลงทุนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับยานยนต์เพิ่มขึ้น ร้อยละ 20 ต่อปี ⁴¹	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 58.71	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 344.95	ลดลง ร้อยละ 42.39	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 38.07	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 2590.6 ⁴²	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 79.69	เพิ่มขึ้น ร้อยละ 16.30
	11.แรงงานที่ได้รับการพัฒนาฝีมือแรงงานด้านยานยนต์ไฟฟ้ามีจำนวนไม่น้อยกว่า 30,000 คน ภายในปี 2570							244,713 ⁴³ คน
	12.จำนวนสถานีอัดประจุไฟฟ้าสาธารณะ/หัวจ่ายชาร์จเร็ว เพิ่มขึ้น 5,000 หัวจ่าย ภายในปี 2570					2,285 หัวจ่าย	2,572 หัวจ่าย	9,694 หัวจ่าย
	13.จำนวนมาตรฐานด้านคุณสมบัติและความปลอดภัยของชิ้นส่วน						เพิ่มขึ้น 29 ฉบับ	เพิ่มขึ้น 16 ฉบับเมื่อ

³⁹ คำนวณจากจำนวนแรงงานที่จบการฝึกยกระดับฝีมือกับผลการพัฒนาฝีมือแรงงานโดยภาคเอกชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานด้านยานยนต์สมัยใหม่ ในปี 2565

⁴⁰ คำนวณจากจำนวนแรงงานที่จบการฝึกยกระดับฝีมือกับผลการพัฒนาฝีมือแรงงานโดยภาคเอกชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานด้านยานยนต์สมัยใหม่ ในปี 2566

⁴¹ เป็นข้อมูลที่มาจากการอนุมัติโครงการเฉพาะที่ สอวช. มี อาจยังไม่ครอบคลุมมูลค่าทั้งหมดที่อาจขอรับการลงทุนด้านการวิจัยจากหน่วยงานอื่นๆ เช่น สกสว.

⁴² เป็นปีแรกที่มีการเก็บข้อมูลจากภาคเอกชน จึงทำให้ตัวเลขเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

⁴³ คำนวณจากจำนวนแรงงานรวมที่ได้รับการพัฒนาฝีมือแรงงานในทุกกิจกรรม และผลการพัฒนาฝีมือแรงงานโดยภาคเอกชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานด้านยานยนต์สมัยใหม่ ในปี 2566

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	หลักทั้งหมดของยานยนต์ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 15 ฉบับต่อปี						เมื่อเทียบกับปี 2564	เทียบกับปี 2565
	14.มลพิษทางอากาศ (ฝุ่นละอองที่มีขนาดเล็กกว่า 2.5 ไมครอน) และปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคคมนาคมขนส่ง ลดลงร้อยละ 4 ต่อปี	เพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 1.6 เมื่อเทียบกับปีก่อน	เพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 1.0 เมื่อเทียบกับปีก่อน	ลดลงอยู่ที่ร้อยละ 4.9 เมื่อเทียบกับปีก่อน	ลดลงอยู่ที่ร้อยละ 7.6 เมื่อเทียบกับปีก่อน	ลดลงอยู่ที่ร้อยละ 7.4 เมื่อเทียบกับปีก่อน	เพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 14.9 เมื่อเทียบกับปี 2564	เพิ่มขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 0.1 เมื่อเทียบกับปี 2565

หมายเหตุที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
1. ไทยมีศักยภาพในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจจากสินค้าและบริการสุขภาพ	1. สัดส่วนมูลค่าเพิ่มสินค้าและบริการสุขภาพต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 1.7	1.17	1.23	1.30	1.47	1.47	1.47	1.47
2. องค์ความรู้ด้านการแพทย์และสาธารณสุข มีศักยภาพเอื้อต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มในสินค้าและบริการทางสุขภาพ	2. มูลค่าการนำเข้าครุภัณฑ์ทางการแพทย์ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 (20,000 ล้านบาท) เมื่อสิ้นสุดแผน	136,788.49 ล้านบาท	138,158.39 ล้านบาท (เพิ่มขึ้น 1,369.90 ล้านบาท (ร้อยละ 1) จากปี ก่อนหน้า)	140,164.07 ล้านบาท (เพิ่มขึ้น 2,005.68 ล้านบาท (ร้อยละ 1.45) จากปี ก่อนหน้า)	125,146.52 ล้านบาท (ลดลง 15,017.55 ล้านบาท (ร้อยละ 10.71) จากปี ก่อนหน้า)	150,566.59 ล้านบาท (เพิ่มขึ้น 25,420.07 ล้านบาท (ร้อยละ 20.31) จากปี ก่อนหน้า)	198,885.80 ล้านบาท (เพิ่มขึ้น 48,319.21 ล้านบาท (ร้อยละ 32.09) จากปี ก่อนหน้า (และ เพิ่มขึ้น 62,097.31 ล้านบาท (ร้อยละ 45.4) จาก ปี 2560)	194,585.80 ล้านบาท ⁴⁴ (ลดลง 4,300 ล้านบาท (ร้อยละ 2.16) จากปี ก่อนหน้า)
3. ประชาชนไทยได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสุขภาพ	3. สัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของครัวเรือนต่อค่าใช้จ่ายสุขภาพทั้งหมดไม่เกินร้อยละ 12	ร้อยละ 11.5	ร้อยละ 10.1	ร้อยละ 8.7	ร้อยละ 10.5	ร้อยละ ⁴⁵ 9.1	-	-
4. ระบบบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสุขภาพมีความพร้อมรองรับภัยคุกคามสุขภาพ	4. การประเมินผลสมรรถนะหลักในการปฏิบัติตามกฎอนามัยระหว่างประเทศทุกตัวชี้วัดมีค่าไม่ต่ำกว่า 4	3.75 มี 14 ตัวชี้วัด ที่ต่ำ กว่า 4 ⁴⁶	-	-	-	-	4.25 มี 2 ตัวชี้วัด ที่ ต่ำกว่า 4 ⁴⁷	- (ประเมิน ทุก 5 ปี)

⁴⁴ ข้อมูลจากรายงานสินค้านำเข้าสำคัญของไทยตามโครงสร้างสินค้านำเข้าโลก รายการเครื่องมือเครื่องใช้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การแพทย์จากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

⁴⁵ ข้อมูลจากบัญชีรายจ่ายสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2563 – 2564 จัดทำโดยมูลนิธิเพื่อการพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ กระทรวงสาธารณสุข เผยแพร่เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2566/โดยมีรอบการจัดเก็บรายปี แต่ใช้ข้อมูลย้อนหลังประมาณ 1 - 2 ปี ทั้งนี้ การจัดทำข้อมูลจากบัญชีรายจ่ายสุขภาพแห่งชาติขึ้นอยู่กับการสนับสนุนทรัพยากรในการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำรายงานดังกล่าว

⁴⁶ ตัวชี้วัดทั้งหมด 48 ตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดที่ได้คะแนนระดับ 5 มี 4 ตัว/คะแนนระดับ 4 มี 30 ตัว/คะแนนระดับ 3 มี 12 ตัว/คะแนนระดับ 2 มี 2 ตัว

⁴⁷ ตัวชี้วัดทั้งหมด 56 ตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดที่ได้คะแนนระดับ 5 มี 16 ตัว/คะแนนระดับ 4 มี 38 ตัว/คะแนนระดับ 3 มี 2 ตัว

หมายเหตุที่ 5 ไทยเป็นประตูก้าการลงทุและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญ ของภูมิภาค

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
1. ไทยเป็นประตูก้าการลงทุและ การลงทุในภูมิภาค	1. อันดับความสามารถในการ แข่งขันด้านเศรษฐกิจ (โดย สถาบันนานาชาติเพื่อการ พัฒนาการบริหารจัดการ) มีอันดับดีขึ้น	10	10	8	14	21	34	16***
2. ไทยเป็นห่วงโซ่อุปทาน ของภูมิภาค (มีตัวชี้วัดรวม เป้าหมายระดับหมายเหตุ ที่ 1 และ 2)	2.1 มูลค่าการลงทุนรวมใน ประเทศขยายตัวเฉลี่ย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 6 ต่อปี หรือ	1.84	3.76	2.00	-4.83	3.10	2.30	1.20
	2.2 สัดส่วนการลงทุนรวม ต่อผลผลิตมวลรวมใน ประเทศเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 27 ต่อปี	24.01	23.91	23.85	23.74	28.63	27.81	23.00
	3.1 มูลค่าการส่งออกของ ไทยกับประเทศทั่วโลก ขยายตัวเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 7 ต่อปี	6.10	1.30	-5.94	-5.85	19.30	16.20	-1.49
	3.2 สัดส่วนการเติบโตของ ปริมาณการส่งออก สินค้าของไทยต่อ การเติบโตของปริมาณ การส่งออกสินค้าของ โลกเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 1.5 ต่อปี	1.30	1.20	-53.72	1.10	2.00	N/A	เผยแพร่ข้อมูล ปลายปี 2567
	4. ดัชนีวัดประสิทธิภาพ ด้านโลจิสติกส์ระหว่าง ประเทศของประเทศไทย อยู่ในอันดับไม่ต่ำกว่า อันดับที่ 25 หรือคะแนน ไม่ต่ำกว่า 3.60	N/A	32 (3.41)	N/A	N/A	N/A	N/A	34 (3.5)
3. ไทยเป็นประตูและทาง เชื่อมโครงข่ายคมนาคม และโลจิสติกส์ของภูมิภาค	5. สัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ ของประเทศไทยต่อผลิตภัณฑ์ มวลรวมในประเทศน้อยกว่า ร้อยละ 11	13.40	13.40	13.40	13.90	14.00	14.00	14.10 ⁴⁸

หมายเหตุ *** สถาบันนานาชาติเพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการ (IMD) ประกาศอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ
ปี 2567 ของประเทศไทยอยู่อันดับที่ 5

⁴⁸ รายงานโลจิสติกส์ของประเทศไทย ประจำปี 2566 โดย สศช.

หมวดหมู่ที่ 6 ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและ อุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนาแผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
1. เศรษฐกิจดิจิทัลภายในประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น	1.1 สัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30 ภายในปี 2570	5.13	5.65	5.81	7.16	7.92	7.38	NA
	1.2 มีกระดานข้อมูลดิจิทัลของภาครัฐที่สามารถติดตามจำนวนธุรกรรมงานบริการภาครัฐที่ปรับเปลี่ยนเป็นดิจิทัลได้ภายในปี 2566 และงานบริการประชาชนของภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนเป็นดิจิทัลทั้งหมดในปี 2570	งานบริการ	NA	NA	NA	NA	NA	2,420
		งานบริการประชาชน	ไม่มีข้อมูล					
	1.3 มูลค่าของค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาด้านนวัตกรรมเพิ่มขึ้นเป็นอย่างน้อยร้อยละ 5 ของปีฐานภายในปี 2570	1.00	1.11	1.14	1.33	1.21	NA	NA
	1.4 มีบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่สามารถเข้าถึงและพร้อมใช้แก่ประชาชน โดยครอบคลุมพื้นที่ทุกหมู่บ้าน พื้นที่ชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยว (ร้อยละต่อจำนวนประชากร)	12.13	13.55	14.87	16.85	18.20	18.38	17.95
2. การส่งออกของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศเพิ่มขึ้น	2.1 สัดส่วนการส่งออกในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะในประเทศคิดเป็นร้อยละ 60 ของมูลค่าการส่งออกอุตสาหกรรมไฟฟ้า	NA	NA	NA	NA	47	50	55

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนาแผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	และอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมดภายในปี 2570 (ร้อยละ)							
	2.2 มีบุคลากรที่มีทักษะด้าน “ผู้บูรณาการระบบอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ” เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะจำนวน 400,000 ราย ภายในปี 2570	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
3. อุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศมีความเข้มแข็งขึ้น	3.1 จำนวนผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยีขนาดใหญของโลกลงทุนในประเทศไทยอย่างน้อย 3 ราย ภายในปี 2570	NA	NA	NA	NA	NA	5	NA
	3.2 จำนวนสตาร์ทอัพด้านเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 6,000 แห่ง ในปี 2570 โดย 1 ใน 3 เป็นผู้ประกอบการที่ย้ายมาจากต่างประเทศ (ราย)	NA	NA	NA	NA	NA	NA	1,000
	3.3 มีแรงงานที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางดิจิทัล (ระดับ 4) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 6 ของจำนวนประชากรไทยภายในปี 2570	NA	NA	NA	1	NA	NA	NA
	3.4 มีจุดเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลจราจรอินเทอร์เน็ตระหว่างประเทศที่ทำให้บริการดิจิทัลของไทยสามารถแข่งขันได้ภายในปี 2570	10	10	10	10	11	11	11

ที่มา: จากการรวบรวมข้อมูลของ กคพ.

หมายเหตุ: NA คือ ไม่มีข้อมูล

**หมายเหตุที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง
และสามารถแข่งขันได้**

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
1. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตและแข่งขันได้	1.1 สัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประกันสังคม (มาตรา 33) ต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรวม เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20	NA	NA	9.4	9.4	9.5	9.9	9.8 (ข้อมูล ณ เดือน เม.ย.)
	1.2 สัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จดทะเบียนนิติบุคคลต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรวม เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40	NA	22.9	23.7	24.1	25.1	26.2	27.1
	1.3 สัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรวม เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5 ในปี 2570	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
	1.4 สัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จดทะเบียนพาณิชย์ต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรวม เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 ในปี 2570	NA	5.6	5.0	4.5	5.3	5.2	4.4
	2.1 มูลค่าการระดมทุนผ่านตลาดทุน ขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 12 ต่อปี (ร้อยละ)	NA	NA	NA	1,231.1	479.1	215.6	37.3
	2.2 สัดส่วนการเข้าถึงสินเชื่อของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อสินเชื่อรวม เพิ่มขึ้นเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ภายในปี 2570 (ร้อยละ)	65.0	65.1	65.5	47.7	47.8	46.1	44.5

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนาแผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	3.1 อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านกฎระเบียบทางการค้า ไม่เกินอันดับที่ 40 ในปี 2570	46	45	39	49	46	52	50
	3.2 มีการออกกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ.2560 จำนวนเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2 ฉบับต่อปี (ฉบับ)	NA	12	3	4	2	2	0
	3.3 จำนวนเรื่องร้องเรียนที่พิจารณาแล้วเสร็จต่อจำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนรวมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 80-90 ต่อปี (ร้อยละ)	100	100	100	96.6	95.8	79.4	93.3
	4. ระบบฐานข้อมูลวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่รัฐบาลและผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใช้ได้ เป็นปัจจุบันและทั่วถึง (จำนวนหน่วยงานที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับ สสว. (หน่วยงาน) (จำนวนสะสม))							5
2. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีศักยภาพสูงในการดำเนินธุรกิจสามารถยกระดับและปรับตัวเข้าสู่การแข่งขันใหม่	1.1 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40	34.0	34.5	35.1	34.2	34.5	35.2	35.2
	1.2 สัดส่วนมูลค่าการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ต่อการส่งออกทั้งประเทศเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 ในปี 2570	11.5	12.5	13.3	11.7	12.0	10.6	13.4
	2.1 สัดส่วนมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ต่อมูลค่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ	NA	NA	NA	NA	NA	NA	-2.8

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนาแผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	เพิ่มขึ้นจากปีฐาน (ปี 2565) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อปี ในปี 2570							
	3.1 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ เป็นผู้ส่งออก รายใหม่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า 2,000 รายต่อปี	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
	4.1 ส่วนแบ่งตลาด ภายในประเทศของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 25 ภายในปี 2570	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
	5.1 มูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ต่อปี (ร้อยละ)	NA	NA	NA	NA	NA	-11.7	21.4
	6.1 มูลค่าการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ต่อปี	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
3. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าถึงและได้รับการส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพจากภาครัฐ	11. จำนวนสตาร์ทอัพ ซีรีส์ซี ขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็น 20 ราย ในปี 2570 (ราย)	0	2	6	5	2	5	3
	12. จำนวนการจดทะเบียนวิสาหกิจเพื่อสังคมเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ต่อปี (ร้อยละ)	NA	NA	NA	-81.7	52.4	43.8	15.2

หมวดหมู่ที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนาแผนฯ 13	หมายเหตุ
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	
1. การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษขยายตัวเพิ่มขึ้น	1.1 อัตราการเติบโตของรายได้ต่อประชากรในภาคเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าอัตราเติบโตของรายได้ต่อประชากรของประเทศ (ร้อยละ)	อัตราการเติบโตของรายได้ต่อประชากรในภาค เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย							- ข้อมูลผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัว (GRP per capita) ปีล่าสุด คือ ปี 2564 - ตัวชี้วัดจะพิจารณาภาคที่มีผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวในปี 2563 ที่ต่ำกว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉยเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันตก
	- ภาคตะวันออกเฉยเหนือ	-0.3	-1.1	-1.7	9.6	2.0	-2.2		
	- ภาคเหนือ	-0.8	1.4	0.1	2.6	-1.3	-1.5		
	- ภาคใต้	-1.7	-4.0	0.7	-4.8	-3.7	1.1		
	- ภาคตะวันออก	1.9	-0.8	-2.8	-5.7	5.0	2.5		
	- ภาคตะวันตก	-0.8	0.6	-0.4	1.1	0.3	3.2		
	- ภาคกลาง	-3.1	-1.1	-3.3	3.7	2.7	-5.0		
	- กรุงเทพฯและปริมณฑล	-1.5	-0.1	0.7	-0.6	-2.6	-1.0		
	1.2 มูลค่าการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มขึ้นตามเป้าหมายในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ประเด็น 9 เขตเศรษฐกิจพิเศษ (หน่วย: ล้านบาท)	219,731	327,344	374,281	240,494	212,349	236,116	245,280	- ค่าเป้าหมายมูลค่าการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 650,000 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2570 (มีการปรับตัวชี้วัด โดยในห้วง พ.ศ. 2561 – 2565 กำหนดให้มีมูลค่ารวมไม่น้อยกว่า 600,000 ล้านบาท)
	- เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (มูลค่าการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนจาก BOI)	214,398	324,967	368,278	231,020	195,682	221,650	232,735	- ค่าเป้าหมายมูลค่าการลงทุนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกไม่น้อยกว่า 500,000 ล้านบาท

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนาแผนฯ 13	หมายเหตุ
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	
	- พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ (มูลค่าการออกบัตรส่งเสริมการลงทุนจาก BOI)	-	-	-	5,678 ล้านบาท	12,733 ล้านบาท	6,500 ล้านบาท	5,992 ล้านบาท	- ค่าเป้าหมายมูลค่าการลงทุนในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ <u>ไม่น้อยกว่า 100,000 ล้านบาท</u>
	- เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน 1. มูลค่าการลงทุนที่ได้รับการส่งเสริมจาก BOI และดำเนินการลงทุนแล้ว 2. โครงการลงทุนของภาคเอกชนในพื้นที่พัฒนาซึ่งเป็นที่ดินราชพัสดุในเขตฯ ตราด กาญจนบุรี และนครพนม 3. การลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมในเขตฯ สระแก้วและสงขลา 4. มูลค่าทุนจดทะเบียนของธุรกิจจัดตั้งใหม่ 5. การจัดตั้งเขตปลอดอากรในเขตฯ ตาก มุกดาหาร สงขลา หนองคาย และเชียงราย 6. การให้สินเชื่อของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (Exim Bank) เพื่อการลงทุนในเขตฯ เชียงรายและสงขลา)	5,333.62 ล้านบาท	2,377.79 ล้านบาท	6,003.21 ล้านบาท	3,796.91 ล้านบาท	3,934.56 ล้านบาท	7,966.57 ล้านบาท	6,553.74 ล้านบาท	- ค่าเป้าหมายมูลค่าการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน <u>ไม่น้อยกว่า 10,000 ล้านบาท</u>

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนาแผนฯ 13	หมายเหตุ
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	
2.ความไม่เสมอภาคของการกระจายรายได้ลดลง	2.1 สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้ของภาคต่ำกว่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของประเทศ	สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้ของภาค เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย						0.012 -0.010 0.047 0.009 0.042	- ข้อมูลสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้จัดทำทุก 2 ปี
	- ภาคเหนือ	-0.038		-0.018		-0.026			
	- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-0.005		0.003		-0.007			
	- ภาคกลาง	-0.051		-0.042		-0.044			
	- ภาคใต้	-0.003		0.015		0.004			
	- กรุงเทพมหานคร	-0.048		-0.090		-0.055			
3. การพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่ม	2.2 สัดส่วนผู้มีงานทำในแต่ละภาคเพิ่มสูงกว่าปี 2563 ยกเว้น กรุงเทพมหานครมีสัดส่วนผู้มีงานทำไม่เกินร้อยละ 13 ของผู้มีงานทำทั้งหมด	สัดส่วนผู้มีงานทำในแต่ละภาค เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย (ปีฐาน)						-1.09 -1.45 2.26 -0.11 0.25	- ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ
	- ภาคเหนือ					-0.001	-0.441		
	- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ					-0.205	-0.992		
	- ภาคกลาง					0.197	1.320		
	- ภาคใต้					-0.119	-0.244		
	- กรุงเทพมหานคร					1.157	1.387		
	3.1 เมืองอัจฉริยะมีจำนวนรวมทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า 105 พื้นที่ ภายในปี 2570					15	30	36	

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนาแผนฯ 13	หมายเหตุ
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	
มีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง									
	3.2 เมื่อนำอยู่อย่างยั่งยืนมีจำนวนมากขึ้น							สศช. อยู่ระหว่างการพัฒนาตัวชี้วัดเมื่อนำอยู่อย่างยั่งยืนและวิธีการวัดผล	

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนาแผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
1. ครีวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม	1. ทุกครัวเรือนที่ถูกคัดกรองว่ามีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นในปี 2564 สามารถหลุดพ้นจากสถานะการมีแนวโน้มเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นได้ภายในปี 2570			จำนวนครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น 512,600 ครัวเรือน			จำนวนครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น 597,248 ครัวเรือน	จำนวนครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น 200,138 ครัวเรือน
	2. อัตราการเข้าเรียนสุทธิแบบปรับ (ANER) ของเด็กจากครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น (ใช้ครัวเรือนยากจนเป็น Proxy Indicator หา ANER ในการประมาณค่าแทน)							
	- ม.ต้น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 100		59.0	62.4	63.6	66.3	68.2	68.6
	- ม.ปลายหรือเทียบเท่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70		37.9	41.2	44.4	50.7	50.4	41.5
	3. เด็กจากครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นเติบโตไปเป็นแรงงานที่มีทักษะ หรือสำเร็จการศึกษา ระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่า เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 (ใช้ครัวเรือนยากจนที่สำเร็จการศึกษา ระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าเป็น Proxy)	(35,648 คน)	27.48 (45,443 คน)	-23.86 (34,601 คน)	-45.12 (18,989 คน)	67.15 (31,740 คน)	2.76 (32,617 คน)	-67.84 (10,490 คน)
	4. สัดส่วนเด็กปฐมวัยในครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีปัญหาพัฒนาการ	อยู่ระหว่างการจัดเก็บข้อมูล						

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ลดลงร้อยละ 20							
2.คนทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต	5. ดัชนีรวมของความคุ้มครองทางสังคมมีค่าไม่ต่ำกว่า 100 โดยมีตัวชี้วัดย่อย ดังนี้							
	5.1 อัตราการเข้าถึงบริการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย (0-2 ปี) เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50	ไม่มีการจัดเก็บข้อมูล						5,890 คน
	5.2 สัดส่วนแรงงานในระบบประกันสังคมไม่น้อยกว่าร้อยละ 60		41.62	43.42	42.63	59.63	61.14	61.75
	5.3 จำนวนผู้ที่อยู่ในระบบการออมเพื่อการเกษียณภาคสมัครใจที่ภาครัฐจ่ายสมทบเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 100				2.63	2.60	2.34	1.79
	5.4 แรงงานที่อยู่ภายใต้การจ้างงานทุกประเภทได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมายแรงงาน							อยู่ระหว่าง การเปิดให้ ประชาชน และภาค ส่วนที่ เกี่ยวข้อง ให้ ความเห็น ต่อ พรบ. ส่งเสริม และ คุ้มครอง แรงงาน อิสระ พ.ศ. ...

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนาแผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	5.5 สัดส่วนผู้สูงอายุที่ยากจนไม่เกินร้อยละ 4		10.83	7.20	8.30	6.78	6.50	3.61
	5.6 สัดส่วนผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงที่เข้าถึงบริการดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขในระบบประกันสุขภาพแห่งชาติเพิ่มขึ้นเป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 (หมายเหตุ : คำนวณจากจำนวนผู้สูงอายุที่จัดทำ Care Plan และเข้าถึง LTC หารด้วยผู้สูงอายุที่จัดทำ Care Plan ในโครงการ LTC ทั้งหมด)			92.46	89.42	95.49	93.44	96.20

หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
1. การเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศด้วยเศรษฐกิจหมุนเวียนเพิ่มขึ้น สามารถสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 1 ในปี 2570	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
	2. การบริโภควัสดุในประเทศ มีปริมาณลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ในปี 2570 (Domestic Material Consumption: DMC)	598 ล้านตัน	607 ล้านตัน	580 ล้านตัน	586 ล้านตัน	N/A	N/A	N/A
	3. ดัชนีการหมุนเวียนวัสดุสำหรับผลิตภัณฑ์เป้าหมาย (พลาสติก วัสดุก่อสร้างเกษตร-อาหาร) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ในปี 2570	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
2.การอนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืน	4. คะแนนดัชนีสมรรถนะด้านสิ่งแวดล้อมดีขึ้นติดอันดับ 1 ใน 3 ของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	N/A	49.88	N/A	45.4	N/A	38.1	N/A

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนาแผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	โดยมีคะแนนไม่น้อยกว่า 55 คะแนน ในปี 2570							
	5. พื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น โดยเป็นป่าไม้ธรรมชาติ ร้อยละ 33 และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์ ร้อยละ 12 ของพื้นที่ประเทศ ภายในปี 2570 - พื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติ (ร้อยละ) - พื้นที่ป่าไม้เศรษฐกิจเพื่อการใช้ประโยชน์	พื้นที่ป่าตาม นิยาม ของกรม ป่าไม้ ร้อยละ 31.58 N/A	พื้นที่ป่าตาม นิยามของกรม ป่าไม้ ร้อยละ 31.68 N/A	พื้นที่ป่าตาม นิยามของกรม ป่าไม้ ร้อยละ 31.68 N/A	พื้นที่ป่าตาม นิยามของกรม ป่าไม้ ร้อยละ 31.64 N/A	พื้นที่ป่าตาม นิยามของกรม ป่าไม้ ร้อยละ 31.59 N/A	พื้นที่ป่าตาม นิยามของกรม ป่าไม้ ร้อยละ 31.57 N/A	พื้นที่ป่าตาม นิยาม ของ กรมป่า ไม้ ร้อยละ 31.47 N/A
3.การสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน	6. สัดส่วนของการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายเพิ่มขึ้น มีสัดส่วนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 24 ในปี 2570	ร้อยละ 14.53	ร้อยละ 15.48	ร้อยละ 16.49	ร้อยละ 15.51	ร้อยละ 14.50	ร้อยละ 14.06	N/A
	7. การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เพิ่มขึ้น โดยมีอัตราการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ของประเทศ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของปริมาณขยะที่นำกลับมา	ร้อยละ 31.09	ร้อยละ 34.94	ร้อยละ 43.61	ร้อยละ 32.95	ร้อยละ 31.59	ร้อยละ 34.24	ร้อยละ 34.55

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	ใช้ใหม่ได้ ภายในปี 2570							
	8. ปริมาณขยะต่อหัวในปี 2570 ลดลงจากปี 2560 ร้อยละ 10	(1.13 กิโลกรัม/คน/วัน)	เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.77 เมื่อเทียบกับปี 2560 (1.15กิโลกรัม/คน/วัน)	เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.42 เมื่อเทียบกับปี 2560 (1.18กิโลกรัม/คน/วัน)	ลดลงร้อยละ 7.08 เมื่อเทียบกับปี 2560 (1.05กิโลกรัม/คน/วัน)	ลดลงร้อยละ 8.85 เมื่อเทียบกับปี 2560 (1.03กิโลกรัม/คน/วัน)	ลดลงร้อยละ 5.31 เมื่อเทียบกับปี 2560 (1.07กิโลกรัม/คน/วัน)	ลดลงร้อยละ 0.88 เมื่อเทียบกับปี 2560 (1.12 กิโลกรัม/คน/วัน)

หมายเหตุที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
1. ความเสียหายและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง	1. จำนวนประชาชนที่เสียชีวิต สูญหาย และได้รับผลกระทบโดยตรงจากภัยธรรมชาติลดลง เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ในแต่ละภัย (คน)*	3,837,602	1,208,427	4,349,133	5,332,222	2,737,112	4,284,865	1,697,599
-	- จำนวนผู้เสียชีวิต (คน)	171	52	64	56	100	102	67
-	- จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (คน)	3,837,431	1,208,375	4,349,069	5,332,164	2,737,011	4,284,763	1,697,532
	2. ความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากภัยธรรมชาติโดยตรงต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (รวมถึงความเสียหายที่เกิดกับโครงสร้างพื้นฐานและการหยุดชะงักของการ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	บริการขั้นพื้นฐานที่สำคัญ) ลดลงเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12							
	3. จำนวนพื้นที่และมูลค่าความเสียหายจากภัยธรรมชาติ ลดลงเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12							
	- จำนวนพื้นที่ที่ได้รับ	69	75	70	76	76	76	76
	ความเสียหาย** (จังหวัด)							
	- มูลค่าความเสียหาย (บาท)	1,818,797,222	933,869,138	903,239,369	593,715,534	726,296,977	898,903,506	1,173,717,854
2. ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลดลง	4. มีแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่สำคัญด้านต่างๆ หรือระดับจังหวัดอย่างครอบคลุมเชื่อมโยงกับ						- พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย ปี พ.ศ. 2560-2565 จำนวน 76 จังหวัด 33,030 หมู่บ้าน/ชุมชน	-พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย ปี พ.ศ. 2560-2566 จำนวน 76 จังหวัด 32,192 หมู่บ้าน/ชุมชน
							- พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง ปี พ.ศ. 2560-2565 จำนวน 16 จังหวัด	- พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง ปี พ.ศ. 2560-2566 จำนวน 17 จังหวัด

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	ฐานข้อมูลของมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ						1,266 หมู่บ้าน/ชุมชน	1,598 หมู่บ้าน/ชุมชน-
	5. มีแผนจัดการป้องกันความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่สำคัญ	จังหวัดจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัด ครบ 76 จังหวัด	จังหวัดจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัด ครบ 76 จังหวัด	จังหวัดจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัด ครบ 76 จังหวัด	จังหวัดจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัด ครบ 76 จังหวัด	จังหวัดจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัด ครบ 76 จังหวัด	จังหวัดจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัด ครบ 76 จังหวัด	จังหวัดจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัด ครบ 76 จังหวัด
	6. การเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพ (ครอบคลุมภัยสำคัญสามารถเชื่อมโยงระดับพื้นที่ระดับประเทศและระดับโลกแม่นยำทันต่อเวลา เข้าถึงกลุ่มเปราะบางได้)					61 ครั้ง (อุทกภัย 24 ครั้ง/ วาตภัย 13 ครั้ง/ น้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม 24 ครั้ง)	158 ครั้ง (อุทกภัย 87 ครั้ง/ วาตภัย 33 ครั้ง/ น้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม 38 ครั้ง)	64 ครั้ง (อุทกภัย 23 ครั้ง/ วาตภัย 20 ครั้ง/ น้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม 21 ครั้ง)
3. สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	7. ชุมชนท้องถิ่น อาสาสมัคร และเครือข่าย ที่สามารถจัดการความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง							

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 80 ภายในปี 2570 และมีการจัดฝึกอบรมด้านการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศ - ชุมชน/หมู่บ้าน ที่ได้รับการฝึกอบรมฯ - อาสาสมัครที่ได้รับการฝึกอบรมโครงการเพิ่มศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัคร (มิสเตอร์เตือนภัย) - เครือข่ายอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)	13,414 31,089 คน 620,465 คน	14,633 32,439 คน 620,465 คน	15,786 33,789 คน 633,739 คน	15,828 33,789 คน 640,409 คน	16,144 33,789 คน 645,332 คน	16,145 35,289 คน 647,238 คน	16,188 35,789 คน 626,768 คน
	8. ระดับความสำเร็จในการสร้างความตระหนักรู้ในระดับชุมชน และการมี	- 13,033 ชุมชน/หมู่บ้าน - แจ้งเหตุ/แจ้งภัย 1,521 ครั้ง	- 14,216 ชุมชน/หมู่บ้าน - แจ้งเหตุ/แจ้งภัย 1,086 ครั้ง	- 15,333 ชุมชน/หมู่บ้าน - แจ้งเหตุ/แจ้งภัย 1,399 ครั้ง	- 15,375 ชุมชน/หมู่บ้าน - แจ้งเหตุ/แจ้งภัย 1,331 ครั้ง	- 15,683 ชุมชน/หมู่บ้าน - แจ้งเหตุ/แจ้งภัย 1,153 ครั้ง	- 15,683 ชุมชน/หมู่บ้าน - แจ้งเหตุ/แจ้งภัย 1,593 ครั้ง	- 15,724 ชุมชน/หมู่บ้าน - แจ้งเหตุ/แจ้งภัย 3,945 ครั้ง

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	ส่วนร่วมในการส่งข้อมูลจากพื้นที่เกิดภัยเข้าสู่ระบบเตือนภัยส่วนกลาง	ขอความช่วยเหลือ 3,502 ครั้ง สอบถามข้อมูล 5,828 ครั้ง อื่นๆ 16,176 ครั้ง รวม 27,027 ครั้ง	ขอความช่วยเหลือ 6,671 ครั้ง สอบถามข้อมูล 12,319 ครั้ง อื่นๆ 24,924 ครั้ง รวม 45,000 ครั้ง	ขอความช่วยเหลือ 4,737 ครั้ง สอบถามข้อมูล 4,378 ครั้ง ติดต่อภายใน 1,553 ครั้ง อื่นๆ 35,013 ครั้ง รวม 47,080 ครั้ง	ขอความช่วยเหลือ 7,086 ครั้ง สอบถามข้อมูล 6,899 ครั้ง ติดต่อภายใน 1,802 ครั้ง อื่นๆ 104,015 ครั้ง รวม 121,133 ครั้ง	ขอความช่วยเหลือ 4,746 ครั้ง สอบถามข้อมูล 8,663 ครั้ง ติดต่อภายใน 1,186 ครั้ง อื่นๆ 91,944 ครั้ง รวม 107,692 ครั้ง	ขอความช่วยเหลือ 11,025 ครั้ง สอบถามข้อมูล 6,745 ครั้ง ติดต่อภายใน 2,564 ครั้ง อื่นๆ 159,439 ครั้ง รวม 181,366 ครั้ง	ขอความช่วยเหลือ 14,210 ครั้ง สอบถามข้อมูล 9,179 ครั้ง ติดต่อภายใน 5,464 ครั้ง อื่นๆ 25,631 ครั้ง รวม 58,429 ครั้ง
	9. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีองค์ความรู้และมีความสามารถในการจัดการด้านภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	N/A	N/A	N/A	N/A	อปท. จัดทำแผนฯ 3,372 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 43.37	อปท. จัดทำแผนฯ 5,352 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 68.84 (เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2564 1,980 แห่ง)	อปท. จัดทำแผนฯ 5,467 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 70.32 (เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2565 115 แห่ง)
	10. ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ผลประโยชน์จากระบบประกันภัยพืชผลทางการเกษตรและภัยธรรมชาติ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
	11. มีกองทุนเพื่อสนับสนุนการป้องกันและลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติและและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการ	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	ศึกษาวิจัยและเป็นแหล่งเงินรับประกันต่อ							

หมายเหตุ: * เป้าหมายที่ 1 ตัวชี้วัดที่ 1.1 ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลจำนวนประชาชนที่สูญหายจากภัยธรรมชาติ และข้อมูลภัยธรรมชาติสำหรับตัวชี้วัดนี้ ประกอบด้วย ข้อมูลอุทกภัย ภัยแล้ง วาตภัย และภัยหนาว

** เป้าหมายที่ 1 ตัวชี้วัดที่ 1.3 จำนวนพื้นที่ที่ได้รับความเสียหาย เก็บข้อมูลจากจำนวนจังหวัดที่ได้รับความเสียหายมากที่สุดจากภัยธรรมชาติแต่ละภัย

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

หมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การ พัฒนาแห่งอนาคต

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการ พัฒนาแผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
1. คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉบับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข	1. ดัชนีพัฒนาการเด็กสมวัยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 88 เมื่อสิ้นสุดแผน	N/A	N/A	87.12	88.12	82.53	85.1	83.4
	2. ร้อยละของนักเรียนที่มีสมรรถนะจากการประเมินโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากลไม่ถึงระดับพื้นฐานทั้ง 3 วิชาในแต่ละกลุ่มโรงเรียน ลดลงร้อยละ 8 เมื่อสิ้นสุดแผน		เทียบ กับปี 2558				เทียบ กับปี 2561	
	- โรงเรียนในสังกัด สพฐ. คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การอ่าน	N/A (ไม่มีการ จัดสอบ)	เพิ่มขึ้น 1.82 ลดลง 9.77 เพิ่มขึ้น 16.69	N/A (ไม่มีการ จัดสอบ)	N/A (ไม่มีการ จัดสอบ)	N/A (ไม่มีการ จัดสอบ)	เพิ่มขึ้น 17.4 เพิ่มขึ้น 24.2 เพิ่มขึ้น 1.3	N/A
	- โรงเรียนในสังกัด สพฐ. (ขยายโอกาส) คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การอ่าน		ลดลง 3.93 ลดลง 6.41 เพิ่มขึ้น 23.88				เพิ่มขึ้น 39.8 เพิ่มขึ้น 32.5 เพิ่มขึ้น 15.3	

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนาแผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	- โรงเรียนในสังกัด สช. คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การอ่าน		ลดลง 21.26 ลดลง 28.34 ลดลง 7.88				เพิ่มขึ้น 53.3 เพิ่มขึ้น 41.9 เพิ่มขึ้น 36.1	
	- โรงเรียนในสังกัด กทม. คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การอ่าน		ลดลง 8.37 ลดลง 22.83 เพิ่มขึ้น 8.44				เพิ่มขึ้น 19.2 เพิ่มขึ้น 4.7 ลดลง 7.1	
	- โรงเรียนในสังกัด สธ. คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การอ่าน		ลดลง 2.45 ลดลง 15.57 เพิ่มขึ้น 7.77				เพิ่มขึ้น 24.5 เพิ่มขึ้น 17.4 เพิ่มขึ้น 5.3	
	- โรงเรียนสาธิต คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การอ่าน		ลดลง 48.59 ลดลง 56.87 ลดลง 16.98				เพิ่มขึ้น 136.2 เพิ่มขึ้น 144.4 เพิ่มขึ้น 88.5	
	- โรงเรียนในสังกัด สอศ. คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การอ่าน		ลดลง 1.99 ลดลง 2.86 เพิ่มขึ้น 13.22				เพิ่มขึ้น 15.2 เพิ่มขึ้น 1.0 เพิ่มขึ้น 0.8	
	- โรงเรียนสังกัด อว. (เน้นวิทย์) คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การอ่าน		ลดลง 78.82 ลดลง 91.48 ลดลง 9.07				เพิ่มขึ้น 122.9 เพิ่มขึ้น 1097.7 ⁴⁹ เพิ่มขึ้น 69.7	

⁴⁹ คำนวณจากร้อยละของนักเรียนที่มีสมรรถนะไม่ถึงระดับพื้นฐานในวิชาวิทยาศาสตร์ในปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 0.1 กับ ปี 2565 อยู่ที่ร้อยละ 0.6

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนาแผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	3. ทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 เมื่อสิ้นสุดแผน	N/A	N/A	N/A	N/A	-2.4	23.9	4.6
	4. จำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบัณฑิตฐานสมรรถนะ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30	N/A	N/A	N/A	N/A	16.80	15.11	16
	5. ผลผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 4 ต่อปี		3.1	2.8	-6.4	-1.4	1.6	2.9
	6. จำนวนผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความยากจนหลายมิติลดลงร้อยละ 20 ต่อปี		-49.17	-21.48	-24.51	57.48		
2. กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต	7. ดัชนีความสามารถในการแข่งขันของสภาเศรษฐกิจโลกด้านทักษะ คะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 เมื่อสิ้นสุดแผน	N/A	N/A	-1.11	- WEF 2020 ไม่มีการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ แต่เป็นการประเมินความพร้อมของแต่ละประเทศในการฟื้นตัวจากวิกฤตโควิด 19 และการปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่ออนาคต และตั้งแต่ปี 2021 เป็นการประเมิน Future Business			
	8. การจัดอันดับในด้านบุคลากรผู้มีความสามารถของสถาบันการจัดการนานาชาติ มีคะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี	N/A	N/A	-3.53	-1.08	-0.49	-6.17	9.21
	9. จำนวนและมูลค่าของธุรกิจสตาร์ทอัพเพิ่มขึ้น							
	จำนวนธุรกิจสตาร์ทอัพ	N/A	N/A	N/A	N/A	71	25	33
	มูลค่าธุรกิจสตาร์ทอัพ	N/A	N/A	N/A	N/A	94.30	42.06	55.99
3. ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต	10. การประเมินสมรรถนะผู้ใหญ่ในระดับนานาชาติของคนไทยในทุกด้านไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่เข้าร่วมการประเมิน	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนาแผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
	11. กลุ่มประชากรอายุ 15 - 24 ปี ที่ไม่ได้เรียน ไม่ได้ทำงาน หรือไม่ได้ฝึกอบรม ไม่เกินร้อยละ 5 เมื่อสิ้นสุดแผน	16.08	15.23	15.34	15.64	15.16	13.74	N/A

หมายเหตุที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย	ผลการพัฒนาในช่วงแผนฯ 12						ผลการพัฒนา แผนฯ 13
		2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566
1.การบริการภาครัฐ มีคุณภาพ เข้าถึงได้ (สะดวก ประหยัด ตอบโจทย์ประชาชน)	1. ความพึงพอใจในคุณภาพ การให้บริการของภาครัฐ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90		ร้อยละ 84.00	ร้อยละ 84.75	-	ร้อยละ 84.81	ร้อยละ 81.69	-
2.ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูง คล่องตัว (เปิดกว้าง ทันสมัย โปร่งใส)	2. ผลการสำรวจรัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์ ในองค์ประกอบ ดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ดัชนีการมีส่วนร่วม ทางอิเล็กทรอนิกส์ ดัชนีทุนมนุษย์ และดัชนี การให้บริการภาครัฐออนไลน์ ไม่เกินอันดับที่ 40 ของโลก และมีคะแนน ไม่ต่ำกว่า 0.82							- UNDESA จะทำการ สำรวจและ เผยแพร่ ทุก 2 ปี โดยกำหนด เผยแพร่ ดัชนีครั้ง ต่อไป ในปี พ.ศ. 2567
	- ดัชนีรัฐบาล อิเล็กทรอนิกส์		อันดับที่ 73 มีคะแนน 0.654 คะแนน		อันดับที่ 57 มีคะแนน 0.7565 คะแนน		อันดับที่ 55 มีคะแนน 0.766 คะแนน	
	- ดัชนีการมีส่วนร่วม ทางอิเล็กทรอนิกส์		อันดับที่ 82 มีคะแนน 0.6517 คะแนน		อันดับที่ 51 มีคะแนน 0.7738 คะแนน		อันดับที่ 18 มีคะแนน 0.7841 คะแนน	
	- ดัชนีทุนมนุษย์		อันดับที่ xx มีคะแนน 0.7903 คะแนน		อันดับที่ xx มีคะแนน 0.7751 คะแนน		อันดับที่ 76 มีคะแนน 0.7879 คะแนน	
	- ดัชนีการให้บริการ ภาครัฐออนไลน์		อันดับที่ xx มีคะแนน 0.6389 คะแนน		อันดับที่ xx มีคะแนน 0.7941 คะแนน		อันดับที่ 47 มีคะแนน 0.7763 คะแนน	